

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

6 juillet 2006

PROPOSITION DE LOI

**visant à créer un Fonds pour l'indemnisation
des victimes de l'amiante**

(déposée par Mmes Muriel Gerken
et Colette Burgeon, MM. Benoît Drèze,
Jean-Marc Nollet et Daniel Bacquelaine,
Mmes Maggie De Block et Dominique
Tilmans et M. Mark Verhaegen)

SOMMAIRE

1. Résumé	3
2. Développements	4
3. Proposition de loi	32
4. Annexe	45

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

6 juli 2006

WETSVOORSTEL

**tot oprichting van een Schadeloosstelling-
fonds voor asbestslachtoffers**

(ingediend door de dames Muriel Gerken
en Colette Burgeon, de heren Benoît Drèze
en Daniel Bacquelaine, de dames Maggie
De Block en Dominique Tilmans en
de heer Mark Verhaegen)

INHOUD

1. Samenvatting	3
2. Toelichting	4
3. Wetsvoorstel	32
4. Bijlage	45

<i>cdH</i>	: Centre démocrate Humaniste
<i>CD&V</i>	: Christen-Democratisch en Vlaams
<i>ECOLO</i>	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
<i>FN</i>	: Front National
<i>MR</i>	: Mouvement Réformateur
<i>N-VA</i>	: Nieuw - Vlaamse Alliantie
<i>PS</i>	: Parti socialiste
<i>sp.a - spirit</i>	: Socialistische Partij Anders - Sociaal progressief internationaal, regionalistisch integraal democratisch toekomstgericht.
<i>Vlaams Belang</i>	: Vlaams Belang
<i>VLD</i>	: Vlaamse Liberalen en Democraten

Abréviations dans la numérotation des publications :

DOC 51 0000/000 : Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif

QRVA : Questions et Réponses écrites

CRIV : Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)

CRABV : Compte Rendu Analytique (couverture bleue)

CRIV : Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
(PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)

PLEN : Séance plénière

COM : Réunion de commission

MOT : Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :

DOC 51 0000/000 : Parlementair document van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer

QRVA : Schriftelijke Vragen en Antwoorden

CRIV : Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)

CRABV : Beknopt Verslag (blauwe kaft)

CRIV : Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
(PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)

PLEN : Plenum

COM : Commissievergadering

MOT : Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes :
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.laChambre.be

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen :
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be
e-mail : publicaties@deKamer.be

RÉSUMÉ

La proposition vise à créer un mécanisme d'indemnisation spécifique, en faveur de toutes les victimes de l'amiante, plus favorable que celui prévu actuellement dans le cadre des maladies professionnelles et ne se limitant pas uniquement aux personnes couvertes actuellement par ce même régime.

Un tel régime spécifique se justifie:

- 1. par le nombre important de maladies et de décès liés à l'exposition à l'amiante parmi les travailleurs mais aussi parmi les membres de leur famille et les riverains des entreprises;*
- 2. par le fait que la problématique de l'amiante a fait l'objet, depuis de nombreuses années, d'études concluantes sur le plan scientifique;*
- 3. par la responsabilité historique de l'État belge qui a trop tardé pour édicter une réglementation appropriée interdisant l'usage de l'amiante;*
- 4. par le fait que seuls les travailleurs salariés sont indemnisés par le fonds des maladies professionnelles; les autres victimes n'étant pas prises en compte.*
- 5. par la nécessité de prendre en compte ces personnes malades et leur entourage, de manière plus humaine, puisqu'on connaît le lien de causalité entre certaines affections et l'exposition à l'amiante; il faut donc éviter d'exiger des preuves et un lien de causalité de manière disproportionnée à charge des malades.*

SAMENVATTING

Dit wetsvoorstel beoogt een specifieke regeling uit te werken voor de schadeloosstelling van alle asbest-slachtoffers. Die nieuwe regeling zal gunstiger zijn dan die welke vandaag bestaat in het kader van de beroepsziekten en zal niet beperkt zijn tot de personen die thans door de regeling inzake beroepsziekten gedekt zijn.

Een dergelijke specifieke regeling is gerechtvaardigd door:

- 1. het groot aantal ziekten en overlijdens ten gevolge van blootstelling aan asbest bij werknemers maar ook bij hun gezinsleden en bij de omwonenden van de ondernemingen;*
- 2. het feit dat over de asbestproblematiek al sinds jaren concludent wetenschappelijk onderzoek is verricht;*
- 3. de historische verantwoordelijkheid van de Belgische Staat, die te lang heeft getalmd om een aangepaste reglementering uit te vaardigen die het gebruik van asbest verbiedt;*
- 4. het feit dat alleen de werknemers door het Fonds voor de beroepsziekten worden vergoed en de andere slachtoffers daarvoor niet in aanmerking komen;*
- 5. de noodzaak op een meer humane manier rekening te houden met die zieke mensen en met hun entourage, aangezien de causaliteit tussen de blootstelling aan asbest en bepaalde aandoeningen bekend is; derhalve moeten worden voorkomen dat op buitensporige wijze van de zieken wordt geëist dat ze bewijzen leveren en een causaal verband aantonen.*

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

INTRODUCTION

Pourquoi une proposition de loi prévoyant la création d'un fonds d'indemnisation pour les victimes de l'amiante et pas pour l'ensemble des victimes de maladies liées à l'utilisation de substances chimiques, en général?

La prise en compte des substances chimiques et de leur impact sur la santé doit être une priorité politique. Des mesures de prévention, d'interdiction des substances dangereuses, de protection et de réparation sont à développer plus et mieux que ce n'est le cas aujourd'hui. C'est notamment l'ambition du projet de règlement européen REACH dont on espère qu'il entrera en application en 2007.

Ce sont les ravages consécutifs à l'usage de l'amiante qui rendent nécessaires les mesures générales qui sont envisagées aujourd'hui car l'amiante a été un produit «miracle» utilisé partout et pour tout. Son usage a protégé du feu, l'amiante est dès lors devenue inattaquable malgré sa toxicité mise en évidence il y a juste un siècle (1906). L'amiante est dès lors, devenue très rentable économiquement pour les fabricants de produits dérivés.

Les gouvernements belges n'ont pas osé interdire l'amiante avant 1998.

Les gouvernements des pays voisins ont commis les mêmes erreurs.

L'amiante est donc le produit chimique qui a les effets les plus mortels parmi les produits utilisés jusqu'à ce jour, pour lequel les États n'ont pas su ou pu prendre les mesures de protection qui s'imposaient vis-à-vis de leurs citoyens et qui va tuer encore pendant au moins 20 à 30 ans parce que les fibres sont dans les poumons de plusieurs dizaines de milliers de belges, qu'il est impossible de les faire disparaître et qu'elles mettront des années avant de provoquer leur décès.

Espérons que nous ne référons pas les mêmes erreurs, que ce fonds d'indemnisation spécifique deviendra inutile dans 30 ans et qu'aucun autre fonds ne devra être créé car cela signifierait que nous avons répété les mêmes erreurs.

Comment avons-nous commis ces erreurs? Un bref historique peut nous éclairer sur cette question.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

INLEIDING

Waarom een wetsvoorstel dat voorziet in de oprichting van een fonds voor de schadeloosstelling van asbestslachtoffers en niet, in het algemeen, van alle slachtoffers van ziekten die gerelateerd zijn aan het gebruik van chemische stoffen?

Het in kaart brengen van chemische stoffen en de inwerking ervan op de gezondheid moet een politieke prioriteit zijn. Er moeten meer en betere op preventie, verbod van gevaarlijke stoffen, bescherming en vergoeding gerichte maatregelen komen dan thans het geval is. Dat is onder andere het doel van het ontwerp voor een Europese verordening REACH, waarvan wordt gehoopt dat ze in 2007 in werking zal treden.

De ravages die het gebruik van asbest heeft aangericht, maken de hier overwogen maatregelen noodzakelijk want asbest is een «wonderproduct» geweest dat overal en voor alles werd gebruikt. Het beschermt immers tegen vuur en heeft daarom een onaantastbare positie verworven, ondanks het feit dat het toxisch is, wat precies een eeuw geleden (1906) werd aangetoond. Asbest is derhalve economisch zeer rendabel geworden voor de fabrikanten van afgeleide producten.

Vóór 1998 hebben de Belgische regeringen asbest niet durven te verbieden.

De regeringen van de buurlanden zijn in hetzelfde euvel vervallen.

Asbest is, van de tot dusver gebruikte chemische producten, datgene wat de meest dodelijke gevolgen heeft en waarvoor de Staten nog geen beschermingsmaatregelen hebben kunnen of willen nemen ten aanzien van hun burgers. Asbest zal nog gedurende 20 à 30 jaar dodelijke slachtoffers maken, omdat de vezels zich in de longen van tienduizenden Belgen bevinden, ze onmogelijk te verwijderen zijn en het jaren zal duren vóór ze de dood van die mensen zullen veroorzaken.

Laten we hopen dat we niet nog eens dezelfde fouten zullen maken, dat dit bijzonder Schadeloosstellingsfonds over 30 jaar overbodig zal zijn geworden en dat geen enkel ander fonds zal moeten worden opgericht, want dat zou betekenen dat wij toch nog in dezelfde fouten zijn vervallen.

Waarom is die foute aanpak toe te schrijven? Een kort historische terugblik kan daarover duidelijkheid scheppen.

Pour comprendre comment l'usage de l'amiante a perduré malgré la connaissance des dangers qu'il représentait pour les travailleurs et pour la population belge en général, et donc comprendre les raisons qui justifient la création d'un Fonds particulier pour indemniser les victimes de l'amiante, quelques précisions et un rappel historique s'imposent.

L'amiante et l'asbeste c'est la même chose, les deux mots sont d'origine grecque et signifient l'un incorruptible, l'autre incombustible. Dans les pays anglo-saxons, on utilise le mot asbeste ou asbestos. Les pays latins ont préféré le terme amiante, mais on parle d'asbestose pour désigner la fibrose pulmonaire due à l'amiante.

Le terme amiante inclut six minéraux différents: l'amosite, le crocidolite, l'anthophyllite, le trémolite, l'actinolite et le chrysotile.

Il s'agit de silicates cristallins qui ont en commun une structure fibreuse. Les fibres d'amiante peuvent être filées et tissées comme celles de la laine ou du coton. Elles résistent bien au feu et à la plupart des agents chimiques.

L'amiante est aussi un bon matériau d'isolation thermique, électrique et phonique; chacun des composants précités ayant des propriétés physiques et une résistance chimique particulière.

L'amiante utilisé en Europe venait surtout du Canada, d'Afrique du sud et de l'ex-Union soviétique. Il y avait aussi des mines d'amiante en Italie et en Corse^{1, 2}.

L'amiante était déjà connu dans l'antiquité. On le tissait pour fabriquer des toiles qui servaient de linceul et aussi de nappes. L'amiante était considéré comme un lin fossile. Il était aussi mélangé à d'autres matériaux, telle l'argile, pour les renforcer.

C'est à partir de la seconde moitié du dix-neuvième siècle, et la découverte de gisements importants au Canada et en Afrique du Sud que l'utilisation industrielle de l'amiante s'installe progressivement. L'amiante deviendra «bon à tout». Et lorsqu'on cite le chiffre de 3000 usages de l'amiante, ce n'est pas exagéré. L'amiante a été et est encore omniprésent. Citons trois grands secteurs d'utilisation de l'amiante: les textiles d'amiante, tissus, cordes bourrelets, joints; l'amiante-ciment, un matériau de construction plus connu sous le nom d'Eternit; les flocages, c'est-à-dire la projection d'un mélange

Om te begrijpen waarom men asbest is blijven gebruiken, hoewel bekend was welke gevaren het inhield voor de werknemers en voor de Belgische bevolking in het algemeen, en om dus te begrijpen waarom een bijzonder Fonds moet worden opgericht om de asbestslachtoffers te vergoeden, zijn enkele preciseringen en een historisch overzicht nodig.

Amiant is hetzelfde als asbest. Beide woorden komen van het Grieks en betekenen respectievelijk «onbevlekt, vlekkeloos» en «onblusbaar, onvergankelijk», volgens van Dale een leesfout voor *acausticon* (onbrandbaar). In de Angelsaksische landen worden de woorden «asbest» en «asbestos» gebruikt. De Latijnse landen hebben de voorkeur gegeven aan het woord «amiante», maar men spreekt wel van «asbestose» voor de longziekte veroorzaakt door afzetting van asbeststof in de longen.

De stofnaam «asbest» is een verzamelnaam voor zes verschillende mineralen, met name: amosiet, crocidoliet, anthophylliet, tremoliet, actinoliet en chrysotiel.

Dat zijn kristallijne silicaten die het gemeenschappelijk kenmerk vertonen dat ze een vezelachtige structuur hebben. Asbestvezels kunnen worden gesponnen en geweven zoals die van wol of van katoen. Ze zijn goed bestand tegen vuur en tegen de meeste chemische stoffen.

Asbest is voorts een uitstekende thermische, elektrische en geluidsisolator omdat elk van de voormelde componenten bijzondere fysieke eigenschappen en een bijzondere chemische weerstand heeft.

Het asbest dat in Europa werd gebruikt, komt vooral uit Canada, Zuid-Afrika en de voormalige Sovjet-Unie. Er zijn ook asbestmijnen in Italië en in Corsica^{1, 2}.

Reeds in de oudheid was asbest bekend. Het werd geweven tot doek dat diende als lijkwade en ook als tafellaken. Asbest werd beschouwd als een fossiel linnen. Het werd ook gemengd met andere materialen, zoals klei, om die sterker te maken.

Het industriële gebruik van asbest heeft geleidelijk ingang gevonden in de tweede helft van de negentiende eeuw, met de ontdekking van aanzienlijke vindplaatsen in Canada en in Zuid-Afrika. Asbest zou vanaf dan voor alles en nog wat worden toegepast. Het is zeker niet overdreven te stellen dat asbest op wel 3.000 manieren wordt gebruikt. Men vond en vindt het overal. We kunnen drie grote sectoren noemen waarin asbest wordt gebruikt: asbesttextiel, weefsels, asbestkoord, band, dichtingen; asbestcement, een bouw materiaal dat beter bekend is onder de naam Eternit; velouteren, dat

¹ Roggli LV, Oury TD, Sporn TA «Pathology of Asbestos-Associated Diseases» Second Edition Springer-Verlag 2004, 421 pages.

² Nay S «Mortel amiante» Editions vie ouvrière 1997, 160 pages.

¹ Roggli LV, Oury TD, Sporn TA «Pathology of Asbestos-Associated Diseases», Second Edition Springer-Verlag 2004, 421 pagina's..

² Nay S «Mortel amiante», Editions vie ouvrière 1997, 160 paginas.

d'amiante, d'eau et de colle, notamment sur les structures métalliques pour les protéger en cas d'incendie. En dehors de ces secteurs, de nombreuses professions ont été exposées à l'amiante dans les secteurs de la construction, des chantiers navals, de la menuiserie, de la sidérurgie, de la verrerie, de l'automobile, de l'aéronautique, de la décoration, de la peinture, etc. (1,2,³).

Les risques professionnels liés à l'usage industriel de l'amiante ont été connus peu de temps après que celui-ci ait commencé. Dès 1898, Adelaïde Anderson, Lady Inspector of Factories de sa Majesté Britannique souhaite que l'amiante soit inclus dans la liste des poussières dangereuses (2).

En France, en 1906, le docteur Auribault, Inspecteur départemental du Travail à Caen réalise une étude sur «L'hygiène et la sécurité des ouvriers dans les filatures d'amiante». Il constate des pneumoconioses, des phtisies spéciales, des scléroses du poumon. Il signale que, 5 ans après l'ouverture, en 1890, d'une usine de filature et de tissage d'amiante à Condé sur Noireau, 50 ouvriers et ouvrières sont morts et que sur un groupe de 17 travailleurs recrutés dans une usine de coton appartenant au même propriétaire, 16 sont déjà décédés. Après l'installation d'aérations, la situation s'est, dit-il, améliorée ⁴.

En 1924, le British Medical Journal, publie une observation d'un cas de fibrose pulmonaire chez un travailleur de l'amiante. En 1927, dans le même journal, il est demandé que l'amiante soit reconnu comme étant cause de maladie. On y parle d'asbestose pulmonaire. En 1928, le docteur Merewether, chef de l'Inspection médicale anglaise et son collègue de l'Inspection technique, l'ingénieur Price, lancent une vaste enquête sur l'industrie de l'amiante. Elle va durer deux ans et débouchera sur la conclusion que l'origine professionnelle de l'asbestose ne peut plus être mise en doute. En 1930, au Royaume-Uni, l'asbestose devient une maladie professionnelle indemnisable, et, en 1931, les Asbestos Industry Regulations sont adoptées. C'est la première législation limitant l'empoussièrement par l'amiante (1,2,⁵).

³ «Effets sur la santé des principaux types d'exposition à l'amiante» Expertise collective INSERM, rapport établi à la demande de la Direction des Relations de Travail et de la Direction Générale de la Santé Les Éditions INSERM 1997, 434 pages.

⁴ Auribault M «Note sur l'hygiène et la sécurité des ouvriers dans les filatures et tissages d'amiante» Bulletin de l'Inspection du travail 1906: 120-132.

⁵ «Rapport d'information fait au nom de la mission commune d'information sur le bilan et les conséquences de la contamination par l'amiante» N°37 par Gérard Dériot et Jean-Pierre Godefroy, Annexe au procès-verbal de la séance du 20 octobre 2005, France Sénat session ordinaire de 2005-2006, 333 pages.

wil zeggen het verspuiten van een mengsel van asbest, water en lijm onder meer op metaalstructuren om ze te beschermen in geval van brand. Behalve die sectoren zijn tal van beroepen blootgesteld aan asbest in de bouw, de scheepsbouw, de houtbewerking, de staalindustrie, de glasfabricage, de auto-industrie, de vliegtuigbouw, de decoratie, de verfindustrie enzovoort³.

Korte tijd nadat men begonnen was asbest industrieel toe te passen raakten de ermee gepaard gaande beroepsrisico's bekend. Reeds in 1898 wenste Adelaïde Anderson, Lady Inspector of Factories van de Britse Koningin, dat asbest zou worden opgenomen in de lijst van gevaarlijke stofdeeltjes.

In Frankrijk voerde dokter Auribault, Inspecteur départemental du Travail in Caen, in 1906 een onderzoek uit naar *L'hygiène et la sécurité des ouvriers dans les filatures d'amiante*. Hij stelde pneumoconiose, speciale longteringingen en longscleroses vast. Hij wees erop dat in een fabriek in Condé sur Noireau waar asbest werd gesponnen en geweven, vijf jaar nadat ze in bedrijf was gesteld in 1890, 50 arbeiders en arbeidsters overleden waren en dat van een groep van 17 werknemers die uit een katoenfabriek van dezelfde eigenaar waren overgebracht er reeds 16 het leven hadden gelaten.. Hij noteerde voorts dat de situatie verbeterd was nadat men ventilatiesystemen had geplaatst⁴.

In 1924 maakte het *British Medical Journal* gewag van een geval van longfibrose bij een asbestverwerker. In 1927 werd in hetzelfde *Journal* gevraagd dat asbest als ziekteoorzaak zou worden erkend. Er wordt melding gemaakt van longasbestose. In 1928 vatten dokter Merewether, hoofd van de Engelse geneeskundige inspectie, en ingenieur Price, zijn collega van de Technische Inspectie, een grootschalig onderzoek aan over de asbestindustrie. Het zou twee jaar in beslag nemen en kwam tot het besluit dat er niet langer aan mocht worden getwijfeld dat asbestose aan het beroep te wijten is. In 1930 werd asbestose in het Verenigd Koninkrijk gekwalificeerd als beroepsziekte die in aanmerking komt voor schadevergoeding en in 1931 werden de *Asbestos Industry Regulations* aangenomen. Dat is de eerste wetgeving die het asbeststofgehalte beperkt⁵.

³ *Effets sur la santé des principaux types d'exposition à l'amiante*, Expertise collective INSERM, rapport opgesteld op vraag van de Direction des Relations de Travail et de la Direction Générale de la Santé, Les Éditions INSERM 1997, 434 paginas.

⁴ Auribault M, Note sur l'hygiène et la sécurité des ouvriers dans les filatures et tissages d'amiante, Bulletin de l'Inspection du travail 1906: 120-132.

⁵ Rapport d'information fait au nom de la mission commune d'information sur le bilan et les conséquences de la contamination par l'amiante, nr. 37 door Gérard Dériot en Jean-Pierre Godefroy, Annexe au procès-verbal de la séance du 20 octobre 2005, France Sénat session ordinaire de 2005-2006, 333 paginas.

En Belgique, l'asbestose sera reconnue comme maladie professionnelle en 1953, 23 ans après le Royaume-Uni. Et il faudra attendre 1980 pour voir apparaître la première législation belge sur l'amiante, soit près de 50 ans après le Royaume-Uni. Et encore, les normes adoptées ne visent qu'à protéger les travailleurs du risque d'asbestose et non du risque de cancer, connu depuis la fin des années 1940 ^(6,7).

En 1947 en effet, toujours au Royaume-Uni, le docteur Merewether note, dans son rapport annuel, que les travailleurs souffrant d'asbestose sont plus souvent victimes de cancers du poumon que ceux atteints de silicose. En 1955, l'épidémiologue Richard Doll, dans son article «Mortality from lung cancer in asbestos workers» publié dans le *British Journal of Industrial Medicine*, indique que les travailleurs de l'amiante ont un risque de développer un cancer du poumon dix fois supérieur à celui de la population générale ⁸.

Mais ce n'est pas tout. En 1960, le docteur Wagner, anatomopathologiste sud africain, confirme l'existence d'une tumeur particulière de la plèvre provoquée par l'amiante, appelée mésothéliome, et décrit 33 cas, dont 14 ne sont pas causés par le milieu de travail mais par le milieu de vie, comme par exemple le fait d'avoir habité près d'une mine d'amiante ou d'avoir joué sur les terils ⁹. La relation entre l'amiante et le mésothéliome va progressivement se renforcer au point qu'aujourd'hui, le mésothéliome est devenu un marqueur épidémiologique d'exposition à l'amiante (1). Le mésothéliome est un cancer encore incurable, et qui laisse seulement quelques mois de survie à sa victime après le diagnostic (1).

En Belgique, le mésothéliome sera reconnu et indemnisé comme maladie professionnelle en 1984, et le cancer du poumon sans asbestose en 1999. Pour les victimes environnementales de l'amiante, rien n'est encore prévu.

Pourtant, l'existence de victimes environnementales de l'amiante, déjà démontrée dans l'étude de Wagner, avait été confirmée, en 1965, par une étude britannique. Parmi les 83 cas de mésothéliomes diagnostiqués

In België werd asbestose in 1953 als beroepsziekte erkend, dat wil zeggen 23 jaar na het Verenigd Koninkrijk. Pas in 1980 is de eerste wetgeving inzake asbest tot stand gekomen, dat wil zeggen 50 jaar na die van het Verenigd Koninkrijk. En de aangenomen normen beogen alleen de werknemers te beschermen tegen het risico van asbestose en niet tegen dat van kanker, dat nochtans sinds het einde van de jaren '40 bekend was ^{6,7}.

Nog steeds in het Verenigd Koninkrijk In 1947, attendeerde dokter Merewether er in 1947 in zijn jaarverslag op dat werknemers die aan asbestose lijden vaker longkanker hebben dan werknemers met silicose. In 1955 gaf de epidemioloog Richard Doll, in zijn artikel *Mortality from lung cancer in asbestos workers* dat in het *British Journal of Industrial Medicine* werd gepubliceerd, aan dat asbestverwerkers tienmaal meer risico lopen op longkanker dan de rest van de bevolking ⁸.

Dat is echter niet alles. In 1960 bevestigde dokter Wagner, een Zuid-Afrikaanse patholoog-anatoom, het bestaan van een bijzondere, door asbest veroorzaakte tumor van het borstvlies die mesotheliom wordt genoemd. Hij beschrijft 33 gevallen, waarvan er 14 niet door het arbeidsmilieu maar door de leefomgeving zijn veroorzaakt, bijvoorbeeld door het feit dat men in de buurt van een asbestmijn heeft gewoond of op steenberggen heeft gespeeld ⁹. Het verband tussen asbest en mesotheliom zal geleidelijk sterker worden, in die mate dat mesotheliom thans een epidemiologische indicator van blootstelling aan asbest is geworden. Mesotheliom is een vooralsnog ongeneeslijke kanker waaraan het slachtoffer slechts enkele maanden nadat hij is gediagnosticeerd, overlijdt.

In België werd mesotheliom in 1984 erkend en vergoed als beroepsziekte; voor longkanker zonder asbestose geschiedde dat in 1999. Voor degenen die als gevolg van hun leefomgeving asbestslachtoffer zijn, is nog in niets voorzien.

Dat asbestose door de leefomgeving kan worden veroorzaakt, was nochtans reeds aangetoond door het onderzoek van Wagner en werd in 1965 bevestigd door een Brits onderzoek. Van de 83 gevallen van

⁶ Cugell DW, Kamp DW «Asbestos and the pleura» *Chest* 2004; 125: 1103-1117.

⁷ «Danger ! amiante» Collectif intersyndical sécurité des universités-Jussieu C.F.D.T., C.G.T., F.E.N. cahiers libres 334 / François Maspero 1977: 423 pages.

⁸ Doll R «Mortality from lung cancer in asbestos workers» *Brit. J. industr. Med.* 1955; 12: 81-85.

⁹ Wagner JC, Sleggs CA, Marchand P «Diffuse pleural mesothelioma and asbestos exposure in the North Western Cape Province» *Brit. J. industr. Med.* 1960; 17: 260-271.

⁶ Cugell DW, Kamp DW, Asbestos and the pleura, *Chest* 2004; 125: 1103-1117.

⁷ *Danger ! amiante, Collectif intersyndical sécurité des universités-Jussieu C.F.D.T., C.G.T., F.E.N. cahiers libres 334 / François Maspero 1977: 423 paginas.*

⁸ Doll R, *Mortality from lung cancer in asbestos workers*, *Brit. J. industr. Med.* 1955; 12: 81-85.

⁹ Wagner JC, Sleggs CA, Marchand P, Diffuse pleural mesothelioma and asbestos exposure in the North Western Cape Province, *Brit. J. industr. Med.* 1960; 17: 260-271.

dans un hôpital londonien, et confirmés par autopsie et biopsie, 30% n'avaient pas d'exposition professionnelle, mais avaient vécu dans un espace de quelques kilomètres autour d'une usine d'amiante ¹⁰.

À partir de ce moment, de nombreux médecins et chercheurs décriront des cas de mésothéliomes «environnementaux» au voisinage des usines et dans l'entourage des travailleurs, enfants, épouses qui lavaient les vêtements de leur mari.

À Casale Monferrato, petite ville du Piémont où était établie une usine Eternit, les cas de mésothéliomes survenus depuis le début des années 1970 sont suivis par l'Unité d'épidémiologie du cancer de l'université de Turin. Pour le Docteur Corrado Magnani: «à Casale, il y a 15 à 20 cas de mésothéliomes chaque année. Plus de la moitié d'entre eux n'ont jamais travaillé chez Eternit». Ce sont des membres de la famille des travailleurs ou de simples citoyens de la ville contaminés par l'amiante ¹¹.

Les communes belges concernées par une présence d'amiante, pouvant avoir provoqué des maladies graves chez les travailleurs ainsi que chez les membres de leur famille et chez les riverains, sont nombreuses: Anvers, via son port où s'effectuaient les déchargements et via les chantiers navals, Saint Nicoles, Mol, Kappelle op den Bos, Harmignies, où se trouvaient des usines d'amiante – ciment, Auvelais et Deurne avec leurs entreprises de textiles d'amiante. Ceci, sans compter les entreprises qui ne travaillaient pas directement à la production d'amiante ou de matériaux en contenant mais qui le manipulaient indirectement: sidérurgie, usines de freins, SNCB, Combien de victimes de mésothéliomes dans ces communes? Aucune étude n'a, jusqu'à présent, cherché à connaître la réponse.

Un récent rapport du Sénat français montre comment les industriels de l'amiante se sont organisés pour faire face aux menaces qui pesaient sur leurs profits, comment ces industriels, parmi lesquels des responsables de la multinationale belge Eternit, aujourd'hui Etex, ont développé, avec succès, tout au long des années 1970 et 1980, une théorie qu'ils savaient fausse, «l'usage contrôlé de l'amiante» (5).

mesotheliom die in een Londens ziekenhuis werden gediagnosticeerd en die via autopsie en biopsie werden bevestigd, was slechts 30% niet beroepsmatig blootgesteld; die mensen hadden wel in een straal van enkele kilometer rond een asbestfabriek gewoond¹⁰.

Vanaf dan beschrijven tal van artsen en onderzoekers gevallen van mesotheliom als gevolg van de leefomgeving, in de nabijheid van fabrieken en bij de huisgenoten van werknemers, zoals kinderen, echtgenotes die de kleren van hun man wasten.

In Casale Monferrato, een Piëmontees stadje waar Eternit een fabriek had gevestigd, worden de gevallen van mesotheliom die sinds het begin van de jaren '70 zijn opgetreden, onderzocht door de eenheid kankerepidemiologie van de Universiteit van Turijn. Volgens dokter Corrado Magnani zijn er in Casale jaarlijks 15 à 20 gevallen van mesotheliom en heeft meer dan de helft van die patiënten nooit in de eternitfabriek gewerkt. Het gaat om familieleden van de werknemers of gewone inwoners van het stadje die door asbest werden aangetast¹¹.

Er zijn tal van Belgische gemeenten waar asbest aanwezig is of was dat mogelijk ernstige ziekten heeft veroorzaakt bij werknemers, bij hun familieleden en bij de omwonenden: Antwerpen, via zijn haven waar asbest wordt gelost en via de scheepswerven, Sint-Niklaas, Mol, Kappelle-op-den-Bos, Harmignies, waar asbest-cementfabrieken waren gevestigd, Auvelais en Deurne met hun fabrieken van asbestweefsels. Daarbij is dan nog geen rekening gehouden met de ondernemingen die geen asbest of asbestbevattende materialen produceerden, maar die er indirect mee omgingen: staalindustrie, remfabrieken, NMBS enzovoort. Hoeveel slachtoffers van mesotheliomen zijn er in die gemeenten? Tot dusver is geen enkel onderzoek verricht om op die vraag het antwoord te kennen.

Uit een recent rapport van de Franse Senaat blijkt hoe de asbestindustriëlen zich hebben georganiseerd om het hoofd te bieden aan de gevaren die hun winst bedreigden, en hoe die industriëlen, onder wie topmensen van de multinational Eternit, thans Etex, gedurende de hele jaren '70 en '80 met enig succes een theorie hebben ontwikkeld waarvan ze goed wisten dat ze niet klopte, met name het «het gecontroleerd gebruik van asbest».

¹⁰ Newhouse ML, Thompson H «Mesothelioma of pleura and peritoneum following exposure to asbestos in the london area» *Brit J industr Med.* 1965; 22: 261-269.

¹¹ «Les risques de l'amiante ne s'arrêtent pas aux portes des usines» Mengeot MA et Toussaint N émission *Autant Savoir* de la RTBF du 12 octobre 2000.

¹⁰ Newhouse ML, Thompson H, «*Mesothelioma of pleura and peritoneum following exposure to asbestos in the London area*», *Brit J industr Med.* 1965; 22: 261-269.

¹¹ *Les risques de l'amiante ne s'arrêtent pas aux portes des usines*, Mengeot MA et Toussaint N, uitzending *Autant Savoir* van de RTBF van 12 oktober 2000.

Une Conférence internationale des organisations d'information sur l'amiante se réunit à Londres les 24 et 25 novembre 1971¹². Cette conférence rassemblait les industriels de l'amiante et les organismes qu'ils ont créés, ainsi que les Chambres Syndicales de l'amiante en France ou l'Asbestos Information Committee au Royaume Uni. Trente cinq personnes assistaient à la Conférence, venant de 11 pays. La Belgique était représentée par deux employés de l'usine Eternit à Kapelle-op-den-Bos, dont le médecin du travail.

L'objectif était de faire le point sur les connaissances scientifiques, les législations en cours et celles en préparation, d'élaborer des arguments et de définir une stratégie face aux critiques qui s'élevaient contre l'industrie de l'amiante. La Conférence faisait suite à une première réunion qui s'était tenue à Londres deux ans auparavant.

En 1977, l'Agence internationale de recherche sur le cancer (IARC) devait confirmer qu'il n'était pas possible d'évaluer un niveau d'exposition à l'amiante en dessous duquel il n'existerait pas d'augmentation du risque de cancer¹³.

Cette même année, trois émissions de la RTBF, pour les magazines «A suivre» et «Si vous saviez», attireront l'attention sur les risques liés à l'usage de l'amiante¹⁴.

Si le rapport du Sénat français décrit l'État français «anesthésié par le lobby de l'amiante», il faut savoir que la plupart des pays européens et aussi les États-Unis d'Amérique possédaient des lobbies de l'amiante, regroupés au sein de l'Asbestos International Association (AIA). En Belgique, c'était le Comité d'information de l'amiante¹⁵.

Notre pays a été l'un des derniers d'Europe occidentale à interdire l'amiante, en 1998. Ce qui prolongera d'autant l'épidémie de mésothéliomes et de cancers du poumon dus à l'amiante; ces maladies survenant parfois plusieurs dizaines d'années après l'exposition à l'amiante.

Op 24 en 25 november 1971 is in Londen een internationale conferentie van de informatieorganisaties over asbest bijeengekomen¹². Ze heeft de asbestindustriëlen en de door hen opgerichte instanties verenigd, samen met de Franse *Chambres syndicales de l'amiante* en het Britse *Asbestos Information Committee*. Vijfendertig mensen uit 11 landen hebben aan die conferentie deelgenomen. België was vertegenwoordigd door twee werknemers van de eternietfabriek van Kapelle-op-den-Bos, onder wie de bedrijfsarts.

Bedoeling was de stand van de wetenschappelijke kennis en van de vigerende en in voorbereiding zijnde wetgevingen op te maken, alsmede argumenten te ontwikkelen en een strategie te bepalen ten aanzien van de kritiek tegen de asbestindustrie. De Conferentie volgde op een eerste vergadering die twee jaar voordien in Londen had plaatsgevonden.

In 1977 bevestigde het Internationaal Centrum voor Kankeronderzoek (IARC) dat het onmogelijk was een niveau van blootstelling aan asbest te bepalen waaronder geen verhoogd kankerrisico zou bestaan¹³.

Datzelfde jaar hebben drie RTB-uitzendingen, voor de magazines *A suivre* en *Si vous saviez*, de aandacht gevestigd op de risico's van het gebruik van asbest¹⁴.

In het Franse Senaatsrapport wordt de Franse Staat weliswaar beschreven als «anesthésié par le lobby de l'amiante», maar ook in de meeste andere Europese landen en in de Verenigde Staten van Amerika waren asbestlobby's actief, die zich in de *Asbestos International Association* (AIA) hadden verenigd. In België was dat de Commissie Voorlichting Asbest¹⁵.

Ons land heeft asbest verboden in 1998 en was daarmee een van de laatste landen in West-Europa. Daardoor zal de epidemie van aan asbest te wijten mesotheliomen en longkankers zoveel langer duren, aangezien die ziekten zich soms verschillende tientallen jaren na de blootstelling aan asbest openbaren.

¹² «Conférence internationale des organisations d'information sur l'amiante» Londres 24-25 novembre 1971, document traduit par l'Association nationale des victimes de l'amiante, l'ANDEVA en 2001.

¹³ «Asbestos» IARC Monographs on the Evaluation of Carcinogenic Risks to humans» 1977 Vol. 14, 106 pages.

¹⁴ «Mourir pour l'amiante», «L'amiante», et «Vivre avec l'amiante» Mengeot MA et Nay S émissions *A suivre* et *Si vous saviez* de la RTBF des 11 mars 17 mars et 1^{er} avril 1977.

¹⁵ Nay SY «Asbestos in Belgium: use and abuse» *Int J Occup Environ Health* 2003; 9 (3): 287-293.

¹² Internationale conferentie van de informatieorganisaties over asbest, Londen 24-25 november 1971, document vertaald door de Belgische Vereniging van Asbestslachtoffers, ANDEVA in 2001.

¹³ «Asbestos», IARC Monographs on the Evaluation of Carcinogenic Risks to Humans, 1977, deel 14, 106 pagina's.

¹⁴ «Mourir pour l'amiante», «L'amiante» en «Vivre avec l'amiante», Mengeot MA et Nay S uitzendingen *A suivre* en *Si vous saviez* van de RTB van 11 maart, 17 maart en 1 april 1977.

¹⁵ Nay SY «Asbestos in Belgium: use and abuse», *Int J Occup Environ Health* 2003; 9 (3): 287-293.

Les épidémiologistes britanniques estiment que le nombre des victimes de l'amiante continuera de progresser jusqu'au tournant des années 2020, et que le retour «à la normale» se situera vers 2050. Selon eux, de 1968 à 2050, le mésothéliome seul aura causé environ 90 000 décès au Royaume-Uni, dont 65 000 après 2001^{16, 17, 18}.

Peter Vanvelthoven, ministre de l'Emploi, a récemment indiqué que le Fonds des maladies professionnelles (FMP) a reconnu, jusqu'à présent, 2.308 décès de travailleurs comme étant liés à une exposition à l'amiante¹⁹. Ce chiffre ne représente pas le nombre total des victimes que l'amiante a causées.

En effet, les cancers dus à l'amiante ne sont indemnisés que depuis peu. Le FMP refuse de nombreux dossiers, non pas nécessairement par ce que la maladie n'est pas liée à l'amiante, mais parce que le travailleur n'entre pas dans les critères médico-légaux définis par cet organisme. De nombreux travailleurs ne relèvent pas du FMP, comme le personnel de la SNCB, ou celui de l'armée.

D'autres victimes de l'amiante qui n'ont droit à aucune indemnisation, tels les travailleurs indépendants ou les victimes environnementales, ne sont comptabilisées nulle part.

Une grande partie des décès du passé et des morts encore à venir aurait pu être évitée si des mesures de réduction d'empoussièrement et d'interdiction d'utilisation de l'amiante avaient été prises à temps.

D'autres pays ont été confrontés, et le sont toujours à l'heure actuelle, à ces nombreuses victimes de l'amiante et la plupart d'entre eux ont, sous la pression des victimes et de leurs familles, accordés des indemnités visant à réparer les torts et souffrances de ces travailleurs, de leurs familles et des riverains. La Belgique, en 2006, n'a pas encore pris de dispositions allant dans ce sens, malgré les revendications des associations de victimes et différentes propositions de loi.

Les choses bougent néanmoins ces deux dernières années.

¹⁶ Peto J, Hodgson JT, Matthews FE, Jones JR «Continuing increase in mesothelioma mortality in Britain», *Lancet* 1995; **345**: 535-539.

¹⁷ Peto J et al «The european mesothelioma epidemic» *British Journal of Cancer* 1999; **79** (3/4): 666-672.

¹⁸ McElvenny DM, Darnton AJ, Price MJ, Hodgson JT «Mesothelioma mortality in Great Britain from 1968 to 2001» *Occupational medicine* 2005; **55**: 79-87.

¹⁹ «Amiante: 2 308 décès reconnus» *La libre Belgique* du 23 mars 2006, p7.

Volgens de Britse epidemiologen zal het aantal asbestslachtoffers blijven stijgen tot omstreeks 2020 en zal de situatie omstreeks 2050 opnieuw «genormaliseerd» zijn. Ze rekenen voor dat tussen 1968 en 2050 mesotheliom alleen al ongeveer 90.000 overlijdens zal hebben veroorzaakt in het Verenigd Koninkrijk, waarvan 65.000 na 2001^{16 17 18}.

De heer Peter Van Velthoven, minister van Werk, heeft onlangs aangegeven dat het Fonds voor de beroepsziekten (FBZ) tot dusver 2.308 overlijdens van werknemers heeft erkend als zijnde het gevolg van blootstelling aan asbest¹⁹. Dat cijfer vertegenwoordigt niet alle slachtoffers die asbest heeft gemaakt.

Kankers als gevolg van asbest worden immers nog niet zo lang vergoed. Het FBZ weigert tal van dossiers, niet noodzakelijk omdat de ziekte niet asbestgerelateerd is, maar omdat de werknemer niet voldoet aan de medisch-wettelijke criteria welke die instelling bepaalt. Tal van werknemers vallen niet onder het FBZ, zoals het personeel van de NMBS of van het leger.

Andere asbestslachtoffers die geen aanspraak kunnen maken op enige schadeloosstelling, zoals de zelfstandigen of de slachtoffers van omgevingsvervuiling, worden in geen enkele statistiek opgenomen.

Men had veel sterfgevallen, zowel in het verleden als in de toekomst, kunnen voorkomen door tijdig maatregelen te nemen om het vezelgehalte te beperken en het gebruik van asbest te verbieden.

Andere landen werden (en worden nog steeds) geconfronteerd met dat hoge aantal asbestslachtoffers. De meeste van die landen hebben, onder druk van de slachtoffers en hun gezin, schadevergoedingen toegekend voor het leed dat die werknemers, hun gezin en de omwonenden werd aangedaan. Tot dusver (2006) heeft België nog geen maatregelen van die strekking genomen, ondanks het feit dat zowel de slachtofferverenigingen als de indieners van diverse wetsvoorstellen daarop hebben aangedrongen.

Toch komt er de jongste twee jaar schot in de zaak

¹⁶ Peto J, Hodgson JT, Matthews FE, Jones JR «Continuing increase in mesothelioma mortality in Britain», *The Lancet* 1995; **345**: 535-539.

¹⁷ Peto J et al «The European mesothelioma epidemic» *British Journal of Cancer* 1999; **79** (3/4): 666-672.

¹⁸ McElvenny DM, Darnton AJ, Price MJ, Hodgson JT «Mesothelioma mortality in Great Britain from 1968 to 2001» *Occupational medicine* 2005; **55**: 79-87.

¹⁹ «Amiante: 2 308 décès reconnus» *La libre Belgique* van 23 maart 2006, blz. 7.

La présente proposition remplace une proposition précédente créant un Fonds d'indemnisation pour les victimes de l'amiante, déposée le 24 juin 2004 par Muriel Gerkens et cosignée par Colette Burgeon, Catherine Fonck et Daniel Bacquelaine (DOC 51 1244/001). Cette proposition a été présentée en commission de la santé de la Chambre ²⁰ et celle-ci a demandé l'avis du Conseil national du travail (CNT). Cet avis n° 1517 a été rendu le 16 juin 2005.

Conclusions et suivis de l'avis du CNT

Il ressort de cet avis que les partenaires sociaux reconnaissent unanimement que la prise en charge du risque de l'amiante par le système social présente des insuffisances.

Ces insuffisances concernent, dans une certaine mesure, les victimes salariées, pourtant indemnisées par le Fonds des maladies professionnelles (FMP). Le CNT reconnaît qu'il faut améliorer le fonctionnement du Fonds, le montant des indemnisations et l'examen des demandes. Ces améliorations devront être apportées dans le cadre de la législation sur les maladies professionnelles elle-même. Elles profiteront ainsi à l'ensemble des victimes professionnelles.

Le CNT reconnaît également que de nombreuses victimes de l'amiante ne peuvent bénéficier de l'intervention du Fonds des maladies professionnelles et qu'il convient d'intervenir en créant un fonds d'indemnisation au bénéfice de ces victimes autres que les travailleurs salariés.

Les membres du CNT souhaitent par ailleurs qu'il ne soit pas porté atteinte au «compromis historique» à la base de la législation sur les accidents du travail, au début du 20^{ème} siècle, transposé par la suite dans la législation sur les maladies professionnelles et qui permet l'indemnisation des travailleurs sans chercher à savoir s'il y a eu faute et donc responsabilité du travailleur ou de l'employeur.

Les arguments sont les suivants:

1. en aucun cas, la réparation monétaire du dommage ne doit être liée à l'établissement d'une faute; si la réparation du risque professionnel est insuffisante, elle doit être améliorée au profit de l'ensemble des victimes, et non dépendre du hasard de procédures judiciaires;

²⁰ Commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société

Dit wetsvoorstel vervangt een wetsvoorstel tot oprichting van een Fonds voor de asbestslachtoffers, dat op 24 juni 2004 werd ingediend door Muriel Gerkens en medeondertekend door Colette Burgeon, Catherine Fonck en Daniel Bacquelaine (DOC 51 1244/001). Het werd besproken in de kamercommissie voor de Gezondheid²⁰, die in het kader van die bespreking het advies van de Nationale Arbeidsraad (NAR) heeft ingewonnen. De NAR verstrekke dat advies (nr. 1517) op 16 juni 2005.

Conclusies en opvolging van het advies van de NAR

Volgens dat advies erkennen de sociale partners unaniem dat de socialezekerheidsregeling enigszins in gebreke blijft ten aanzien van de risico's van asbestvervuiling.

Zo wordt in zekere mate te weinig rekening gehouden met de werknemers die het slachtoffer zijn van asbest, niettegenstaande het feit dat zij worden vergoed door het Fonds voor de beroepsziekten (FBZ). Volgens de NAR moeten de werking van het Fonds en het onderzoek van de aanvragen verbeteren, en moeten de schadevergoedingen worden opgetrokken. Die verbeteringen zullen moeten aangebracht in de wetgeving over de beroepsziekten zelf; daardoor zullen ze ten goede komen aan alle slachtoffers van beroepsziekten.

Voorts geeft de NAR toe dat veel asbestslachtoffers niet in aanmerking komen voor een schadeloosstelling door het Fonds voor de beroepsziekten. Er moet derhalve een vergoedingsfonds worden opgericht voor die asbestslachtoffers die niet als werknemer aan de slag zijn.

De leden van de NAR wensen voorts dat geen afbreuk wordt gedaan aan het «historisch compromis», dat begin van de 20^e eeuw ten grondslag lag aan de wetgeving op de arbeidsongevallen, en vervolgens werd omgezet in de wetgeving op de beroepsziekten. Op grond daarvan kunnen werknemers schadeloos worden gesteld zonder na te gaan of sprake is van schuld, en dus zonder aansprakelijkheid van de werknemer of van de werkgever.

In dat verband worden de volgende argumenten aangevoerd.

1. De geldelijke schadeloosstelling mag geenszins worden gelieerd aan enige schuldbepaling; indien de vergoeding voor het beroepsrisico onvoldoende is, moet die worden opgetrokken voor alle slachtoffers, los van de grilligheid van gerechtelijke procedures;

²⁰ Commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing

2. au-delà de la compensation monétaire, les victimes peuvent trouver une réparation dans le fait que les responsabilités soient clairement déterminées; les partenaires sociaux relèvent que tel est l'objet propre des sanctions pénales, par rapport auxquelles il n'existe aucune immunité;

3. les actions en responsabilité civile, ou la menace de telles actions, peuvent être un puissant facteur de prévention, mais les interlocuteurs sociaux semblent défendre le mécanisme en vigueur qui, outre la faute intentionnelle, ne reconnaît comme base de responsabilité que la faute inexcusable, qui consiste à continuer d'exposer à un risque dénoncé par les services d'inspection compétents; le Conseil national du travail a, néanmoins, relevé unanimement que ce mécanisme était peu utilisé, allant jusqu'à parler d'inertie dans le chef des services d'inspection.

On peut comprendre la logique qui a animé les partenaires sociaux à travers ce «compromis historique». Il permet une indemnisation rapide et relativement simple des victimes professionnelles. Certes, cette indemnisation est inférieure à ce qu'elle pourrait être au terme d'une procédure civile, mais une telle procédure est longue et ses résultats incertains. Le compromis adopté permet donc d'échapper à ces aléas, le système mutualise les risques et les indemnisations, et permet un financement du Fonds des maladies professionnelles par les entreprises.

Mais c'est en échange cependant d'une immunité, qui peut être mal vécue par les victimes. En effet, elles peuvent éprouver un sentiment d'injustice et d'amertume s'il apparaît que leurs souffrances ont été causées dans un contexte d'irresponsabilité grave et fautive de l'entreprise, au delà de ce qu'on pourrait considérer comme le risque «courant» de l'activité industrielle (toujours améliorable, rappelons-le). Or, c'est typiquement le cas de l'histoire de l'amiante (cfr plus haut). Les victimes peuvent avoir l'impression que les partenaires sociaux et l'État n'ont pas pris en compte cette spécificité de l'histoire de l'amiante, les mensonges et omissions délibérés, longtemps entretenus sur sa nocivité.

Dans ce cas, l'immunité offerte à l'employeur paraît de plus en plus dénuée de légitimité, même dans le cadre du compromis. Certes, la possibilité reste alors

2. afgezien van de geldelijke schadeloosstelling kan het leed van de slachtoffers worden verzacht door de verantwoordelijkheid duidelijk te bepalen; de sociale partners merken op dat de strafrechtelijke sancties, waarvoor geen immunititeit geldt, specifiek daartoe zijn ingesteld;

3. burgerlijke-aansprakelijkheidsvorderingen, of het dreigen daarmee, kunnen een krachtig preventiemiddel zijn, maar de sociale partners lijken voorstander van de bestaande regeling, die, naast de opzettelijke fout, als aansprakelijkheidsgrondslag alleen de niet-verschoonbare fout erkent. Daardoor blijft men de betrokkene blootstellen aan een risico dat als dusdanig door de bevoegde inspectiediensten werd aangemerkt. De Nationale Arbeidsraad heeft evenwel eenparig aangegeven dat die regeling nauwelijks wordt gebruikt, en maakte zelfs gewag van een zekere «inertie» van de inspectiediensten.

Door welke logische gedachtegang de sociale partners zich hebben laten leiden om het «historisch compromis» te sluiten, ligt voor de hand. Dankzij die regeling kunnen slachtoffers van beroepsziekten op een snelle en vrij eenvoudige wijze worden vergoed. Die vergoeding ligt weliswaar lager dan wat ze uit de brand hadden kunnen slepen wanneer ze een burgerrechtelijke procedure hadden ingeleid, maar soortgelijke procedures duren lang, en de uitkomst ervan is onzeker. Door het aangenomen compromis kunnen die risico's worden omzeild; de regeling spreidt de risico's en de vergoeding gelijkmatig, en zorgt ervoor dat het Fonds voor de beroepsziekten door de ondernemingen wordt gefinancierd.

Daar staat evenwel immunititeit tegenover, die door de slachtoffers als een bittere pil kan worden ervaren. Zij kunnen immers het wrange gevoel hebben dat hen onrecht is ongedaan, als blijkt dat hun leed werd veroorzaakt door de onverantwoorde handelwijze van de onderneming, die een ernstige fout heeft begaan en aldus veel grotere risico's heeft genomen dan wat als het «gewone» risico van de industriële activiteit kan worden beschouwd (en dat nog steeds kan worden verminderd). Het asbestverhaal past precies in dat plaatje (zie *supra*). Mogelijk hebben de slachtoffers de indruk dat de sociale partners en de Staat geen rekening hebben gehouden met de eigenheid van het asbestverhaal, noch met de lang volgehouden leugens en het opzettelijk achterhouden van informatie over de schadelijkheid van asbest.

In dat verband lijkt de aan de werkgever verleende immunititeit, zelfs in het kader van het compromis, almaar minder steek te houden. Hoewel die immunititeit

offerte de dépasser l'immunité en prouvant la faute intentionnelle ou inexcusable. Mais les conditions mises à l'application de ces dispositions les rendent inapplicables et ineffectives. La présente proposition apporte quelques modifications destinées à desserrer cette contrainte.

La possibilité existe aussi de poursuites pénales; celles-ci sont également très difficiles et n'apportent, en cas de succès, aucunes indemnités supplémentaires en responsabilité civile. À fortiori, les autres victimes non-professionnelles, environnementales, indépendants, riverains, etc... aujourd'hui non indemnisées, n'ont aucune raison de se sentir liées par ce «compromis» auxquelles elles n'ont pas participé.

Contaminées à leur insu par une activité industrielle auxquelles elles n'ont pas participé, non représentées, tenues dans l'ignorance totale des dangers éventuels de la proximité ou de l'usage des produits contenant de l'amiant, l'immunité des responsables à l'origine de leurs souffrances leur paraît encore plus incompréhensible.

Dans notre contexte socio-historique actuel, la proposition tient cependant compte de l'avis du CNT pour aboutir à un fonds qui indemnise enfin correctement toutes les victimes de l'amiant et leurs familles, et dont le financement serait assuré par le budget de l'État, qui reconnaît ainsi sa responsabilité de n'avoir pas interdit l'amiant assez tôt.

Mais comme le Fonds serait financé pour l'essentiel par la collectivité, il laisse sauf les mécanismes en vigueur de responsabilité civile. Sous réserve de l'immunité civile des employeurs, des préposés et des mandataires à l'égard de leurs travailleurs salariés, discutée ci-dessus, les victimes ont toute liberté de rechercher la responsabilité de l'auteur du dommage. Si cette responsabilité peut être établie, et si le débiteur de la réparation existe toujours et est solvable, les victimes pourront obtenir par ce biais des indemnisations complémentaires.

Le Fonds lui-même est subrogé dans les droits des victimes en la matière. Les récupérations dans ce cadre constitueraient une deuxième source de financement du Fonds.

nog steeds kan worden omzeild door aan te tonen dat de werkgever een opzettelijke of niet-verschoonbare fout heeft gemaakt, is de uitvoering van die bepalingen aan dusdanige voorwaarden gebonden, dat ze niet-toepasbaar en ineffectief zijn. Dit wetsvoorstel strekt er dan ook toe daarin enkele wijzigingen aan te brengen, ten einde die bepalingen minder strikt te maken.

Tevens kan strafvervolgning worden ingesteld; ook die verloopt evenwel zeer moeizaam, en levert bij een gunstige afloop geen bijkomende burgerrechtelijke-aansprakelijkheidsvergoeding op. *A fortiori* hoeven de andere slachtoffers, die niet aan een beroepsziekte lijden, maar het slachtoffer zijn geworden van omgevingsvervuiling, de zelfstandigen, de omwonenden enzovoort, die thans niet schadeloos worden gesteld, zich niet gebonden te voelen door dat «compromis», dat buiten hen om tot stand is gekomen.

Dat degenen die hun leed hebben veroorzaakt, immuniteit genieten, is voor hen des te minder begrijpelijk omdat zij, zonder het te beseffen, besmet werden door een industriële activiteit waaraan ze niet hebben deelgenomen en waarin ze geen partij zijn. Bovendien werden ze volkomen onwetend gehouden over de eventuele gevaren van de aanwezigheid van asbest of van het gebruik van producten die asbest bevatten.

In de huidige sociaal-historische context houdt dit wetsvoorstel evenwel rekening met het advies van de NAR, met het oog op de oprichting van een fonds dat alle asbestslachtoffers en hun gezin eindelijk correct vergoedt. Dat fonds zou worden gefinancierd door de staatskas, waardoor de federale overheid haar verantwoordelijkheid zou erkennen voor het feit dat ze asbest niet tijdig heeft verboden.

Aangezien het Fonds evenwel grotendeels door de gemeenschap zou worden gefinancierd, wordt niet geraakt aan de bestaande burgerrechtelijke-aansprakelijkheidsregelingen. Onverminderd de burgerrechtelijke immuniteit die de werkgevers, beambten en mandatarissen ten aanzien van hun werknemers genieten (zie *supra*), staat het de slachtoffers volkomen vrij om na te gaan of de veroorzaker van de schade aansprakelijk is. Indien die aansprakelijkheid kan worden aangetoond, en als de schuldenaar van de vergoeding nog steeds bestaat én solvabel is, kunnen de slachtoffers via die weg aanvullende vergoedingen krijgen.

Het Fonds zelf kan in de plaats treden van de rechten van de slachtoffers terzake. De in dat verband gerecupereerde bedragen zouden een tweede financieringsbron van het Fonds vormen.

La proposition prévoit une base légale à cette fin.

Contenu de la proposition de loi

Le but premier de la proposition est de permettre l'indemnisation des victimes de l'amiante qui ne bénéficient pas d'indemnités, au titre de maladie professionnelle:

- les travailleurs indépendants;
- les victimes parfois appelées «paraprofessionnelles», principalement les membres des familles de travailleurs de l'amiante, contaminés entre autres par les poussières collées sur les vêtements;
- les victimes dites «*de contamination non professionnelles par l'amiante*» comme les riverains.

L'autre objectif est d'améliorer la situation des victimes professionnelles salariées de l'amiante.

L'expérience du Fonds français d'indemnisation des victimes de l'amiante (FIVA) montre que, parmi les victimes indemnisées, il peut s'agir aussi de travailleurs salariés, en principe assujettis à la législation sur les maladies professionnelles, mais auxquels cette réparation a été refusée pour des motifs divers.

La proposition le permet également mais, s'il s'avérait que ces travailleurs salariés soient trop nombreux, cela signifierait que notre système du FMP n'est pas suffisamment opérant et que des modifications s'y imposent en dehors, et en plus du contexte du Fonds d'indemnisation.

L'indemnisation prévue par cette proposition s'inspire dans une large mesure des principes de réparation du risque professionnel (accidents du travail et maladies professionnelles).

Dans l'ensemble, les indemnités proposées correspondent à ce que serait une indemnité de maladie professionnelle, calculée sur base du revenu minimum mensuel moyen garanti.

Cette indemnisation accordée par le Fonds s'ajoute aux interventions du système social: non seulement elle est intégralement cumulable avec toutes les prestations sociales dont bénéficie éventuellement la victime, y compris les revenus d'assistance, mais elle n'a aucune influence sur le montant des allocations dont bénéficient les proches de la victime. En outre, elle est exonérée d'impôt. Ce principe, destiné avant tout à limiter les coûts spécifiques du Fonds, est par ailleurs essentiel pour

Het wetsvoorstel biedt daartoe een wettelijke grondslag.

Inhoud van het wetsvoorstel

Dit wetsvoorstel heeft bovenal betrekking op de schadeloosstelling van de asbestslachtoffers die niet in aanmerking komen voor vergoedingen op grond van een beroepsziekte, te weten:

- de zelfstandigen;
- de zogenaamde «paraprofessionele» slachtoffers: dat zijn in de eerste plaats de gezinsleden van de asbestwerkers, die onder meer besmet zijn geraakt door de asbestvezels op de kleren van de werkers;
- de slachtoffers die niet beroepshalve met asbest werden besmet, zoals omwonenden van asbestfabrieken.

Voorts beoogt dit wetsvoorstel de situatie van de slachtoffers-werknemers met een beroepsziekte te verbeteren.

Uit de ervaring van het Franse *Fonds d'indemnisation des victimes de l'amiante* (FIVA) blijkt dat tevens vergoedingen worden uitgekeerd aan werknemers, die in beginsel in aanmerking komen voor de wetgeving op de beroepsziekten, maar aan wie die schadevergoeding om uiteenlopende redenen werd geweigerd.

Door dit wetsvoorstel wordt zulks ook in ons land mogelijk. Mocht evenwel blijken dat die werknemers te talrijk zijn, dan zou zulks betekenen dat onze regeling via het FVB niet efficiënt is. In dat geval moet de regeling worden gewijzigd, los van het Fonds; tevens zal moeten worden voorzien in een bijkomende regeling.

De in dit wetsvoorstel in uitzicht gestelde schadeloosstelling is grotendeels geïnspireerd op de beginselen van schadeloosstelling van het beroepsrisico (arbeidsongevallen en beroepsziekten).

Het bedrag van de in uitzicht gestelde vergoedingen komt overeen met een vergoeding op grond van een beroepsziekte, berekend op basis van het gewaarborgd gemiddeld maandelijks minimumloon.

Die door het Fonds toegekende schadeloosstelling wordt gecumuleerd met de uitkeringen van de sociale zekerheid: niet alleen mag de schadevergoeding volledig worden gecumuleerd met alle sociale uitkeringen die het slachtoffer eventueel geniet, met inbegrip van het bijstandsinkomen, maar bovendien heeft ze niet de minste weerslag op het bedrag van de uitkeringen van de gezinsleden van het slachtoffer. Bovendien is de schadevergoeding belastingvrij. Dat beginsel, dat vooral

percevoir l'économie générale du projet et l'apport concret du Fonds. On rappellera que la réparation des accidents du travail et des maladies professionnelles, tout comme d'ailleurs la réparation en droit commun (si elle compense une perte de revenus), sont taxables et se substituent à la plupart des interventions sociales, notamment celles de l'assurance maladie, des allocations pour handicapés, etc...

Certaines dispositions proposées vont au-delà de ce qui est prévu en matière de maladies professionnelles. Ainsi, il est proposé certaines indemnités qui compensent un dommage moral. Il est proposé que les indemnités d'invalidité puissent être payées en partie en capital, sur la base de l'espérance de vie statistique d'une personne en bonne santé du même sexe.

Les ayants droit d'une victime décédée bénéficieront également d'indemnités s'ils démontrent une dépendance économique réelle par rapport aux revenus de la victime.

Ceci est plus restrictif que dans la législation des accidents du travail, où certains membres de la famille bénéficient d'une présomption légale. En échange, les ayants droit sont un peu plus nombreux que dans le système des accidents du travail (ils comprennent par exemple le partenaire non marié), et on n'a pas repris certaines limitations propres à la logique de l'indemnisation du risque professionnel (par exemple le plafonnement de l'indemnité totale revenant aux enfants).

Les travailleurs salariés, bien qu'indemnisés par le Fonds des maladies professionnelles, ne sont pas exclus du recours au Fonds d'indemnisation.

En fonction de ce qui précède, il est difficile de prévoir, dans tous les cas, dans quelle mesure les indemnités accordées par le Fonds seront supérieures ou inférieures à celles dont bénéficient les travailleurs bénéficiaires d'indemnités de maladie professionnelle. C'est pourquoi, il est prévu que ces travailleurs peuvent bénéficier des interventions du Fonds, étant entendu que celles-ci sont diminuées des prestations obtenues au titre d'indemnités belges ou étrangères d'accident du travail ou de maladie professionnelle.

Si l'intervention du Fonds est inférieure à ces indemnités, ils ne toucheront rien du Fonds. Si par contre l'intervention du Fonds est supérieure, ils toucheront un complément.

beoogt de specifieke kosten van het Fonds binnen de perken te houden, is voorts van wezenlijk belang om aan te tonen welk bedrag in het algemeen wordt bespaard, en hoe groot de concrete inbreng van het Fonds is. Er zij aan herinnerd dat de schadeloosstellingen voor arbeidsongevallen en beroepsziekten, overigens net als de volgens het gemeen recht toegekende vergoedingen (als die een inkomensverlies compenseren), belastbaar zijn, en niet mogen worden gecumuleerd met de meeste sociale uitkeringen, meer bepaald de ziekte-uitkering, de uitkering voor gehandicapte personen enzovoort.

Sommige in uitzicht gestelde bepalingen gaan verder dan de regeling voor de beroepsziekten. Zo wordt voorgesteld een morele schadevergoeding in te stellen. Bovendien wordt geopperd een deel van de invaliditeitsuitkering in kapitaal uit te betalen, op grond van de statistische levensverwachting van een gezond persoon van hetzelfde geslacht.

De rechthebbenden van een overleden slachtoffer zullen tevens een vergoeding ontvangen, als zij kunnen aantonen dat zij effectief economisch afhankelijk waren van de inkomsten van het slachtoffer.

Die regeling gaat minder ver dan de wetgeving op de arbeidsongevallen, op grond waarvan bepaalde gezinsleden een beroep kunnen doen op het wettelijk vermoeden. Daar staat tegenover dat de nieuwe regeling iets meer rechthebbenden in aanmerking neemt dan de arbeidsongevallenwetgeving (zo is de niet-gehuwde partner is ook een rechthebbende). Bovendien heeft men bepaalde beperkingen van de schadevergoedingsregeling voor beroepsrisico's niet overgenomen (de totale schadevergoeding die aan de kinderen toekomt, is bijvoorbeeld niet langer geplafonneerd).

Hoewel de werknemers worden vergoed door het Fonds voor de beroepsziekten, kunnen zij zich tevens tot het Fonds voor de Asbestslachtoffers wenden.

In het licht van het voorgaande kan evenwel moeilijk voor alle gevallen worden ingeschat in welke mate de door het Fonds toegekende schadevergoedingen hoger dan wel lager zullen uitvallen dan de vergoedingen die de werknemers met een uitkering op grond van een beroepsziekte genieten. Derhalve is bepaald dat die werknemers in aanmerking kunnen komen voor de uitkeringen van het Fonds, met dien verstande dat die worden verminderd ten bedrage van een Belgische dan wel buitenlandse uitkering op grond van een arbeidsongeval of een beroepsziekte.

Als de uitkering van het Fonds lager is dan die schadevergoeding, betaalt het Fonds niets meer uit. In het andere geval zullen die werknemers evenwel een aanvullende vergoeding ontvangen.

Les liens étroits entre l'objectif du Fonds et la matière des maladies professionnelles justifient que le Fonds, tout en ayant un financement et une personnalité juridique propres, soit organiquement intégré au Fonds des maladies professionnelles.

Cette institution de sécurité sociale dispose en effet du personnel et de l'expertise nécessaires pour poser les diagnostics, reconnaître les expositions, évaluer le dommage et payer des indemnités. Le statut envisagé s'inspire de l'expérience du Fonds d'indemnisation des travailleurs licenciés en cas de fermeture de leur entreprise (dit aussi «Fonds de fermeture des entreprises»), institution dotée d'une personnalité juridique et d'un financement spécifiques, mais organiquement intégrée à l'Office national de l'emploi, et administrée par le comité de gestion de cet Office.

Nous proposons dès lors que le Fonds soit doté de la personnalité juridique et soumis aux règles fixées pour les organismes de type B, au sens de la loi du 16 mars 1954 relative au contrôle de certains organismes d'intérêt public.

Ceci, en étant organiquement intégré au Fonds des maladies professionnelles. Toutes les tâches nécessaires au fonctionnement du Fonds et à l'exécution des décisions prises par le comité de gestion sont exécutées par le personnel du Fonds des maladies professionnelles visé par les lois coordonnées du 3 juin 1970 relatives à la réparation des dommages résultant des maladies professionnelles, qui met également à la disposition du Fonds les locaux, infrastructures et équipements nécessaires à son fonctionnement.

Pour reconnaître la spécificité de l'indemnisation des victimes de l'amiante, il est prévu une commission d'indemnisation spécifique et une commission consultative d'avis, qui associe les autorités et les associations actives dans le domaine de l'amiante.

Les critères d'exposition au risque de l'amiante seront en partie calqués sur ceux applicables à la matière des maladies professionnelles mais seront simplifiés, puisqu'il ne s'agit pas de démontrer la relation entre une maladie reconnue et l'amiante ou la présence de fibres dans les poumons et le lieu du travail. Le Fonds indemnise en effet toute personne qui présente une pathologie reconnue comme liée à l'amiante et qui a donc été exposée, quelle que soit la cause de cette exposition. Le lien causal n'est donc pas à rechercher. Par contre, la personne devra prouver qu'elle a été exposée en

Aangezien het oogmerk van het Fonds sterk gelieerd is aan de beroepsziekten, is het niet meer dan normaal dat het Fonds, ondanks zijn eigen financiering en rechtspersoonlijkheid, geïntegreerd wordt in de organieke structuur van het Fonds voor de beroepsziekten.

Die socialezekerheidsinstelling beschikt immers over het nodige personeel en de vereiste deskundigheid om diagnoses te stellen, de blootstelling aan risico's te onderkennen, de schade te evalueren en schadevergoedingen uit te betalen. Het in uitzicht gestelde statuut is geïnspireerd op dat van het Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers (het zogenaamde «Fonds voor sluiting van ondernemingen»), dat, als instelling met een eigen rechtspersoonlijkheid en dito financiering, geïntegreerd is in de organieke structuur van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening, en geleid wordt door het beheerscomité van die Rijksdienst.

Derhalve stellen wij voor dat het Fonds rechtspersoonlijkheid wordt verleend en dat wordt onderworpen aan de regels die zijn opgelegd aan de instellingen van het type B, overeenkomstig de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut.

Bovendien zou het Fonds worden geïntegreerd in de organieke structuur van het Fonds voor de beroepsziekten. Alle taken met het oog op de werking van het Fonds en de tenuitvoerlegging van de beslissingen van het beheerscomité, worden uitgevoerd door het personeel van het Fonds voor de beroepsziekten, geregeld bij de op 3 juni 1970 gecoördineerde wetten betreffende de schadeloosstelling voor beroepsziekten. Het Fonds voor de beroepsziekten stelt het Fonds tevens de voor zijn werking vereiste lokalen, infrastructuur en uitrusting ter beschikking.

Om aan te geven dat de schadeloosstelling van asbestslachtoffers een specifieke zaak is, wordt een specifieke vergoedingscommissie opgericht, alsook een adviesraad, waarin de overheid en de verenigingen tegen asbest zitting hebben.

De criteria inzake de blootstelling aan de risico's van asbest zullen deels worden geënt op de criteria inzake beroepsziekten, maar zullen worden vereenvoudigd, aangezien het niet in de bedoeling ligt het verband aan te tonen tussen een erkende ziekte en asbest, dan wel de aanwezigheid van asbestvezels in de longen en op de werkplek. Het Fonds vergoedt immers eenieder met een als asbestgerelateerd erkend ziektebeeld, die dus aan asbest is blootgesteld, ongeacht de oorzaak van die blootstelling. Het oorzakelijk verband moet derhalve niet worden nagegaan. De betrokkene zal daarentegen

Belgique et non à l'étranger par le biais d'une durée de résidence en Belgique suffisamment longue.

Il est difficile de prévoir à l'avance combien coûtera le Fonds mais on peut extrapoler à partir du Fonds français.

Le Fonds français d'indemnisation des victimes de l'amiante a un budget de 600 millions d'euros, ce qui, extrapolé à la Belgique, donnerait un montant de l'ordre de 120 millions d'euros.

Lorsqu'on analyse qui sont les bénéficiaires du Fonds, on s'aperçoit que 95% des interventions du Fonds français concernent des travailleurs salariés. Or, nous prévoyons pour ceux-ci qu'ils continuent à être indemnisés par le FMP et que celui-ci les indemnise mieux; le Fonds des victimes de l'amiante intervenant pour compléter cette indemnisation si celle-ci est inférieure.

Une évaluation prudente serait dès lors que le coût du Fonds belge serait de l'ordre de 5 à 10% du coût, extrapolé à la Belgique, du Fonds «français», soit 6 à 12 millions d'euros par an.

Des frais de fonctionnement représentant maximum 2% du budget total doivent également être prévus.

Dans l'esprit de la proposition, le financement du Fonds proviendrait du budget du SPF Santé publique, sécurité de la Chaîne alimentaire et Environnement, dont le montant est indexé annuellement par le Roi. L'utilisation massive de l'amiante malgré les risques qu'il comporte a été un choix de société qui engage l'ensemble de la collectivité.

On peut regretter, *à posteriori*, que ce choix ne semble pas procéder d'une analyse rationnelle des coûts et des bénéfices, mais s'être imposé au prix d'une sous-estimation systématique du risque causé par l'amiante, alors que ce risque avait déjà fait l'objet d'études bien documentées dans la littérature médicale internationale. (cfr les références de l'introduction): l'opinion publique comme les travailleurs ont donc été avertis très tard des risques réels.

Cette forme de tromperie est un des aspects les plus durement ressentis par les victimes de l'amiante, et justifie à elle seule l'existence d'une indemnisation spécifique.

wél moeten aantonen dat hij in België aan het risico werd blootgesteld, en niet in het buitenland, door te bewijzen dat voldoende lang in België heeft verbleven.

De kosten van het Fonds zijn moeilijk vooraf te berekenen. Men kan echter wel de gegevens van het Franse *Fonds* extrapoleren.

Het Franse *Fonds d'indemnisation des victimes de l'amiante* beschikt over een budget van 600 miljoen euro. Geëxtrapoleerd naar de Belgische context zou dat een bedrag van 120 miljoen euro geven.

Uit de analyse van de begunstigen van het Franse *Fonds* blijkt dat de vergoedingen voor 95% naar werknemers gaan. In ons land zullen die echter nog steeds door het Fonds voor de beroepsziekten schadeloos worden gesteld, en de door dat Fonds uitbetaalde vergoeding zal worden opgetrokken. Het Fonds voor de asbestslachtoffers zal louter een aanvullende vergoeding uitkeren, als blijkt dat de schadeloosstelling van het Fonds voor de beroepsziekten lager is dan die van het Fonds voor de asbestslachtoffers.

Op grond van een voorzichtige raming zouden de uitgaven van het Belgische Fonds, 5 tot 10%, geëxtrapoleerd naar België, bedragen van de uitgaven van het Franse *Fonds*, wat neerkomt op 6 tot 12 miljoen euro per jaar.

Tevens moet rekening worden gehouden met de werkingskosten, die maximaal 2% van het totale budget mogen bedragen.

Volgens de strekking van dit wetsvoorstel komt de financiering van dit Fonds op rekening van het budget van de FOD Volksgezondheid, Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, waarvan het bedrag jaarlijks door de Koning wordt geïndexeerd. Het massale gebruik van asbest, ondanks de risico's daarvan, was een maatschappelijke keuze, waarvoor de hele gemeenschap verantwoordelijk is.

A posteriori kan men betreuren dat men zich bij die keuze niet heeft laten leiden door een rationele kosten-batenanalyse, en dat men de risico's van asbestbesmetting systematisch heeft onderschat, ondanks de rijkelijk gedocumenteerde studies die daarover voordien reeds in de internationale medische pers waren verschenen (zie de verwijzingen in de inleiding): zowel de publieke opinie als de werknemers zijn dus rijkelijk laat achter de echte risico's gekomen.

Die vorm van bedrog ervaren de asbestslachtoffers als één van de hardste noten om te kraken. Daarom alleen al is een specifieke schadeloosstelling volkomen terecht.

Le Fonds étant financé pour l'essentiel par la collectivité, il laisse sauf les mécanismes en vigueur de responsabilité civile. Sous réserve de l'immunité civile des employeurs, des préposés et des mandataires, à l'égard de leurs travailleurs salariés, discutée ci-dessus, les victimes ont toute liberté de rechercher la responsabilité de l'auteur du dommage. Si cette responsabilité peut être établie, et si le débiteur de la réparation existe toujours et est solvable, les victimes pourront obtenir par ce biais des indemnisations complémentaires.

Le Fonds lui-même est subrogé dans les droits des victimes en la matière. Les récupérations dans ce cadre constitueraient une deuxième source de financement du Fonds.

Une contribution financière forfaitaire des entreprises sera peut-être nécessaire.

La proposition prévoit une base légale à cette fin.

Enfin, les auteurs de la propositions prennent acte de l'avis du CNT qui ne reconnaît, outre la faute intentionnelle, comme base de responsabilité que la faute inexcusable qui consiste à continuer d'exposer à un risque dénoncé par les services d'inspection compétents. Ce mécanisme étant peu utilisé, le CNT va jusqu'à parler d'inertie dans le chef des services d'inspection. Il est proposé de compléter ce mécanisme en prévoyant, qu'outre les services publics d'inspection, l'avertissement susceptible de mettre en jeu le mécanisme de responsabilité civile peut également émaner d'un service externe de prévention et de protection au travail ainsi que des comités de sécurité et hygiène et des comités pour la prévention et la protection au travail des entreprises. Par ailleurs, selon certaines interprétations, les victimes professionnelles salariées seraient empêchées non seulement d'obtenir une réparation monétaire, mais également de se porter partie civile dans une action pénale. La proposition entend clarifier les choses de ce point de vue.

Aangezien het Fonds grotendeels met middelen van de gemeenschap wordt gefinancierd, wordt niet geraakt aan de bestaande burgerlijke-aansprakelijkheidsregelingen. Onverminderd de burgerrechtelijke immuniteit die de werkgevers, beampten en mandatarissen genieten ten aanzien van hun werknemers (zie *supra*), staat het de slachtoffers volkomen vrij om na te gaan of de veroorzaker van de schade aansprakelijk is. Indien die aansprakelijkheid kan worden aangetoond, en als de schuldenaar van de schadevergoeding nog steeds bestaat én solvabel is, kunnen de slachtoffers via die weg bijkomende vergoedingen verkrijgen.

Het Fonds zelf kan in de plaats treden van de rechten van de slachtoffers terzake. De in dat verband gecupereerde bedragen zouden een tweede financieringsbron van het fonds vormen.

Mogelijk zullen de ondernemingen een forfaitaire financiële bijdrage moeten leveren.

Het wetsvoorstel voorziet daartoe in een wettelijke grondslag.

Tot slot nemen de indieners van dit wetsvoorstel akte van het advies van de NAR, volgens hetwelk de Arbeidsraad, naast de opzettelijke fout, als aansprakelijkheidsgrondslag alleen de niet-verschoonbare fout erkent, die erin bestaat dat men de betrokkene blijft blootstellen aan een risico dat door de bevoegde inspectiediensten als dusdanig werd aangemerkt. Aangezien die regeling nauwelijks wordt gebruikt, maakt de NAR zelfs gewag van een zekere «inertie» van de inspectiediensten. De indieners stellen voor die regeling aan te vullen, door te bepalen dat voortaan niet alleen de overheidsinspectiediensten, maar ook de externe dienst voor bescherming en preventie op het werk, de comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen, alsook de comités voor preventie en bescherming op het werk van de bedrijven zelf zouden mogen dreigen met burgerlijke-aansprakelijkheidstelling. Voorts zou werknemers die het slachtoffer zijn geworden van een beroepsziekte, volgens bepaalde interpretaties niet alleen de toegang tot een geldelijke schadeloosstelling worden onzegd, maar tevens zouden ze worden verhinderd zich burgerlijke partij te stellen in een strafproces. Het ligt in de bedoeling van dit wetsvoorstel klaarheid terzake te scheppen.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 1^{er}

Cet article ne nécessite aucun commentaire particulier.

Art. 2

Un Fonds d'indemnisation des victimes de l'amiante est institué

Art. 3

Cet article établit un lien organique entre le Fonds pour l'amiante et le Fonds des maladies professionnelles. Celui-ci dispose en effet de l'expertise et de l'infrastructure en matière de diagnostic, d'évaluation du dommage corporel et de paiement d'indemnités. D'autre part, l'expérience du Fonds français d'indemnisation des victimes de l'amiante, le FIVA, montre que 95% des victimes sont des travailleurs salariés. L'expérience du FMP et le maintien d'une cohérence entre l'indemnisation des victimes de maladies professionnelles et celle des autres victimes justifient ce lien.

Mais les deux Fonds sont juridiquement et financièrement distincts.

Le Fonds est doté de la personnalité juridique et est soumis aux règles fixées pour les organismes de type B, au sens de la loi du 16 mars 1954 relative au contrôle de certains organismes d'intérêt public.

Il est organiquement intégré au Fonds des maladies professionnelles. Toutes les tâches nécessaires au fonctionnement du Fonds et à l'exécution des décisions prises par le comité de gestion sont exécutées par le personnel du Fonds des maladies professionnelles visé par les lois coordonnées du 3 juin 1970 relatives à la réparation des dommages résultant des maladies professionnelles, qui met également à la disposition du Fonds les locaux, infrastructures et équipements nécessaires à son fonctionnement.

COMMENTAAR BIJ DE ARTIKELN

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen specifieke commentaar.

Art. 2

Er wordt een Schadeloosstellingsfonds voor asbestslachtoffers ingesteld.

Art. 3

Dit artikel strekt ertoe een organieke band in het leven te roepen tussen het Schadeloosstellingsfonds voor asbestslachtoffers en het Fonds voor de beroepsziekten (FBZ). Laatstgenoemd fonds beschikt immers over de nodige deskundigheid en infrastructuur voor het diagnosticeren en evalueren van lichamelijke schade, alsook voor het uitbetalen van schadevergoedingen. Voorts toont de ervaring van het Franse *Fonds d'indemnisation des victimes de l'amiante (FIVA)* aan dat 95% van de slachtoffers loontrekkenden zijn. De met dit artikel beoogde, organieke band is beslist verantwoord, gelet op het feit dat het FBZ terzake veel ervaring heeft en dat het van belang is toe te zien op de coherentie tussen de schadeloosstelling van de slachtoffers van beroepsziekten en de schadeloosstelling van de andere slachtoffers.

Juridisch en financieel staan de beide fondsen echter ieder op zichzelf.

Het Schadeloosstellingsfonds voor asbestslachtoffers heeft rechtspersoonlijkheid en valt onder de voorschriften die werden uitgevaardigd voor de instanties van het type B, in de zin van de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut.

Het Schadeloosstellingsfonds voor asbestslachtoffers wordt organiek ondergebracht bij het Fonds voor de beroepsziekten. Alle taken die noodzakelijk zijn voor de werking van het Schadeloosstellingsfonds voor asbestslachtoffers en voor de tenuitvoerlegging van de beslissingen van het beheerscomité, worden uitgevoerd door het personeel van het Fonds voor de beroepsziekten als bedoeld bij de wetten betreffende de schadeloosstelling voor beroepsziekten, gecoördineerd op 3 juni 1970. Laatstgenoemd Fonds stelt ook de lokalen, infrastructuur en uitrusting ter beschikking die het Schadeloosstellingsfonds voor asbestslachtoffers nodig heeft om te kunnen functioneren.

La structure envisagée présente des analogies avec le Fonds d'indemnisation des travailleurs licenciés en cas de fermeture d'entreprises (dit aussi: Fonds de fermeture des entreprises), organiquement intégré à l'Office National de l'Emploi (ONEM), bien que disposant d'un financement et d'une personnalité juridique propres. En tant qu'institution publique de sécurité sociale, le Fonds des maladies professionnelles est administré par un comité de gestion composé des partenaires sociaux.

Il est proposé (voir article 5) que le Fonds de l'amiante comporte une commission consultative qui associe également d'autres «forces vives», notamment des associations de victimes.

Le budget du Fonds est alimenté essentiellement par une dotation annuelle de 15 millions d'euros à charge du budget du SPF Santé publique, sécurité de la Chaîne alimentaire et Environnement, dont le montant est indexé annuellement par le Roi; ce budget couvrant les indemnisations des victimes ainsi que les frais de fonctionnement; ceux-ci ne pouvant excéder 2% du budget total; Il est également alimenté par les récupérations des réparations éventuelles obtenues par les victimes. Enfin, le Roi a aussi la possibilité d'imposer une contribution financière aux entreprises dans des conditions à définir.

Art. 4

Cet article prévoit que les indemnisations du Fonds seront accordées par un organe collégial, indépendant du Fonds des maladies professionnelles.

Art. 5

Comme le Fonds est organiquement intégré au Fonds des maladies professionnelles, il n'est pas nécessaire de prévoir un comité de gestion distinct. Mais il a été jugé utile d'instituer une commission consultative, qui associe à la fois les spécialistes administratifs du risque de l'amiante et les «forces vives» en la matière.

Les partenaires sociaux seront représentés par le biais de membres désignés par le comité de gestion du Fonds des maladies professionnelles. Le comité général de gestion de l'Institut national d'assurance maladie

De hier in uitzicht gestelde structuur heeft ook raakpunten met die van het Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers, ook het Fonds voor sluiting van ondernemingen genoemd. Dat Fonds is weliswaar organiek ondergebracht bij de Rijksdienst voor arbeidsvoorziening (RVA), maar beschikt toch over een eigen financiering en rechtspersoonlijkheid. Als socialezekerheidsinstelling wordt het Fonds voor de beroepsziekten bestuurd door een beheerscomité dat bestaat uit de sociale partners.

Hier (dat wil zeggen in artikel 5) wordt voorgesteld dat het Schadeloosstellingsfonds voor asbestslachtoffers een adviesraad zou hebben waarin eveneens andere vertegenwoordigers van het middenveld (met name van de slachtofferverenigingen) zitting zouden hebben.

Het Fonds wordt grotendeels gefinancierd door een jaarlijkse dotatie van 15 miljoen euro ten laste van de begroting van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu. Het bedrag van die dotatie wordt jaarlijks door de Koning geïndexeerd en het moet de vergoedingen aan de slachtoffers, alsook de werkingskosten dekken. Laatstgenoemde kosten mogen niet uitstijgen boven 2% van het totale budget. Een andere financieringsbron is de opbrengst van terugvorderingen en herstelmaatregelen die de slachtoffers eventueel hebben verkregen. Tot slot heeft de Koning de mogelijkheid ook de bedrijven een financiële bijdrage op te leggen, onder nog vast te stellen voorwaarden.

Art. 4

Overeenkomstig dit artikel worden de door het Fonds betaalde vergoedingen toegekend door een collegiaal orgaan dat onafhankelijk werkt van het Fonds voor de beroepsziekten.

Art. 5

Aangezien het Schadeloosstellingsfonds voor asbestslachtoffers organiek is ondergebracht bij het Fonds voor de beroepsziekten, is een afzonderlijk beheerscomité niet nodig. Wel werd het nuttig geacht in een adviesraad te voorzien, waarin zowel asbestspecialisten op bestuursniveau als gespecialiseerde mensen uit het middenveld zitting hebben.

De sociale partners zijn vertegenwoordigd via hun vertegenwoordigers in het beheerscomité van het Fonds voor de beroepsziekten. Het algemeen beheerscomité van het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeits-

invalidité pourra présenter d'autres «forces vives», par exemple les mutualités. Les associations de victimes auront aussi leurs représentants.

Art. 6

Cet article identifie les personnes qui peuvent être considérées comme victimes d'une exposition à l'amiante et dès lors bénéficier de l'intervention du Fonds.

1. Il s'agit bien sûr des personnes atteintes des maladies reconnues comme étant en lien direct avec l'amiante: l'asbestose, le mésothéliome.

L'asbestose fait partie des pneumoconioses, au même titre que la silicose des ouvriers mineurs. Elle présente des symptômes cliniques assez proches de l'asthme: difficultés respiratoires, toux. Elle entraîne une insuffisance de ventilation, qui cause à son tour un affaiblissement général de l'état de santé et des décès prématurés. Selon les données scientifiques, l'asbestose suppose une exposition intense et prolongée aux poussières d'amiante.

Cette maladie se rencontre surtout chez des victimes professionnelles salariées ou ayant le statut d'indépendant, dans le secteur de l'amiante, occupées par ailleurs dans des conditions prohibées par la réglementation actuelle du travail. Le mésothéliome est un cancer généralement localisé sur la plèvre.

Selon les données scientifiques, notamment la monographie du Centre international de recherche sur le cancer, il est toujours associé à une exposition à l'amiante ou, éventuellement, à un autre minéral, l'érionite, qui ne se rencontre pratiquement pas en Belgique.

Il est dès lors logique que les victimes de mésothéliome bénéficient automatiquement de l'intervention du Fonds. Dans l'état actuel de la médecine, le mésothéliome est incurable, et entraîne le décès dans un délai de quelques mois. La proposition en tient compte pour l'indemnisation.

2. Il s'agit également des cancers du larynx ou du poumon provoqués par l'amiante. Des critères déterminant que ces cancers ont un lien avec une exposition à l'amiante devront être rencontrés.

verzekering kan vertegenwoordigers van andere kringen uit het middenveld afvaardigen, bijvoorbeeld vertegenwoordigers van de ziekenfondsen. Tot slot krijgen ook de slachtofferverenigingen hun vertegenwoordigers.

Art. 6

Dit artikel geeft aan wie als slachtoffer van een blootstelling aan asbest kan worden beschouwd en derhalve in aanmerking komt voor een schadeloosstelling door het Fonds.

1. Uiteraard gaat het om mensen die getroffen zijn door ziekten waarvan het directe oorzakelijke verband met asbest algemeen wordt erkend: asbestose, mesotheliom.

Asbestose behoort tot de pneumoconiosen, net als silicose bij mijnwerkers. De klinische symptomen ervan gelijken sterk op die van astma: ademhalingsmoeilijkheden, hoestbuien. Asbestose leidt tot een gebrekkige ventilatie, die op haar beurt verantwoordelijk is voor een algemene verzwakking van de gezondheidstoestand en zelfs voor een vroegtijdig overlijden. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat asbestose optreedt wanneer iemand intens en lang aan asbeststofdeeltjes werd blootgesteld.

De ziekte komt vooral voor bij loontrekkende of zelfstandige werknemers die veel met asbest hebben gewerkt in omstandigheden die nu niet langer door de arbeidswetgeving worden getolereerd. Mesotheliom is een vorm van kanker die zich veelal ent op het borstvlies.

Volgens andere wetenschappelijke gegevens, met name de monografie van het Internationaal instituut voor kankeronderzoek, heeft de ziekte altijd te maken met een blootstelling aan asbest of, eventueel, aan een andere minerale stof zoals erioniet, die echter amper in België voorkomt.

Daarom is het logisch dat mesotheliomslachtoffers automatisch aanspraak maken op een schadeloosstelling door het Fonds. In de huidige stand van de geneeskunde is mesotheliom ongeneeslijk en leidt het binnen enkele maanden tot de dood. In dit wetsvoorstel wordt, wat de vergoeding betreft, met die omstandigheid rekening gehouden.

2. Voorts gaat het om larynx- of om longkanker als gevolg van asbest. Om aanspraak te maken op een schadeloosstelling, moet aan de hand van criteria worden aangetoond dat de kankers in verband staan met de blootstelling aan asbest.

La littérature scientifique internationale reconnaît le caractère carcinogène d'un produit lorsqu'il existe une corrélation statistique suffisante entre l'exposition à ce produit et l'apparition de cancers.

Par exemple, l'exposition à l'amiante est corrélée à un risque accru de cancer du larynx et du poumon, ce qui justifie d'ailleurs que ces maladies soient reprises sur la liste des maladies professionnelles. Mais ces cancers sont également corrélés au tabagisme, actif ou passif. Il est reconnu que l'exposition à l'amiante a un effet multiplicateur du risque causé par le tabac.

Il est proposé qu'en ce qui concerne le cancer du larynx et du poumon, qui figurent sur la liste des maladies professionnelles, la victime bénéficie de l'intervention du Fonds si elle remplit les critères qui seront déterminés par le Roi, suite à un avis de la commission consultative du Fonds.

Ces critères peuvent être différents de ceux admis par le Fonds des maladies professionnelles car ces derniers impliquent une dose d'exposition qui ne se rencontre pratiquement que chez des travailleurs exposés intensivement et pendant une longue durée aux poussières d'amiante.

Les victimes dites «paraprofessionnelles» ainsi que «*les victimes non professionnelles de l'amiante*» ne rempliront généralement pas les critères prévus. La comparaison internationale tend à montrer que les critères belges sont plus restrictifs que ceux admis dans d'autres pays. Une évaluation de l'adéquation de ces critères devra être réalisée après un an de fonctionnement du Fonds.

3. Enfin, comme la législation des maladies professionnelles, la proposition prévoit une base légale pour l'indemnisation des victimes menacées de maladie. Dans le cas de l'amiante, cela concerne essentiellement la problématique des «plaques pleurales», sur laquelle on revient ci-dessous.

Art. 7

Cet article précise le facteur de rattachement que la victime doit présenter avec la Belgique. Il s'agit bien de la victime «visée à l'article 6», autrement dit la victime dont il est reconnu, sur la base de preuves concrètes ou des présomptions prévues, qu'elle est atteinte d'une maladie causée par l'amiante.

In de internationale wetenschappelijke literatuur wordt een stof als kankerverwekkend erkend als er statistisch een voldoende groot verband bestaat tussen de blootstelling aan die stof en het ontstaan van kankers.

Zo wordt de blootstelling aan asbest in verband gebracht met een toenemend risico op strottenhoofd- en longkanker, wat overigens verklaart waarom die aandoeningen in de lijst van beroepsziekten werden opgenomen. Die kankers ontstaan echter ook door actief of passief roken. Daarom wordt erkend dat de blootstelling aan asbest het risico als gevolg van tabak versterkt.

Wat de op de lijst van beroepsziekten voorkomende strottenhoofd- en longkanker betreft, wordt voorgesteld dat het slachtoffer aanspraak maakt op een vergoeding door het Fonds als hij of zij beantwoordt aan de voorwaarden die de Koning, na advies van de adviesraad van het Fonds, heeft vastgesteld.

Die criteria kunnen verschillen van die welke het Fonds voor de beroepsziekten hanteert, want beroepsziekten veronderstellen nu eenmaal een mate van blootstelling die alleen voorkomt bij werknemers die intensief en langdurig aan asbeststofdeeltjes worden blootgesteld.

De zogenaamde «paraprofessionele» slachtoffers, evenals de «niet-professionele asbestslachtoffers» beantwoorden doorgaans niet aan die criteria. Uit een internationale vergelijking blijkt dat de Belgische criteria restrictiever zijn dan die welke in de andere landen gangbaar zijn. Na één jaar werking van het Fonds moet worden geëvalueerd of die criteria al dan niet passend zijn.

3. Net als de wetgeving inzake beroepsziekten voorziet het wetsvoorstel in een wettelijke grondslag voor de schadeloosstelling van slachtoffers die door ziekte worden bedreigd. In het geval van asbest gaat het voornamelijk om pleuraplaque, waarop we hieronder nog terugkomen.

Art. 7

Dit artikel verduidelijkt de factor van aanknoping met België waaraan het slachtoffer moet voldoen. Het gaat hier wel degelijk om «het in artikel 6 bedoelde slachtoffer», met andere woorden: om het slachtoffer van wie op grond van concrete bewijzen of wettelijke vermoedens is erkend dat hij of zij lijdt aan een door asbest veroorzaakte ziekte.

En fonction des critères proposés, le Fonds pourrait indemniser des maladies contractées par des personnes résidant en Belgique, du fait d'une exposition temporaire à l'étranger.

Pour ne pas compliquer exagérément les dossiers, il est proposé d'accepter ce risque. Comme il apparaîtra dans la suite, si la victime bénéficie d'une indemnité étrangère du fait de l'exposition à ce risque, celle-ci sera décomptée de l'intervention du Fonds belge.

Art. 8

Cet article prévoit l'indemnisation des frais causés par les soins de santé.

Il combine:

1. le principe, appliqué en matière d'accidents du travail, selon lequel la victime a droit au remboursement intégral des soins nécessités par la maladie concernée, sans être limité par une nomenclature restrictive;

2. le principe général de la proposition, appliqué aussi pour les soins de santé par le FMP, impliquant que le Fonds complète les interventions de la sécurité sociale.

Comme en matière d'accidents du travail, le principe de la réparation intégrale est canalisé:

1. par le fait que, s'il s'agit de soins remboursés (soit dans le cadre de l'INAMI, soit dans le cadre du FMP), l'on se limite alors au tarif et aux conditions d'octroi fixés;

2. par la possibilité d'imposer une nomenclature spécifique.

Les «tarifs» et «prix» visés dans l'article visent le coût de la prestation que peut réclamer le prestataire; le Fonds n'appliquera pas de ticket modérateur mais la victime supportera les surcoûts liés p.ex. au fait que le prestataire n'est pas conventionné, le coût d'une chambre individuelle, etc...

La proposition prévoit la base légale nécessaire pour le suivi médical des personnes menacées (plaques pleurales, etc...) et pour un remboursement intégral pour soins courants («de confort»). Il appartiendra au Roi de déterminer la nomenclature et les montants qui s'y rapportent après consultation de la commission consulta-

Afhankelijk van de voorgestelde criteria zou het Fonds kunnen overgaan tot schadeloosstelling voor ziekten die in België verblijvende mensen gedurende een tijdelijk verblijf in het buitenland hebben opgelopen.

Teneinde de dossiers niet overdreven ingewikkeld te maken, wordt voorgesteld dat risico ook in aanmerking te nemen. Zoals later in de tekst nog wordt aangegeven, zal het door het Belgische Fonds uitkeerde bedrag kunnen worden verminderd met een eventuele buitenlandse vergoeding die het slachtoffer reeds heeft ontvangen als gevolg van de blootstelling aan hetzelfde risico in het buitenland.

Art. 8

Dit artikel behelst de vergoeding van de verzorgingskosten.

Concreet houdt het een combinatie in van:

1. het inzake arbeidsongevallen toegepaste beginsel op grond waarvan het slachtoffer recht heeft op de integrale terugbetaling van de kosten die de verzorging van zijn ziekte met zich brengt, zonder dat daarbij een restrictieve nomenclatuur wordt gehanteerd;

2. het algemene beginsel dat aan dit wetsvoorstel ten grondslag ligt en dat ook door het Fonds voor de beroepsziekten wordt toegepast op de verzorgingskosten; met andere woorden: het Schadeloosstellingsfonds voor asbestslachtoffers zal de socialezekerheidsvergoedingen aanvullen.

Net als bij de arbeidsongevallen wordt het beginsel van de integrale schadeloosstelling binnen een bepaald stramien gehouden:

1. doordat men zich beperkt tot de vastgestelde tarieven en voorwaarden wanneer het gaat om reeds terugbetaalde verzorging (hetzij door het RIZIV, hetzij via het FBZ);

2. doordat de mogelijkheid bestaat een specifieke nomenclatuur op te leggen.

De in dit artikel bedoelde «tarieven» en «prijzen» slaan op de prijs die de zorgverlener kan vragen. Het Fonds zal geen remgeld toepassen, maar het slachtoffer betaalt wel de bijkomende kosten indien, bijvoorbeeld, de zorgverlener niet verbonden is, gekozen werd voor een individuele kamer enzovoort.

Het wetsvoorstel bevat de wettelijke grondslag die nodig is om de door ziekte (bijvoorbeeld pleuraplaque) bedreigde mensen medisch te kunnen volgen en om te kunnen voorzien in de integrale terugbetaling van de gewone geneeskundige verzorging (comfortverzorging). Het komt de Koning toe om, na raadpleging van de in

tive prévue à l'article 5 et de déterminer si ces soins sont ou non couverts plus spécifiquement pour les victimes de l'amiante. Dans la négative, ce serait ainsi, par exemple, l'ensemble des soins de confort qui seraient mieux pris en charge, soit dans le cadre général de l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, soit de la législation sur les maladies professionnelles (que ces soins soient ou non en rapport avec une affection causée par une exposition à l'amiante).

Art. 9

Cet article prévoit l'indemnisation de la perte d'intégrité physique. Bien qu'il ne s'agisse pas exactement de l'incapacité de travail réparée, notamment, dans le cadre de la législation sur les maladies professionnelles, la notion est relativement proche.

Si la maladie visée à l'article 6 entraîne une invalidité physique, la victime a droit à une indemnité annuelle de 100 euros par point d'invalidité, mesuré selon le Barème officiel belge des invalidités, visé entre autres par les arrêtés royaux du 20 mars 1975, du 2 juillet 1975 et du 6 janvier 1976.

Le montant proposé correspond donc approximativement à une indemnité de maladie professionnelle calculée sur base du salaire minimum interprofessionnel garanti; sans qu'une quelconque réduction soit imposée à la victime dans le cas où l'invalidité est inférieure à 10%, dans le cas du travailleur âgé de 65 ans ou plus ou dans le cas où la victime bénéficie d'une pension.

Cette indemnité est, en principe, payée sous forme de rente, mais il est proposé qu'un tiers au maximum de cette rente puisse être payé sous forme de capital. Dans ce cas, le montant total de la rente sera évalué en fonction de l'espérance de vie moyenne des personnes (en bonne santé) de même sexe en Belgique.

Cette possibilité n'existe pas en matière de maladie professionnelle. Elle existe par contre en matière d'accidents du travail, et il est d'ailleurs proposé de se servir des tables de capitalisation utilisées dans ce secteur. Le paiement en capital permet à la victime de bénéficier d'une somme d'argent immédiatement disponible, soit pour réaliser un projet professionnel ou adapter son

artikel 5 bedoelde adviesraad, de nomenclatuur vast te stellen, alsook de daaraan gerelateerde bedragen. Voorts wordt de Koning gemachtigd te beslissen of die verzorging al dan niet voor een specifieke regeling in aanmerking komt in het geval van asbestslachtoffers. Zoniet, dan zouden alle comfortverzorgingen beter worden vergoed, hetzij via het algemeen raamwerk van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, hetzij via de wetgeving op de beroepsziekten (ongeacht of die verzorging ja dan neen verband houdt met een aandoening als gevolg van de blootstelling aan asbest).

Art. 9

Dit artikel regelt de vergoeding van een verlies van de fysieke integriteit. Hoewel het hier niet exact gaat om een vergoeding wegens arbeidsongeschiktheid (met name in het kader van de wetgeving op de beroepsziekten), leunt de hier bedoelde vergoeding daar nauw bij aan.

Indien de in artikel 6 bedoelde ziekte tot fysieke invaliditeit leidt, heeft het slachtoffer recht op een jaarlijkse vergoeding van 100 euro per graad van invaliditeit, gemeten volgens de Officiële Belgische Schaal ter bepaling van de graad van invaliditeit als onder andere bedoeld in de koninklijke besluiten van 20 maart 1975, 2 juli 1975 en 6 januari 1976.

Het voorgestelde bedrag komt dus min of meer overeen met dat van een schadeloosstelling voor een beroepsziekte, met als berekeningsbasis het gewaarborgde interprofessionele minimumloon. Wel wordt het asbestslachtoffer geen enkele reductie opgelegd ingeval zijn invaliditeit minder dan 10% bedraagt, ingeval hij 65 jaar of ouder is of ingeval hij een pensioen trekt.

In principe wordt die vergoeding in de vorm van een rente uitbetaald, maar er wordt voorgesteld maximum één derde van die rente in de vorm van kapitaal uit te betalen. In dat geval zal het totaalbedrag van de rente worden geëvalueerd op grond van de gemiddelde levensverwachting van de – gezonde – mensen van hetzelfde geslacht in België.

Die mogelijkheid bestaat niet voor de beroepsziekten, maar dan weer wél voor de arbeidsongevallen. Overigens wordt hier voorgesteld de voor de arbeidsongevallen gehanteerde kapitalisatietabellen over te nemen. Dankzij de uitbetaling in kapitaal maakt het slachtoffer aanspraak op een onmiddellijk beschikbaar geldbedrag, waarmee hij een professioneel project kan lanceren, zijn

environnement de vie à son état de santé, soit pour adoucir les derniers instants d'une vie raccourcie.

Art. 10

Cet article prévoit une indemnité pour aide de tierce personne.

Pour l'évaluation du besoin d'aide de tierce personne, il est proposé de se référer au barèmes utilisés en matière d'allocations d'intégration, dans le système des allocations pour handicapés.

Ce barème est utilisé également par l'INAMI, pour l'octroi du complément d'aide de tierce personne prévu en matière d'indemnités d'invalidité, et par le Fonds des Accidents du Travail, pour l'octroi des allocations d'aggravation.

Il s'agit d'un barème à 18 points, correspondant à trois niveaux de dépendance, pour six critères. Pour une dépendance maximum, l'allocation serait (sur base des conditions actuelles) de 1.080 euros par mois, ce qui correspond plus ou moins à l'indemnité d'aide de tierce personne en matière d'accident du travail et de maladie professionnelle. Comme en matière d'accidents du travail, le Fonds interviendrait à partir du 1^{er} point de dépendance (7 pour l'allocation d'intégration); il y aurait 18 niveaux d'intervention (5 pour l'allocation d'intégration).

Art. 11

Cet article prévoit les indemnités accordées aux proches d'une victime décédée.

L'indemnité de frais funéraire correspond approximativement à ce qui est prévu en accident du travail, pour un salaire correspondant au salaire minimum.

L'indemnité morale reprend les montants du «tableau indicatif version 2004», établi par l'Union des magistrats de première instance et l'Union royale des juges de paix et de police, sous la coordination de MM. Peeters et Desmecht.

En droit commun, cette grille n'est qu'indicative. Dans un régime de réparation forfaitaire, ces montants ont cependant paru adéquats.

Il faut souligner à ce sujet que le dommage moral n'est pas compensé comme tel dans la loi sur les acci-

leefomgeving kan aanpassen aan zijn gezondheidstoestand of zijn laatste levensmomenten minder pijnlijk kan maken.

Art. 10

Dit artikel voorziet in een vergoeding voor derden die een asbestslachtoffer verzorgen.

Voor de evaluatie van de nood aan hulp van een derde, wordt voorgesteld de tabellen te hanteren voor de toekenning van een leefloon in de regeling voor gehandicapten.

Het RIZIV hanteert eveneens die tabellen voor de toekenning van aanvullende steun vanwege een derde in het kader van de invaliditeitsuitkeringen en ook het Fonds voor arbeidsongevallen maakt er gebruik van voor de toekenning van een verergeringsbijslag.

Het gaat om een tabel met achttien punten die overeenstemmen met drie afhankelijkheidsniveaus voor zes criteria. Voor een maximale afhankelijkheid zou de uitkering (op grond van de huidige voorwaarden) maandelijks 1.080 euro bedragen, wat min of meer overeenkomt met de vergoeding voor hulp door een derde bij arbeidsongevallen en beroepsziekten. Net als bij de arbeidsongevallen zou het Fonds tussenbeide komen vanaf het eerste afhankelijkheidspunt (tegenover 7 voor het leefloon) en zouden er 18 vergoedingsniveaus zijn (tegenover 5 voor het leefloon).

Art. 11

Dit artikel regelt de vergoedingen ten behoeve van de naasten van een overleden slachtoffer.

De vergoeding voor de begrafeniskosten stemt nagenoeg overeen met die waarin de arbeidsongevallenregeling voorziet voor een loon dat gelijk is aan het minimumloon.

Voor de morele vergoeding worden de bedragen overgenomen van de «indicatieve tabel versie 2004» van de Nationale Unie der magistraten van eerste aanleg en van het Koninklijk Verbond van vrede- en politierechters, onder coördinatie van de heren Peeters en Desmecht.

In het gemeen recht is die tabel slechts indicatief. In een forfaitaire herstelregeling is echter gebleken dat die bedragen gepast zijn.

Als men er de wet inzake arbeidsongevallen en die inzake beroepsziekten op naleest, merkt men overigens

dents du travail et celle des maladies professionnelles. Par ailleurs, les ayants droit visés dans le texte ne pourront prétendre au dommage que dans les conditions habituellement reconnues en droit commun pour l'octroi d'un dommage moral. Les instances du Fonds devront donc apprécier individuellement, en s'inspirant de la jurisprudence, dans quelle mesure un ayant droit présentant les liens familiaux prévus avec la victime éprouve réellement une perte du fait de son décès. Ainsi, en ce qui concerne le partenaire non marié, la jurisprudence exige-t-elle en général une relation stable et durable.

L'indemnité de décès correspond approximativement aux indemnités accordées en matière d'accidents du travail ou de maladies professionnelles, lorsque le salaire de base est égal au salaire minimum garanti. L'intervention du Fonds serait cependant un peu plus large que les indemnités en matière d'accidents du travail ou de maladies professionnelles en ce qui concerne les personnes reconnues comme ayants droit (on reconnaîtrait notamment le partenaire non marié), et un peu plus restrictive, en ce qu'il est exigé que la personne dépende effectivement des revenus de la victime (en accident du travail et maladie professionnelle, c'est présumé en ce qui concerne le conjoint et les enfants).

En ce qui concerne les enfants, il s'agirait d'un droit purement individuel (en matière d'accidents du travail et de maladies professionnelles, le montant total de l'indemnité est limité pour le groupe des enfants).

Art. 12

Cet article prévoit une indemnité de dommage moral pour les personnes menacées de maladie. Cette notion devra être affinée par le Fonds et par la jurisprudence. Dans l'esprit de cette proposition, cette indemnité concernera surtout les personnes atteintes de «plaques pleurales».

Comme leur nom l'indique, les plaques pleurales se forment sur la plèvre, autour des fibres d'amiante inhalées par la victime. En tant que telles, il s'agit uniquement d'un «marqueur», qui atteste l'inhalation de fibres. Comme telles, elles n'entraînent généralement pas d'incapacité, et ne nécessitent pas de soins particuliers.

dat de morele schade niet als dusdanig wordt vergoed. Overigens maken de bij de tekst bedoelde rechthebbenden slechts aanspraak op de schadevergoeding als zij voldoen aan de voorwaarden die gewoonlijk in het gemeen recht worden gehanteerd voor de toekenning van een morele schadevergoeding. De instanties van het Fonds moeten dus, rekening houdend met de rechtspraak, geval per geval nagaan in hoeverre een rechthebbende die de in de wet vermelde familiale banden met het slachtoffer heeft, ingevolge het overlijden van dat slachtoffer daadwerkelijk een nadeel ondervindt. Wat bijvoorbeeld de ongehuwde partner betreft, eist de rechtspraak doorgaans een stabiele en duurzame relatie.

De overlijdensvergoeding komt nagenoeg overeen met de vergoedingen voor arbeidsongevallen of beroepsziekten, voor een basisloon dat gelijk is aan het minimumloon. In vergelijking met de vergoedingen die bij arbeidsongevallen of beroepsziekten worden uitgekeerd aan mensen die als rechthebbende worden erkend, hanteert het Fonds echter een iets ruimere interpretatie, waardoor ook de ongehuwde partner aanspraak maakt op een vergoeding. Op een ander vlak is het Fonds daarentegen iets strenger, aangezien het eist dat degene die de vergoeding aanvraagt, daadwerkelijk afhanging van het inkomen van het slachtoffer (inzake arbeidsongevallen en beroepsziekten wordt dat ten aanzien van de echtgenoot en de kinderen sowieso verondersteld).

Wat de kinderen betreft, zou het om een louter individueel recht gaan, terwijl voor de berekening van het totaalbedrag van de vergoeding voor arbeidsongevallen en beroepsziekten de kinderen als een groep worden beschouwd.

Art. 12

Dit artikel strekt tot toekenning van een morele schadevergoeding aan mensen die door ziekte worden bedreigd. Dat concept zal door het Fonds en de rechtspraak moeten worden verfijnd. Rekening houdend met het uitgangspunt van dit wetsvoorstel, zal die vergoeding vooral ten goede komen aan mensen met pleuraplaque.

Zoals de naam het aangeeft, tast pleuraplaque het borstvlies aan, rond de asbestvezels die het slachtoffer heeft ingeademd. Als dusdanig gaat het dus alleen maar om een «marker» die aantoont dat de betrokkene wel degelijk asbestvezels heeft ingeademd. De pleuraplaque zelf leidt dus doorgaans niet tot arbeidsongeschiktheid en vereist geen specifieke verzorging.

Il n'est pas sûr qu'elles soient, comme telles, corrélées à un risque de complication mais elles attestent d'une exposition significative à l'amiante. Ce qui représente, en soi, un risque accru de développer un cancer. Elles peuvent impliquer la nécessité d'un suivi médical. Il est donc proposé d'accorder une indemnité unique de dommage moral, compensant l'inquiétude éprouvée par la victime qui a été exposée au risque.

Art. 13

Cet article prévoit que les prestations du Fonds sont indexées et adaptées à l'évolution du bien-être, de la même façon que les prestations de maladie professionnelle.

Art. 14

Cet article contient la règle essentielle pour comprendre la logique du système: le Fonds complète et ne remplace pas l'intervention de la sécurité sociale.

Il en résulte notamment que les interventions du Fonds:

1. ne sont pas déduites de l'intervention de la mutuelle (article 136, § 2, de la loi coordonnée du 14 juillet 1994 relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités);
2. ne sont pas comptées dans l'enquête relative aux ressources, dans le domaine des prestations d'assistance;
3. ne sont pas comptées comme revenus professionnels pour les notions de «personne à charge» en matière d'assurance maladie-invalidité, de chômage, etc...;
4. contrairement aux indemnités d'accidents du travail et de maladies professionnelles, ne sont pas réduites lorsque le bénéficiaire est pensionné (voir arrêté royal du 13 janvier 1983).

Art. 15

Cet article précise, par exception au principe de l'article 14, que les prestations du Fonds sont diminuées des réparations accordées pour la même affection en vertu de la législation belge sur les accidents du travail ou les maladies professionnelles.

En pratique, c'est principalement l'indemnisation des maladies professionnelles qui est concernée: les risques

Het staat niet vast dat pleuraplaque als zodanig een risico van complicaties inhoudt, maar ze is een teken van een aanmerkelijke blootstelling aan asbest, wat op zich de kans op kanker doet toenemen. Ze kan medische follow-up noodzakelijk maken. Daarom wordt voorgesteld een eenmalige morele schadevergoeding toe te kennen die een compensatie vormt voor de ongerustheid die het aan het risico blootgestelde slachtoffer ervaart.

Art. 13

Dit artikel bepaalt dat de uitkeringen van het Fonds geïndexeerd en aangepast worden aan de evolutie van de welvaart, op dezelfde wijze als de vergoedingen voor beroepsziekten.

Art. 14

Dit artikel bevat de basisregel om de logica van het stelsel te begrijpen: het Fonds vult de socialezekerheidsvergoedingen aan, maar vervangt die niet.

Hieruit volgt met name dat de tegemoetkomingen van het Fonds:

1. niet worden afgetrokken van de ziekenfondsprestaties (artikel 136, § 2, van de gecoördineerde wet van 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen);
2. niet worden meegerekend in het onderzoek naar de bestaansmiddelen, op het stuk van bijstand;
3. niet worden meegerekend als beroepsinkomsten wat de begrippen «personen ten laste» betreft op het gebied van ziekte- en invaliditeitsverzekering, werkloosheid, enzovoort;
4. in tegenstelling tot de schadeloosstellingen voor arbeidsongevallen en beroepsziekten, niet worden verminderd wanneer de begunstigde gepensioneerd is (zie koninklijk besluit van 13 januari 1983).

Art. 15

Dit artikel bepaalt dat, als uitzondering op het beginsel van artikel 14, de schadeloosstellingen die krachtens de Belgische wetgeving inzake arbeidsongevallen of beroepsziekten voor dezelfde aandoening worden toegekend, in mindering worden gebracht van de vergoedingen van het Fonds.

In de praktijk betreft het voornamelijk de schadeloosstelling voor beroepsziekten: de aan asbest verbonden

liés à l'amiante ne constituent généralement pas des accidents du travail. Mais si, exceptionnellement, ce devait être le cas, la victime ne peut évidemment pas cumuler les deux indemnisations.

La victime professionnelle salariée peut donc prétendre aux prestations du Fonds, dans la mesure où celles-ci dépassent ce qu'elle recevrait en matière de maladies professionnelles. Pour éviter des distorsions entre victimes de l'amiante et autres victimes, il convient que ces situations soient aussi rares que possible.

Art. 16

Répétant le principe déjà inscrit à l'article 8, cet article précise que les prestations de santé sont diminuées des interventions de l'assurance obligatoire soins de santé.

Art. 17

Cet article prévoit que les prestations du Fonds sont diminuées de la réparation effectivement obtenue - par les victimes visées à l'article 7 de la proposition - en application du droit commun, belge ou étranger, ou sur la base d'une législation étrangère d'accident du travail ou de maladie professionnelle ou, en ce qui concerne les prestations de santé, sur la base d'une législation étrangère d'assurance maladie.

Les frais d'avocat encourus par la victime qui a obtenu réparation sont à déduire des diminutions de prestation.

Les prestations sont également diminuées des indemnités qu'aurait obtenue une victime dans le cadre d'une transaction avec l'entreprise où elle a été exposée. On peut citer à titre d'exemple, l'indemnité (généralement de 42.500 euros) proposée par Eternit, en contrepartie du silence de la victime.

Art. 18

Cet article prévoit que le Fonds est subrogé dans les droits de la victime aux réparations sur base du droit commun ou en application des législations belges ou étrangères d'accidents du travail, de maladies professionnelles ou, en ce qui concerne les prestations de santé, d'assurance maladie.

risico's worden meestal niet als arbeidsongeval gekwalificeerd. Mocht dat in uitzonderlijke gevallen echter toch zo zijn, dan kan het slachtoffer uiteraard de twee schadeloosstellingen niet cumuleren.

Het loontrekkende slachtoffer kan dus aanspraak maken op de vergoedingen van het Fonds voor zover die hoger zijn dan wat hij als schadeloosstelling voor beroepsziekte zou ontvangen. Om te voorkomen dat er een discrepantie ontstaat tussen asbestslachtoffers en andere slachtoffers, moeten deze situaties zo zeldzaam mogelijk zijn.

Art. 16

Dit artikel herhaalt het beginsel van artikel 8 en bepaalt dat de tegemoetkomingen van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging in mindering worden gebracht van de geneeskundige prestaties van het Fonds.

Art. 17

Dit artikel bepaalt dat de schadeloosstelling die de in artikel 7 van het voorstel beoogde slachtoffers werkelijk hebben verkregen overeenkomstig het Belgische of buitenlandse gemeenrecht, dan wel op grond van een buitenlandse wetgeving inzake arbeidsongevallen of beroepsziekten, of, wat de geneeskundige verstrekkingen betreft, op grond van een buitenlandse ziekteverzekeringswet, wordt afgetrokken van de vergoedingen van het Fonds.

De kosten voor een advocaat die zijn gemaakt door het slachtoffer dat schadeloosstelling heeft verkregen, moeten worden afgetrokken van de in mindering gebrachte schadeloosstellingen.

De schadeloosstellingen die een slachtoffer mocht hebben ontvangen op grond van een overeenkomst met de onderneming waar hij aan asbest werd blootgesteld, worden eveneens afgetrokken van de vergoedingen. Als voorbeeld kan de door Eternit voorgestelde schadeloosstelling (meestal 42.500 euro) worden aangehaald, in ruil voor het stilzwijgen van het slachtoffer.

Art. 18

Dit artikel bepaalt dat het Fonds wordt gesubrogeerd in de rechten - van het slachtoffer - op vergoedingen overeenkomstig het gemeenrecht of Belgische of buitenlandse wetgeving inzake arbeidsongevallen of beroepsziekten, of, wat de geneeskundige verstrekkingen betreft, inzake ziekteverzekering.

Le mécanisme est inspiré de l'article 136, § 2, de la loi du 14 juillet 1994 précitée.

Il y a donc deux situations:

1. la victime est effectivement indemnisée (par le FMP, en droit commun...); les interventions du Fonds sont alors diminuées de cette indemnisation;

2. la victime n'est pas indemnisée parce qu'elle ne veut pas mener de procès ou parce que le procès n'a pas encore abouti; le Fonds est alors subrogé dans les droits de la victime.

Art. 19

Cet article prévoit que le droit au paiement des prestations par le Fonds se prescrit dans les trois ans. Ce délai, de même que la façon de l'interrompre, sont inspirés de la législation sur les accidents du travail. Contrairement au mécanisme de la législation des accidents du travail, cette prescription porte cependant sur la prestation, et non sur le droit en tant que tel.

Une action en justice en droit commun interrompt la prescription contre le Fonds, comme en matière d'accident du travail. Il a été jugé utile de prévoir qu'une demande de réparation en maladie professionnelle ou accident du travail interrompt la prescription.

Art. 20

Cet article prévoit que les décisions du Fonds peuvent faire l'objet d'un recours devant le tribunal du travail.

Ce recours doit être introduit dans les trois mois de la notification de l'acte administratif contesté. Ces règles sont celles applicables dans la plupart des secteurs de la protection sociale.

Art. 21

Cet article donne compétence au Roi pour fixer les modalités selon lesquelles les demandes d'intervention sont introduites et instruites.

Il prévoit par ailleurs que, dans les relations avec les victimes, le Fonds respecte les obligations imposées aux institutions de sécurité sociale par la «Charte de l'assuré social», visée par la loi du 11 avril 1995 visant à instituer une Charte de l'Assuré social.

Voor dit stelsel heeft artikel 136, § 2, van de al genoemde wet van 14 juli 1994 model gestaan.

Er zijn dus twee situaties:

1. het slachtoffer wordt daadwerkelijk schadeloos gesteld (door de F.B.Z., overeenkomstig het gemeenrecht...); deze schadeloosstelling wordt dan afgetrokken van de vergoedingen van het Fonds;

2. het slachtoffer wordt niet schadeloos gesteld, omdat hij geen proces wil voeren, of omdat het proces nog niet ten einde is; het Fonds treedt dan in de rechten van het slachtoffer.

Art. 19

Dit artikel bepaalt dat het recht op betaling van de vergoedingen door het Fonds verjaart na drie jaar. Deze termijn, en ook de wijze van stuiting, zijn gebaseerd op de arbeidsongevallenwetgeving. In tegenstelling tot het stelsel van de arbeidsongevallenwetgeving, geldt deze verjaring nochtans de vergoeding, en niet het recht als zodanig.

Een gemeenrechtelijke rechtsvordering stuit de verjaring tegen het Fonds, net als op het stuk van de arbeidsongevallen. Het werd nuttig geacht te bepalen dat een vordering tot schadeloosstelling inzake beroepsziekten of arbeidsongevallen de verjaring stuit.

Art. 20

Dit artikel bepaalt dat tegen de beslissingen van het Fonds beroep mogelijk is bij de arbeidsrechtbank.

Dit beroep moet binnen drie maanden na de kennisgeving van de betwiste bestuurlijke handeling worden ingesteld. Deze regels zijn dezelfde als de regels die in de meeste sectoren van de sociale zekerheid van toepassing zijn.

Art. 21

Dit artikel verleent de Koning de bevoegdheid om de nadere regels vast te leggen volgens welke de verzoeken tot vergoeding worden ingeleid en behandeld.

Het bepaalt overigens dat het Fonds in de betrekkingen met de slachtoffers de krachtens het «handvest» van de sociaal verzekerde op de instellingen van sociale zekerheid rustende verplichtingen in acht neemt. Dat handvest is vervat in de wet van 11 april 1995 tot invoering van het «handvest» van de sociaal verzekerde.

La «Charte de l'Assuré social» impose notamment aux administrations un devoir d'information et de conseil, un délai pour la prise de décision, la motivation des actes administratifs, l'interdiction de revoir avec effet rétroactif les décisions erronées sans faute et sans mauvaise foi de l'assuré social; elle offre la possibilité de renoncer à la récupération de l'indu, etc...

Art. 22 à 26

Cet article concrétise, par une modification du Code judiciaire, le principe de l'article 20.

La nouvelle compétence du tribunal du travail est mentionnée dans l'article 579, qui concerne les accidents du travail et les maladies professionnelles.

Pour le reste elle est assimilée aux litiges en matière de sécurité sociale, ce qui implique que:

1. le tribunal territorialement compétent est celui du domicile de la victime (article 628.14°);
2. le recours peut être introduit par requête (article 704);
3. les frais de justice sont à charge du Fonds, sauf procès téméraire ou vexatoire (article 1017 alinéa 2);
4. l'appel peut être introduit par requête (article 1056.3°).

Art. 27 et 28

Ces articles modifient, respectivement, la législation sur les maladies professionnelles et celle des accidents du travail en ce qui concerne la responsabilité civile des employeurs, de leurs préposés et mandataires.

Sans mettre en cause les mécanismes actuels de limitation de la responsabilité civile, ils y apportent deux amendements:

1. ne pas donner suite aux avertissements d'un service externe de prévention et de protection, ainsi qu'aux observations exprimées par les comités de sécurité et d'hygiène des entreprises, peut engager la responsabilité civile, au même titre que les avertissements de l'Inspection du travail;
2. l'immunité civile de l'employeur, de ses préposés et mandataires, ne compromet pas la possibilité pour les victimes professionnelles et leurs ayants droit de se

Het «handvest» van de sociaal verzekerde verplicht de administraties er met name toe informatie en raad te verstrekken, een termijn in acht te nemen waarbinnen ze moeten beslissen, de bestuurlijke handelingen te motiveren, beslissingen die aangetast zijn door een onregelmatigheid of een materiële vergissing met terugwerkende kracht te herzien; het biedt hen de mogelijkheid afstand te doen van de inning van onverschuldigde betalingen enzovoort.

Art. 22 tot 26

Dit artikel geeft concreet vorm aan het in artikel 20 vervatte beginsel via een wijziging van het Gerechtelijk Wetboek.

De nieuwe bevoegdheid van de arbeidsrechtbank wordt vermeld in artikel 579, dat de arbeidsongevallen en beroepsziekten betreft.

Voor het overige wordt zij gelijkgesteld met die voor de geschillen op het gebied van sociale zekerheid, wat inhoudt dat:

1. de territoriaal bevoegde rechtbank die van de woonplaats van het slachtoffer is (artikel 628, 14°);
2. de vordering kan worden ingeleid bij verzoekschrift (artikel 704);
3. de gerechtskosten ten laste van het Fonds zijn, behalve wanneer het geding roekeloos of tergend is (artikel 1017, tweede lid);
4. het hoger beroep bij verzoekschrift kan worden ingesteld (artikel 1056, 3°).

Art. 27 en 28

Deze artikelen wijzigen respectievelijk de wetgeving over de beroepsziekten en die over de arbeidsongevallen, wat de burgerlijke aansprakelijkheid van de werkgevers, hun aangestelden en lasthebbers betreft.

Zonder het huidige stelsel van beperking van de burgerlijke aansprakelijkheid wezenlijk aan te tasten, brengen zij er twee wijzigingen in aan:

1. geen gevolg geven aan de waarschuwingen van een externe dienst voor preventie en bescherming op het werk, alsook aan de opmerkingen van de veiligheidscomités, kan leiden tot burgerlijke aansprakelijkheid, op dezelfde wijze als de waarschuwingen van de arbeidsinspectie;
2. de burgerrechtelijke immuniteit van de werkgever, zijn aangestelden en lasthebbers brengt de mogelijkheid van slachtoffers in beroepsverband en hun

porter partie civile devant les juridictions pénales, sans pouvoir réclamer de réparation monétaire.

Art. 29

Du fait que le fonds est soumis aux règles applicables aux organismes d'intérêt public de catégorie B, tout comme le Fonds des maladies professionnelles, visés par la loi du 16 mars 1954 relative au contrôle de certains organismes d'intérêt public, il y a lieu d'apporter une adaptation technique à cette loi en faisant figurer le Fonds d'indemnisation des victimes de l'amiante dans l'article 1^{er}, B de cette loi.

Art. 30

Dans la logique déjà exposée, cet article prévoit que les interventions du Fonds ont le statut d'une réparation, et ne sont pas taxables.

Art. 31

Cet article détermine la date d'entrée en vigueur de la loi.

Muriel GERKENS (ECOLO)
Colette BURGEON (PS)
Benoît DRÈZE (cdH)
Jean-Marc NOLLET (ECOLO)
Daniel BACQUELAINE (MR)
Maggie DE BLOCK (VLD)
Dominique TILMANS (MR)
Mark VERHAEGEN (CD&V)

rechthebbenden om zich burgerlijke partij te stellen voor de strafrechtbank, niet in het gedrang, zonder dat zij evenwel financiële schadeloosstelling kunnen vragen.

Art. 29

Omdat het Fonds, net als het Fonds voor de beroepsziekten, onderworpen is aan de regels welke gelden voor de instellingen van openbaar nut van categorie B in de zin van de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut, moet deze wet op technisch vlak worden aangepast door het Schadeloosstellingsfonds voor asbestslachtoffers in artikel 1, B, van die wet onder te brengen.

Art. 30

Overeenkomstig de al uiteengezette basisgedachte, bepaalt dit artikel dat de tegemoetkomingen van het Fonds als schadevergoeding moeten worden gekwalificeerd, en niet belastbaar zijn.

Art. 31

Dit artikel bepaalt de datum waarop de wet in werking treedt.

PROPOSITION DE LOI**CHAPITRE 1^{er}****Dispositions préliminaires****Article 1^{er}**

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Il est créé un «Fonds d'indemnisation des victimes de l'amiante», ci-après dénommé «le Fonds». Le Fonds a pour objet de réparer, dans les conditions énoncées par la présente loi, les dommages résultant d'une maladie liée à l'amiante.

CHAPITRE 2**Du Fonds****Art. 3**

Le Fonds est doté de la personnalité juridique et est soumis aux règles fixées pour les organismes de type B, au sens de la loi du 16 mars 1954 relative au contrôle de certains organismes d'intérêt public.

Il est organiquement intégré au Fonds des maladies professionnelles.

Toutes les tâches nécessaires au fonctionnement du Fonds et à l'exécution des décisions prises par les organes du Fonds sont exécutées par le personnel du Fonds des maladies professionnelles, visé par les lois coordonnées du 3 juin 1970 relatives à la réparation des dommages résultant des maladies professionnelles. Ce dernier met également à la disposition du Fonds les locaux, infrastructures et équipements nécessaires à son fonctionnement.

Le budget du Fonds prévoit une compensation financière au bénéfice du Fonds des maladies professionnelles afin de compenser les coûts liés aux charges visées à l'alinéa précédent.

WETSVOORSTEL**HOOFDSTUK 1****Voorafgaande bepalingen****Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Er wordt een «Schadeloosstellingsfonds voor asbestslachtoffers» ingesteld (hierna «Het Fonds» genoemd). Het Fonds heeft tot doel, onder de in deze wet opgesomde voorwaarden, de schade ten gevolge van een asbestgerelateerde ziekte te vergoeden.

HOOFDSTUK 2**Het Fonds****Art. 3**

Het Fonds bezit rechtspersoonlijkheid en is onderworpen aan de regels welke gelden voor de instellingen van categorie B in de zin van de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut.

Organiek wordt het geïntegreerd in het Fonds voor de beroepsziekten.

Alle taken welke noodzakelijk zijn voor de werking van het Fonds en voor de tenuitvoerlegging van de door de instanties van het Fonds genomen beslissingen, worden verricht door het personeel van het Fonds voor de beroepsziekten, zoals is bedoeld in de gecoördineerde wetten van 3 juni 1970 betreffende de schadeloosstelling voor beroepsziekten. Het Fonds voor de beroepsziekten stelt het Fonds de voor de werking ervan vereiste lokalen, infrastructuur en uitrusting ter beschikking.

De begroting van het Fonds voorziet in een geldelijke compensatie ten gunste van het Fonds voor de beroepsziekten, als tegenprestatie voor de kosten welke inherent zijn aan de in het vorige lid bedoelde kosten.

Il est administré par le comité de gestion du Fonds des maladies professionnelles visé à l'alinéa 2.

Le budget du Fonds est alimenté:

1° par une dotation annuelle de 15 millions d'euros à charge du budget du SPF Santé publique, sécurité de la Chaîne alimentaire et Environnement, dont le montant est indexé annuellement par le Roi; le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, verser au Trésor certains excédents budgétaires du Fonds, dont Il détermine le montant;

2° par une contribution imposée par le Roi aux entreprises; le montant de cette contribution sera fixé par arrêté délibéré en Conseil des ministres, après avis du CNT;

3° par les récupérations visées à l'article 18.

Art. 4

Les décisions en matière d'intervention du Fonds sont prises par une commission d'indemnisation de cinq membres, composée de:

1° un président, magistrat membre d'une cour du travail ou d'un auditorat général du travail;

2° un représentant du Service public fédéral Santé publique, Sécurité de la Chaîne alimentaire et Environnement, fonctionnaire de rang A3 au moins;

3° un représentant du ministre du Budget, membre du corps de l'Inspection des Finances;

4° un membre, docteur en médecine, spécialiste en évaluation du dommage corporel;

5° un membre, docteur en médecine, spécialiste en pneumologie, oncologie ou toxicologie.

Les membres de la Commission sont nommés par le Roi, sur proposition conjointe du ministre ayant la Santé publique et du ministre ayant le Budget dans leurs attributions, après avis de la commission consultative visée à l'article 5. Leur mandat a une durée de cinq ans, et est renouvelable.

Le Roi établit le règlement d'ordre intérieur de cette Commission et fixe le montant des émoluments et jetons de présence de ses membres.

Het Fonds wordt bestuurd door het Beheerscomité van het in het tweede lid bedoelde Fonds voor de beroepsziekten.

De begroting van het Fonds wordt gestijfd:

1° met een jaarlijkse dotatie van 15 miljoen euro ten laste van de begroting van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu; de Koning indexeert jaarlijks het bedrag ervan; de Koning kan, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, bepaalde budgettaire overschotten van het Fonds, door Hem vastgelegd, aan de Schatkist storten;

2° met een heffing door de Koning aan de ondernemingen opgelegd; het bedrag van die heffing wordt bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad bepaald, na advies van de NAR;

3° met de in artikel 18 bedoelde terugbetalingen.

Art. 4

De beslissingen inzake tegemoetkomingen door het Fonds worden genomen door een schadeloosstellingscommissie met vijf leden, bestaande uit:

1° een magistraat die lid is van een arbeidshof of van een arbeidsauditoraat-generaal;

2° een ambtenaar met ten minste rang A3 van de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, die dat departement vertegenwoordigt;

3° een personeelslid van de Inspectie van Financiën, dat de minister van Begroting vertegenwoordigt;

4° een lid dat doctor in de geneeskunde is en gespecialiseerd in de evaluatie van lichamelijke letsels;

5° een lid dat doctor in de geneeskunde is en specialist in de pulmonologie, de oncologie of de toxicologie.

De Koning benoemt de commissieleden op gezamenlijke voordracht van de ministers die bevoegd zijn voor Volksgezondheid en voor Begroting, zulks na het in artikel 5 bedoelde adviescommissie. Hun mandaat heeft een hernieuwbare duur van vijf jaar.

De Koning legt het huishoudelijk reglement van die commissie vast, alsmede de bezoldigingen en het presentiegeld van de leden ervan.

Art. 5

§ 1^{er} Il est institué auprès du Fonds une commission consultative du risque de l'amiante, composée:

1° d'un président, nommé par le Roi, sur proposition du ministre ayant la Santé publique dans ses attributions;

2° d'un représentant du ministre ayant les Affaires sociales dans ses attributions;

3° d'un représentant du ministre de la Justice;

4° d'un représentant du ministre ayant le bien-être au travail dans ses attributions;

5° de deux membres désignés par le comité de gestion du Fonds des maladies professionnelles;

6° de deux membres désignés par le comité général de gestion de l'Institut national d'assurance maladie-invalidité;

7° de deux représentants nommés par le ministre ayant la Santé publique dans ses attributions, sur présentation d'associations actives dans la représentation des victimes de l'amiante.

§ 2 La commission consultative a pour mission de donner, d'initiative ou à la demande du ministre ayant la Santé publique dans ses attributions, des avis:

- sur l'application de la présente loi;
- sur la prévention des risques de l'amiante et la réparation de ses effets nocifs.

§ 3. Les membres de la commission consultative sont nommés pour un terme de cinq ans, renouvelable.

La commission consultative établit son règlement d'ordre intérieur.

Le Roi fixe le montant des émoluments et jetons de présence des membres de la commission consultative.

Art. 5

§ 1. Bij het Fonds wordt een Adviescommissie asbest-risico opgericht, bestaande uit:

1° een voorzitter, die door de Koning wordt benoemd op voordracht van de voor Volksgezondheid bevoegde minister;

2° een vertegenwoordiger van de voor Sociale Zaken bevoegde minister;

3° een vertegenwoordiger van de minister van Justitie;

4° een vertegenwoordiger van de voor het welzijn op het werk bevoegde minister;

5° twee leden die worden aangewezen door het Beheerscomité van het Fonds voor de beroepsziekten;

6° twee leden die worden aangewezen door het Algemeen Beheerscomité van het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering;

7° twee vertegenwoordigers die worden benoemd door de voor Volksgezondheid bevoegde minister; de benoemingen gebeuren op voordracht van verenigingen die asbestslachtoffers vertegenwoordigen.

§ 2. De Adviescommissie heeft tot taak op eigen initiatief dan wel op verzoek van de voor Volksgezondheid bevoegde minister adviezen uit te brengen:

- over de toepassing van deze wet;
- over de preventie van asbestrisico's en het herstel van de schadelijke gevolgen ervan.

§ 3. De leden van de Adviescommissie worden benoemd voor een hernieuwbare termijn van vijf jaar.

De Adviescommissie legt haar huishoudelijk reglement vast.

De Koning bepaalt het bedrag van de bezoldigingen en het presentiegeld van de leden van de Adviescommissie.

CHAPITRE 3

De l'indemnisation

Art. 6

Peuvent prétendre aux interventions du Fonds, les personnes atteintes:

1° d'asbestose;

2° de mésothéliome;

3° d'un cancer du larynx ou du poumon provoqué par l'amiante;

4° d'autres maladies dont il est démontré qu'elles sont causées de façon déterminante par une exposition à l'amiante.

Le cancer du larynx ou du poumon est réputé provoqué par l'amiante lorsque la victime a été exposée au risque de l'amiante, selon les critères définis par le Roi, sur proposition de la commission consultative du Fonds. Une évaluation de l'adéquation de ces critères sera réalisée par la commission consultative du Fonds, au moins un an après l'entrée en vigueur de la présente loi.

Peuvent également prétendre aux interventions du Fonds les personnes menacées d'une des maladies qui précèdent, notamment lorsqu'elles présentent des plaques pleurales montrant une exposition à l'amiante.

Art. 7

Pour pouvoir prétendre à une indemnisation, les personnes visées à l'article 6 doivent rapporter la preuve qu'elles ont été exposées au risque de l'amiante en Belgique.

Cette preuve est, notamment, réputée rapportée lorsque la victime se trouve dans l'une des situations suivantes:

1° elle a résidé pendant au moins vingt ans, ou la moitié de sa vie, en Belgique;

2° elle a résidé pendant au moins cinq ans en Belgique dans un rayon de cinq kilomètres autour d'une entreprise fabriquant, utilisant ou traitant des produits contenant de l'amiante;

HOOFDSTUK 3

De vergoeding

Art. 6

Op tegemoetkomingen door het Fonds kunnen mensen aanspraak maken die getroffen zijn door:

1° asbestose;

2° mesothelioom;

3° door asbest veroorzaakte strottenhoofd- of longkanker;

4° andere ziekten waarvan is aangetoond dat blootstelling aan asbest een van de doorslaggevende oorzaken ervan vormt.

Strottenhoofd- of longkanker worden geacht door asbest te worden veroorzaakt wanneer het slachtoffer aan asbestrisico blootgesteld is geweest, zulks overeenkomstig de criteria welke de Koning op voorstel van de Adviescommissie van het Fonds heeft vastgelegd. De Adviescommissie van het Fonds evalueert ten minste één jaar na de inwerkingtreding van deze wet of die criteria adequaat zijn.

Mensen die één van voormelde ziekten dreigen op te lopen, kunnen eveneens op de tegemoetkomingen door het Fonds aanspraak maken, inzonderheid wanneer zij een pleuraplaque vertonen, die blootstelling aan asbest aantoonst.

Art. 7

Om voor een schadeloosstelling in aanmerking te komen, moeten de in artikel 6 bedoelde personen het bewijs leveren dat zij in België aan asbest werden blootgesteld.

Dat bewijs wordt inzonderheid geacht te zijn geleverd wanneer het slachtoffer in een van de volgende situaties verkeert:

1° gedurende ten minste twintig jaar, dan wel de helft van zijn leven in België hebben verbleven;

2° gedurende ten minste vijf jaar in België hebben verbleven in een straal van vijf kilometer rond een onderneming die asbestbevattende producten vervaardigt, gebruikt of verwerkt;

3° elle a vécu pendant au moins cinq ans en Belgique sous le même toit que le travailleur d'une entreprise visée au point précédent, ou d'une entreprise de désamiantage.

Art. 8

La victime a droit au remboursement des soins de santé nécessités par les maladies visées à l'article 6, dans la mesure où ce remboursement n'est pas pris en charge dans le cadre de la législation visée par la loi du 14 juillet 1994 relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités. Si ces soins font l'objet d'un remboursement dans le cadre de la législation précitée, le montant de l'intervention du Fonds correspond alors à la différence entre d'une part le tarif ou le prix fixé en application de cette législation et d'autre part le remboursement concerné.

L'intervention du Fonds est soumise aux conditions d'intervention établies par cette législation, ou en vertu de celle-ci, à l'exception de l'intervention personnelle du patient. Si ces conditions prévoient une autorisation préalable, l'autorisation donnée dans le cadre de la législation précitée lie le Fonds. Si ces soins sont visés par une nomenclature spécifique établie en application d'une législation belge sur les maladies professionnelles, l'intervention du Fonds est liée aux conditions de cette nomenclature.

Le Roi établit une nomenclature spécifique des soins de santé nécessités par les maladies visées à l'article 6.

Il peut notamment prévoir un remboursement intégral, dont il détermine les conditions d'octroi:

1° dans le coût du suivi médical des personnes menacées d'une maladie visée à l'article 6;

2° dans le coût des fournitures pharmaceutiques qui ne sont pas remboursées dans le cadre de la législation relative à l'assurance obligatoire visée au présent article.

3° gedurende ten minste vijf jaar in België onder hetzelfde dak hebben gewoond als iemand die werkt in een in het vorige punt bedoelde onderneming, dan wel werkt in een asbestverwijderingsbedrijf.

Art. 8

Het slachtoffer heeft recht op de terugbetaling van geneeskundige verzorging die de in artikel 6 bedoelde ziekten vergen, in zoverre de terugbetaling niet geschiedt in het kader van de wetgeving welke is vervat in de op 14 juli 1994 gecoördineerde wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen. Indien die verzorging in het kader van voornoemde wetgeving plaatsvindt, stemt de tegemoetkoming van het Fonds overeen met het verschil tussen enerzijds het tarief dat, *c.q.* de prijs die met toepassing van die wetgeving werd vastgelegd, en anderzijds de desbetreffende terugbetaling.

Voor de tegemoetkoming door het Fonds gelden de bij die wetgeving bepaalde tegemoetkomingsvoorwaarden, behalve als het gaat om hetgeen de patiënt persoonlijk betaalt. Indien die voorwaarden in een voorafgaande machtiging voorzien, is het Fonds gebonden door de in het kader van voornoemde wetgeving verleende machtiging. Indien voor die verzorging een specifieke nomenclatuur geldt welke werd vastgesteld met toepassing van een Belgische wetgeving inzake beroepsziekten, dan is de tegemoetkoming van het Fonds onderworpen aan de voorwaarden welke die nomenclatuur oplegt.

De Koning bepaalt een specifieke nomenclatuur voor de gezondheidszorg die de in artikel 6 bedoelde ziekten behoeven.

Hij kan inzonderheid voorzien in een integrale terugbetaling, waarvan Hij de toekenningsvoorwaarden bepaalt:

1° inzake de kosten voor geneeskundige *follow-up* bij mensen die een in artikel 6 bedoelde ziekte dreigen op te lopen;

2° inzake de kosten voor farmaceutische benodigdheden die niet worden terugbetaald in het kader van de wetgeving betreffende de in dit artikel bedoelde verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen.

Art. 9

Si la maladie visée à l'article 6 entraîne une invalidité physique, la victime a droit à une indemnité annuelle de 100 euros par point d'invalidité, mesuré selon le Barème officiel belge des invalidités. La victime peut demander qu'un tiers au maximum de cette indemnité soit payé en capital. Pour la conversion de l'indemnité en capital, il est fait usage du barème utilisé pour la conversion en capital des rentes revenant aux victimes d'accidents du travail, tel que prescrit par la loi sur les accidents du travail du 10 avril 1971.

Art. 10

Si l'état de la victime nécessite l'aide d'une tierce personne, elle a droit à une allocation mensuelle égale à 60 euros par point de dépendance, mesuré selon les critères applicables à l'octroi de l'allocation d'intégration prévue par la loi du 27 février 1987 relative aux allocations aux personnes handicapées.

Art. 11

Si la victime décède des suites d'une maladie visée à l'article 6, il est alloué à celui ou ceux qui ont supporté ses frais funéraires une indemnité unique de 1.000 euros.

Il est alloué aux membres de la famille du défunt une indemnité correspondant aux montants ci-après:

- 1° 10.000 euros:
 - à l'épouse ou à l'époux;
 - au partenaire cohabitant;
 - à l'enfant cohabitant;
- 2° 7.500 euros au parent cohabitant;
- 3° 5.000 euros à l'enfant qui vit de façon autonome;
- 4° 3.750 euros au parent non cohabitant.

Les personnes qui démontrent que la victime contribuait de façon significative à leur sécurité d'existence peuvent prétendre à une allocation annuelle égale à:

Art. 9

Zo de in artikel 6 bedoelde ziekte lichamelijke invaliditeit veroorzaakt, heeft het slachtoffer recht op een jaarlijkse vergoeding van 100 euro per graad van invaliditeit, gemeten volgens de Officiële Belgische Schaal ter bepaling van de graad van invaliditeit. Het slachtoffer mag vragen dat ten hoogste een derde van die schadeloosstelling in kapitaal wordt uitbetaald. Voor de omzetting van de schadeloosstelling in kapitaal wordt gebruik gemaakt van de schaal waarmee omzetting in rentekapitaal ten gunste van slachtoffers van arbeidsongevallen gebeurt, zoals die is vastgesteld bij de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971.

Art. 10

Indien de toestand van het slachtoffer hulp van een derde vergt, heeft de betrokkene recht op een maandelijkse tegemoetkoming die gelijk is aan 60 euro per graad van zelfredzaamheid, gemeten volgens de criteria welke gelden voor de toekenning van een integratie-tegemoetkoming, zoals die zijn bepaald krachtens de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap.

Art. 11

Indien het slachtoffer ingevolge een in artikel 6 bedoelde ziekte overlijdt, wordt aan wie de uitvaartkosten van de betrokkene op zich heeft of hebben genomen, een eenmalige schadeloosstelling van 1.000 euro toegekend.

Aan de gezinsleden van de overledene wordt een schadeloosstelling toegekend die overeenstemt met de volgende bedragen:

- 1° 10.000 euro:
 - aan de echtgeno(o)te;
 - aan de samenwonende partner;
 - aan het samenwonende kind;
- 2° 7.500 euro aan de samenwonende ouder;
- 3° 5.000 aan het zelfstandig levende kind;
- 4° 3.750 euro aan de niet-samenwonende ouder.

De personen die aantonen dat het slachtoffer op significante wijze tot hun bestaanszekerheid bijdroeg, kunnen aanspraak maken op een jaarlijkse tegemoetkoming die gelijk is aan:

1° 3.000 euros, en ce qui concerne le conjoint visé à l'article 12 de la loi du 10 avril 1971 sur les accidents du travail;

2° 3.000 euros à la personne avec qui la victime formait un ménage de fait, pouvant être assimilée au conjoint;

3° 1.500 euros par enfant, en ce qui concerne les enfants qui faisaient partie du ménage de la victime, ou dont celle-ci était attributaire ou allocataire des allocations familiales; cette allocation est payée tant que l'enfant ouvre le droit aux allocations familiales; elle est toutefois viagère si l'enfant est atteint d'un handicap ouvrant le droit à l'allocation de remplacement de revenus, prévue par la loi du 27 février 1987 relative aux allocations aux personnes handicapées;

4° 2.000 euros par personne, en ce qui concerne les père et mère;

5° 1.000 euros par personne, en ce qui concerne les autres personnes; l'intervention est limitée à la durée, appréciée par la commission d'indemnisation, durant laquelle la sécurité d'existence de ces personnes aurait dépendu de façon significative de la victime.

Art. 12

Les personnes menacées d'une maladie visée à l'article 6 peuvent prétendre à une indemnité pour dommage moral de 3.000 euros.

Art. 13

Les indemnités et allocations visées aux articles 9 à 12 sont liées à l'indice des prix à la consommation et à l'évolution du bien-être, selon les mêmes modalités que les indemnités accordées en vertu des lois sur la réparation des maladies professionnelles, coordonnées le 3 juin 1970. Les montants précités sont rattachés à l'indice du mois précédant la date d'entrée en vigueur de la présente loi.

1° 3.000 euro, voor de echtgenoot zoals bedoeld in artikel 12 van de Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971;

2° 3.000 euro aan de persoon met wie het slachtoffer een feitelijk gezin vormde, en die met de echtgenoot kan worden gelijkgesteld;

3° 1.500 euro per kind voor de kinderen die deel uitmaakten van het gezin van het slachtoffer, dan wel voor de kinderen voor wie dat slachtoffer rechthebbende of bijslagtrekkende was wat de kinderbijslag betrof; die tegemoetkoming wordt betaald zolang het kind recht geeft op kinderbijslag; de tegemoetkoming is evenwel levenslang zo het kind lijdt aan een handicap die recht geeft op de toekenning van een vervangingsinkomen, zoals is bepaald in de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap;

4° 2.000 euro per persoon voor de vader en moeder;

5° 1.000 per persoon voor de andere betrokkenen; de tegemoetkoming is beperkt tot een door de tegemoetkomingscommissie vastgestelde tijdsspanne, tijdens welke het bestaan van die betrokkenen op significante wijze van het slachtoffer zou hebben afgehangen.

Art. 12

Mensen die een in artikel 6 bedoelde ziekte dreigen op te lopen, kunnen aanspraak maken op een morele schadevergoeding van 3.000 euro.

Art. 13

De in de artikelen 9 tot 12 bedoelde schadeloosstellingen en tegemoetkomingen zijn onderworpen aan het indexcijfer der consumptieprijzen en zijn welvaartsvast volgens dezelfde nadere regels als die welke gelden voor de schadeloosstelling voor beroepsziekten overeenkomstig de op 3 juni 1970 gecoördineerde wetten betreffende de schadeloosstelling voor beroepsziekten. Voornoemde bedragen zijn gekoppeld aan het indexcijfer van de maand die voorafgaat aan de datum waarop deze wet in werking treedt.

CHAPITRE 4

Cumul avec d'autres prestations

Art. 14

Sauf les exceptions établies par la présente loi, les prestations de la présente loi sont intégralement cumulables avec toute prestation sociale, accordée en vertu d'une législation belge ou étrangère.

Si l'octroi ou le montant de la prestation est lié aux revenus du bénéficiaire ou des membres de son ménage, les prestations de la présente loi ne sont pas comptées.

Ce principe s'applique notamment:

1° aux indemnités d'incapacité primaire, d'invalidité ou de frais funéraire, accordées dans le cadre de l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités;

2° aux allocations pour handicapés;

3° au revenu d'intégration;

4° à l'aide sociale;

5° aux pensions de retraite et de survie, y compris la garantie de revenus aux personnes âgées.

Art. 15

Les prestations prévues par la présente loi sont diminuées des réparations effectivement accordées pour la même affection en vertu des lois relatives à la réparation des dommages résultant des maladies professionnelles, coordonnées le 3 juin 1970, de la loi du 3 juillet 1967 sur la prévention ou la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail et des maladies professionnelles dans le secteur public, ou de la loi sur les accidents du travail du 10 avril 1971.

Art. 16

Les prestations de santé visées à l'article 8 sont diminuées du montant des interventions de l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités dont question au même article.

HOOFDSTUK 4

Cumulatie met andere uitkeringen

Art. 14

Behalve in de bij deze wet bepaalde uitzonderingsgevallen, zijn de in deze wet vervatte prestaties cumuleerbaar met ongeachte welke andere uitkering die krachtens een Belgische of buitenlandse wetgeving wordt toegekend.

Indien de toekenning dan wel het bedrag van de uitkering gekoppeld is aan de inkomsten van de begunstigde of van zijn gezinsleden, komen de bij deze wet ingestelde uitkeringen niet in aanmerking.

Dat beginsel geldt inzonderheid voor:

1° de schadeloosstellingen voor primaire arbeidsongeschiktheid, voor invaliditeit of uitvaartkosten welke worden toegekend in het kader van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen;

2° de uitkeringen voor personen met een handicap;

3° het leefloon;

4° de sociale bijstand;

5° de rust- en overlevingspensioenen, met inbegrip van het gewaarborgd inkomen voor bejaarden.

Art. 15

De uitkeringen waarin deze wet voorziet, worden verminderd met de schadevergoedingen welke daadwerkelijk voor dezelfde aandoening werden toegekend krachtens de op 3 juni 1970 gecoördineerde wetten betreffende de schadeloosstelling voor beroepsziekten, krachtens de wet van 3 juli 1967 betreffende de preventie van of de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector, dan wel krachtens de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971.

Art. 16

De in artikel 8 bedoelde geneeskundige verzorging worden verminderd met het bedrag van de in hetzelfde artikel bedoelde tegemoetkomingen in het kader van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen.

Art. 17

Les prestations accordées en vertu de la présente loi sont diminuées du montant de la réparation effectivement obtenue par transaction ou par jugement, pour les mêmes dommages, déduction faite des frais de défense non récupérables raisonnablement exposés sur la base du droit belge ou étranger de la responsabilité civile, ainsi que sur la base d'une législation étrangère correspondant aux législations visées aux articles 15 et 16.

Art. 18

Le Fonds est subrogé, à concurrence du montant de ses propres débours, dans les droits de la victime vis-à-vis de tout débiteur des réparations visées aux articles 15 à 17.

La victime est tenue de fournir au Fonds toutes les informations nécessaires à l'exercice de ce droit. Le Roi peut régler les modalités de cette obligation.

La victime est tenue de soumettre préalablement au Fonds, pour accord, toute convention entre elle et le débiteur de la réparation.

Le non respect de ces obligations entraîne le refus de l'intervention du Fonds.

CHAPITRE 5

Dispositions diverses

Art. 19

Les droits de la victime et de ses ayants droit aux prestations du Fonds se prescrivent par trois ans à compter de l'apparition du dommage couvert par la prestation concernée. Si le dommage est apparu avant l'entrée en vigueur de la présente loi, ce délai prend cours lors de cette entrée en vigueur.

Sans préjudice des modes ordinaires, cette prescription est interrompue:

- 1° par une lettre recommandée à la poste, adressée au Fonds;
- 2° par une demande de réparation en application des législations visées à l'article 15;

Art. 17

De in het kader van deze wet toegekende uitkeringen worden verminderd met het bedrag van de daadwerkelijk bij minnelijke schikking of vonnis voor dezelfde schade verkregen schadevergoeding, met aftrek van de niet recupereerbare kosten voor de verdediging, redelijkerwijze toegelicht op grond van het Belgische of buitenlandse recht inzake burgerlijke aansprakelijkheid, alsook op grond van een buitenlandse wetgeving die overeenstemt met de in de artikelen 15 en 16 bedoelde wetten.

Art. 18

Het Fonds treedt tot het beloop van zijn eigen voorschotten in de rechten van het slachtoffer ten opzichte van elke schuldenaar van de in de artikelen 15 tot 17 bedoelde schadeloosstellingen.

Voor de uitoefening van dat recht is het slachtoffer verplicht het Fonds alle nodige inlichtingen te verstrekken. De Koning kan de nadere regels met betrekking tot die verplichting bepalen.

Het slachtoffer is verplicht het Fonds vooraf elke overeenkomst tussen hem en de schuldenaar van de schadeloosstelling ter instemming voor te leggen.

Als deze verplichtingen niet zijn nageleefd, heeft dit tot gevolg dat het Fonds de tegemoetkoming weigert.

HOOFDSTUK 5

Diverse bepalingen

Art. 19

De rechten van het slachtoffer en zijn rechthebbenden op de uitkeringen van het Fonds verjaren na drie jaar, te rekenen van het optreden van de schade die door de betrokken uitkering wordt gedekt. Als de schade vóór de inwerkingtreding van deze wet is opgetreden, begint deze termijn te lopen vanaf de inwerkingtreding.

Onverminderd de gewone wijzen wordt die verjaring onderbroken door:

- 1° een ter post aangetekende zending, gericht aan het Fonds;
- 2° een aanvraag tot schadeloosstelling met toepassing van de in artikel 15 bedoelde wetten;

3° par une action en justice contre le débiteur de la réparation.

Art. 20

Les décisions du Fonds peuvent faire l'objet d'un recours devant le tribunal du travail. À peine de déchéance, ce recours doit être introduit dans les trois mois de la notification de l'acte administratif contesté. Le recours n'est pas suspensif.

Art. 21

Le Roi fixe les modalités selon lesquelles les demandes d'intervention au Fonds sont introduites et instruites par le Fonds.

Dans ses relations avec les victimes, le Fonds respecte les obligations imposées aux institutions de sécurité sociale par la loi du 11 avril 1995 visant à instituer la Charte de l'Assuré social. Le Roi peut arrêter des modalités particulières d'application de cette loi.

Art. 22

L'article 579 du Code judiciaire, remplacé par la loi du 24 juin 1969, modifié par les loi du 16 août 1971 et du 13 décembre 2005 est complété par la disposition suivante:

«6° Des contestations relatives aux interventions du Fonds d'indemnisation des victimes de l'amiante, créé par la loi du...».

Art. 23

À l'article 628.14° du même Code, modifié par les lois du 12 mai 1971, du 30 juin 1971, du 22 décembre 1977, du 6 juillet 1989 et du 12 juillet 1989, sont apportées les modifications suivantes:

1° les mots «, de la victime» sont insérés entre les mots «assuré» et «ou de l'ayant droit»;

2° le mot «579.6°» est inséré entre les mots «articles» et «580».

3° een rechtsvordering tegen de schuldenaar van de schadeloosstelling.

Art. 20

Tegen de beslissingen van het Fonds kan bij de arbeidsrechtbank beroep worden ingesteld. Dat beroep moet op straffe van verval binnen drie maanden na de betekening van de bestreden administratieve beslissing worden ingediend. Het beroep is niet opschortend.

Art. 21

De Koning stelt de nadere regels vast volgens welke de aanvragen om tegemoetkoming van het Fonds worden ingediend en door het Fonds worden onderzocht.

In zijn betrekkingen met de slachtoffers leeft het Fonds de verplichtingen na die bij de wet van 11 april 1995 tot invoering van het «handvest» van de sociaal verzekerde aan de socialezekerheidsinstellingen zijn opgelegd. De Koning kan bijzondere nadere regels voorschrijven die volgens die wet van toepassing zijn.

Art. 22

Artikel 579 van het Gerechtelijk Wetboek, vervangen bij de wet van 24 juni 1969 en gewijzigd bij de wetten van 16 augustus 1971 en 13 december 2005, wordt aangevuld met de volgende bepaling:

«6° van de betwistingen in verband met de tegemoetkomingen van het Schadeloosstellingsfonds voor asbestslachtoffers, ingesteld bij de wet van ...».

Art. 23

In artikel 628.14° van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wetten van 12 mei 1971, 30 juni 1971, 22 december 1977, 6 juli 1989 en 12 juli 1989, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° tussen de woorden «de verzekerde» en de woorden «of van de rechthebbende» worden de woorden «, het slachtoffer» ingevoegd;

2° tussen het woord «artikelen» en het nummer «580» wordt het nummer «579.6°» ingevoegd.

Art. 24

Dans l'article 704 du même Code, modifié par les lois du 30 juin 1971, du 22 décembre 1977, du 3 août 1992 et du 23 novembre 1998, est inséré le mot «579.6°» entre les mots «508/16» et «580, 2°».

Art. 25

Dans l'article 1017, alinéa 2 du même Code, remplacé par la loi du 24 juin 1970, modifié par les lois du 30 juin 1971, du 22 avril 2003 et du 21 février 2005, est inséré le mot «579.6°» entre les mots «articles» et «580».

Art. 26

À l'article 1056.3° du même Code, remplacé par la loi du 12 mai 1971 et modifié par les lois du 30 juin 1971 et du 22 décembre 1977 est inséré le mot «579.6°» entre les mots «articles» et «580».

Art. 27

À l'article 51, §1^{er}, des lois relatives à la réparation des dommages résultant des maladies professionnelles, coordonnées le 3 juin 1970, sont apportées les modifications suivantes:

1° au 1°, deuxième alinéa, après les mots «alors que les fonctionnaires désignés en vertu de l'article 68 en vue de surveiller l'exécution de la présente loi», sont insérés les mots «ou le service externe de prévention et de protection du travail, agréé en application de l'article 40 de la loi du 4 août 1996 relative au bien-être des travailleurs lors de l'exécution de leur travail ainsi qu'aux observations exprimées par les comités de sécurité, d'hygiène et d'embellissement des lieux de travail des entreprises»;

2° le point 1° est complété par l'alinéa suivant:

«Les limitations du droit d'action résultant de l'alinéa qui précède ne font pas obstacle au droit de la victime et de ses ayants droit de se porter partie civile devant les juridictions pénales, sans que ces juridictions puissent leur accorder de compensation financière de leur dommage.».

Art. 24

In artikel 704 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wetten van 30 juni 1971, 22 december 1977, 3 augustus 1992 en 23 november 1998, wordt het nummer «579.6°» ingevoegd tussen het nummer «508/16» en het nummer «580, 2°».

Art. 25

In artikel 1017, tweede lid, van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 24 juni 1970 en gewijzigd bij de wetten van 30 juni 1971, 22 april 2003 en 21 februari 2005, wordt het nummer «579.6°» ingevoegd tussen het woord «artikelen» en het nummer «580».

Art. 26

In artikel 1056.3° van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 12 mei 1971 en gewijzigd bij de wetten van 30 juni 1971 en 22 december 1977, wordt het nummer «579.6°» ingevoegd tussen het woord «artikelen» en het nummer «580».

Art. 27

In artikel 51, § 1, van de wetten betreffende de schadeloosstelling voor beroepsziekten, gecoördineerd op 3 juni 1970, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in 1°, tweede lid, worden na de woorden «dan wanneer de ambtenaren, die op grond van artikel 68 zijn aangewezen om over de uitvoering van deze wetten te waken» de volgende woorden toegevoegd: «of de externe dienst voor preventie en bescherming op het werk, erkend met toepassing van artikel 40 van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, alsook over de opmerkingen van de comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen van de ondernemingen»;

2° punt 1°, wordt aangevuld met het volgende lid:

«De uit het voorgaande lid voortvloeiende beperkingen van de rechtsvordering doen geen afbreuk aan het recht van de getroffene en zijn rechthebbenden om zich bij de strafgerechten burgerlijke partij te stellen, zonder dat die rechtscolleges hun financiële compensatie voor hun schade kunnen toekennen.».

Art. 28

À l'article 46, §1^{er} de la loi sur les accidents du travail du 10 avril 1971, sont apportées les modifications suivantes:

1° à l'alinéa 1^{er}, 7°, remplacé par la loi du 27 décembre 2004, les mots «ou le service externe de prévention et de protection du travail, agréé en application de l'article 40 de la loi du 4 août 1996 relative au bien-être des travailleurs lors de l'exécution de leur travail» sont insérés après les mots «alors que les fonctionnaires désignés en vue de surveiller l'exécution desdites dispositions en application de l'article 3 de la loi du 16 novembre 1972 concernant l'inspection du travail»,

2° ce paragraphe est complété par l'alinéa suivant:

«Les limitations du droit d'action résultant du premier alinéa ne font pas obstacle au droit de la victime et de ses ayants droit de se porter partie civile devant les juridictions pénales, sans que ces juridictions puissent leur accorder de compensation financière de leur dommage.».

Art. 29

L'article 1^{er}, point B de la loi du 16 mars 1954 relative au contrôle de certains organismes d'intérêt public est complété par ordre alphabétique et comme suit:

«Fonds d'indemnisation des victimes de l'amiante.».

Art. 30

L'article 38, § 1^{er} du Code des impôts sur les revenus 1992 est complété comme suit:

« 22° les interventions du Fonds d'indemnisation des victimes de l'amiante.».

Art. 28

In artikel 46, § 1, van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid, 7°, vervangen bij de wet van 27 december 2004, worden na de woorden «terwijl de ambtenaren die zijn aangewezen om toezicht te houden op de naleving van die bepalingen, in toepassing van artikel 3 van de wet van 16 november 1972 betreffende de arbeidsinspectie» de volgende woorden toegevoegd: «of de externe dienst voor preventie en bescherming op het werk, erkend met toepassing van artikel 40 van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk,»;

2° deze paragraaf wordt aangevuld met het volgende lid:

«De uit het eerste lid voortvloeiende beperkingen van de rechtsvordering doen geen afbreuk aan het recht van de getroffene en zijn rechthebbenden om zich bij de strafgerechten burgerlijke partij te stellen, zonder dat die rechtscolleges hun financiële compensatie voor hun schade kunnen toekennen.».

Art. 29

Artikel 1, punt B, van de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut wordt alfabetisch aangevuld als volgt:

«Schadeloosstellingsfonds voor asbestslachtoffers.».

Art. 30

Artikel 38, § 1, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 wordt aangevuld als volgt:

«22° de tegemoetkomingen van het Schadeloosstellingsfonds voor asbestslachtoffers.».

Art. 31

La présente loi entre en vigueur à une date déterminée par le Roi.

Le 18 mai 2006

Muriel GERKENS (ECOLO)
Colette BURGEON (PS)
Benoît DRÈZE (cdH)
Jean-Marc NOLLET (ECOLO)
Daniel BACQUELAINE (MR)
Maggie DE BLOCK (VLD)
Dominique TILMANS (MR)
Mark VERHAEGEN (CD&V)

Art. 31

Deze wet treedt in werking op een door de Koning te bepalen datum.

18 mei 2006

ANNEXE

BIJLAGE

TEXTE DE BASE**Article 579 du Code judiciaire**

Le tribunal du travail connaît:

1° des demandes relatives à la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents sur le chemin du travail et des maladies professionnelles;

2° des demandes relatives à la réparation des dommages résultant des accidents du travail survenus entre le 10 mai 1940 et le 30 septembre 1944, sous l'empire de la législation allemande dans les territoires belges annexés par le Reich allemand;

3° des demandes relatives aux allocations octroyées par le Fonds des accidents du travail et par le Fonds des maladies professionnelles;

4° des demandes relatives à la réparation des dommages résultant des accidents industriels et des accidents agricoles dans le cadre de l'assurance contre les accidents industriels des cantons d'Eupen, Malmédy, et Saint-Vith et de l'assurance contre les accidents agricoles des cantons d'Eupen, Malmédy et Saint-Vith;

5° des demandes en réparation de dommages résultant d'un fait décrit au 1°, fondées sur une police d'assurance de droit commun conclue avec l'Office national de l'emploi au profit des stagiaires en formation professionnelle.

Article 628 du Code judiciaire

Est seul compétent pour connaître de la demande:

1° le juge de la dernière résidence conjugale ou du domicile du défendeur, lorsqu'il s'agit d'une demande en divorce ou de séparation de corps pour cause déterminée ou d'une demande de conversion de la séparation de corps en divorce;

2° le juge de la dernière résidence conjugale, lorsqu'il s'agit d'une demande prévue aux articles 213, 214, 215, 216, 220, 221, 223, 224, 1395, 1420, 1421, 1422,

TEXTE DE BASE ADAPTÉ À LA PROPOSITION**Article 579 du Code judiciaire**

Le tribunal du travail connaît:

1° des demandes relatives à la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents sur le chemin du travail et des maladies professionnelles;

2° des demandes relatives à la réparation des dommages résultant des accidents du travail survenus entre le 10 mai 1940 et le 30 septembre 1944, sous l'empire de la législation allemande dans les territoires belges annexés par le Reich allemand;

3° des demandes relatives aux allocations octroyées par le Fonds des accidents du travail et par le Fonds des maladies professionnelles;

4° des demandes relatives à la réparation des dommages résultant des accidents industriels et des accidents agricoles dans le cadre de l'assurance contre les accidents industriels des cantons d'Eupen, Malmédy, et Saint-Vith et de l'assurance contre les accidents agricoles des cantons d'Eupen, Malmédy et Saint-Vith;

5° des demandes en réparation de dommages résultant d'un fait décrit au 1°, fondées sur une police d'assurance de droit commun conclue avec l'Office national de l'emploi au profit des stagiaires en formation professionnelle.

6° Des contestations relatives aux interventions du Fonds d'indemnisation des victimes de l'amiante, créé par la loi du...

Article 628 du Code judiciaire

Est seul compétent pour connaître de la demande:

1° le juge de la dernière résidence conjugale ou du domicile du défendeur, lorsqu'il s'agit d'une demande en divorce ou de séparation de corps pour cause déterminée ou d'une demande de conversion de la séparation de corps en divorce;

2° le juge de la dernière résidence conjugale, lorsqu'il s'agit d'une demande prévue aux articles 213, 214, 215, 216, 220, 221, 223, 224, 1395, 1420, 1421, 1422,

BASISTEKST**Artikel 579 van het Gerechtelijk Wetboek**

De arbeidsrechtbank neemt kennis:

1° van de vorderingen betreffende de vergoeding van schade voortkomende uit arbeidsongevallen, uit ongevallen op de weg van en naar het werk en uit beroepsziekten;

2° van de vorderingen betreffende de schadevergoeding wegens arbeidsongevallen, welke zich tussen 10 mei 1940 en 30 september 1944, onder de gelding van de Duitse wetgeving voorgedaan hebben in de door het Duitse Rijk aangehechte Belgische gebieden;

3° van de vorderingen betreffende de toelagen toegekend door het Fonds voor arbeidsongevallen en het Fonds voor de beroepsziekten;

4° van de vorderingen betreffende de vergoeding van schade voortkomende uit nijverheidsongevallen en landbouwongevallen in het raam van de verzekering tegen nijverheidsongevallen van de kantons Eupen, Malmédy en Sankt-Vith en van de verzekering tegen landbouwongevallen van de kantons Eupen, Malmédy en Sankt-Vith;

5° van de vorderingen tot vergoedingen van een door in 1° omschreven feit ontstane schade, gegrond op een verzekeringspolis naar gemeen recht, die door de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening wordt gesloten ten voordele van de stagiairs in beroepsopleiding.

Artikel 628 van het Gerechtelijk Wetboek

Tot kennisneming van de vordering is alleen bevoegd:

1° de rechter van de plaats van de laatste echtelijke verblijfplaats of van de woonplaats van de verweerder, wanneer het gaat om een vordering tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed op grond van bepaalde feiten of een vordering tot omzetting van de scheiding van tafel en bed in echtscheiding;

2° de rechter van de laatste echtelijke verblijfplaats, wanneer het gaat om een vordering als bedoeld in de artikelen 213, 214, 215, 216, 220, 221, 223, 224, 1395,

BASISTEKST AANGEPAST AAN HET VOORSTEL**Artikel 579 van het Gerechtelijk Wetboek**

De arbeidsrechtbank neemt kennis:

1° van de vorderingen betreffende de vergoeding van schade voortkomende uit arbeidsongevallen, uit ongevallen op de weg van en naar het werk en uit beroepsziekten;

2° van de vorderingen betreffende de schadevergoeding wegens arbeidsongevallen, welke zich tussen 10 mei 1940 en 30 september 1944, onder de gelding van de Duitse wetgeving voorgedaan hebben in de door het Duitse Rijk aangehechte Belgische gebieden;

3° van de vorderingen betreffende de toelagen toegekend door het Fonds voor arbeidsongevallen en het Fonds voor de beroepsziekten;

4° van de vorderingen betreffende de vergoeding van schade voortkomende uit nijverheidsongevallen en landbouwongevallen in het raam van de verzekering tegen nijverheidsongevallen van de kantons Eupen, Malmédy en Sankt-Vith en van de verzekering tegen landbouwongevallen van de kantons Eupen, Malmédy en Sankt-Vith;

5° van de vorderingen tot vergoedingen van een door in 1° omschreven feit ontstane schade, gegrond op een verzekeringspolis naar gemeen recht, die door de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening wordt gesloten ten voordele van de stagiairs in beroepsopleiding.

6° van de betwistingen in verband met de tegemoetkomingen van het Schadeloosstelingsfonds voor asbestslachtoffers, ingesteld bij de wet van ...

Artikel 628 van het Gerechtelijk Wetboek

Tot kennisneming van de vordering is alleen bevoegd:

1° de rechter van de plaats van de laatste echtelijke verblijfplaats of van de woonplaats van de verweerder, wanneer het gaat om een vordering tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed op grond van bepaalde feiten of een vordering tot omzetting van de scheiding van tafel en bed in echtscheiding;

2° de rechter van de laatste echtelijke verblijfplaats, wanneer het gaat om een vordering als bedoeld in de artikelen 213, 214, 215, 216, 220, 221, 223, 224, 1395,

1426, 1442, 1463 et 1469 du Code civil;

3° le juge de la résidence ou, à défaut, du domicile de la personne à protéger, lorsqu'il s'agit d'une requête visée à l'article 488*bis*, a), du Code civil. Le juge de paix ayant désigné l'administrateur reste compétent pour l'application ultérieure des dispositions des articles 488*bis*, d) à 488*bis*, k), à moins qu'il ait, par décision motivée, décidé, d'office ou à la requête de la personne protégée ou de tout intéressé, du procureur du Roi ou de l'administrateur provisoire, de transmettre le dossier au juge de paix du canton de la nouvelle résidence principale, lorsque la personne protégée quitte le canton pour installer sa résidence principale de manière durable dans un autre canton judiciaire. Ce dernier juge devient compétent;

4° le juge du domicile du notaire, lorsqu'il s'agit d'une demande de taxation d'émoluments;

5° le juge du siège social de la société mutualiste ou de l'association sans but lucratif dont la dissolution est demandée;

6° le juge du siège de l'établissement d'utilité publique, lorsqu'il s'agit d'une demande de révocation d'administrateurs;

7° le juge du domicile de l'opposant, en matière de dépossession involontaire de titres au porteur, ou, lorsque l'opposant n'a pas son domicile en Belgique, le juge du siège social de l'établissement débiteur;

8° le juge du domicile du consommateur lorsqu'il s'agit d'une demande relative à un contrat de crédit régi par la loi du 12 juin 1991 relative au crédit à la consommation, y compris les demandes d'octroi de facilités de paiement et les demandes relatives au cautionnement de contrats de crédit;

9° le juge de la résidence principale de l'enfant, lorsqu'il s'agit d'une demande visée à l'article 11*bis* du Code de la nationalité belge, ou de la résidence principale du déclarant, lorsqu'il s'agit d'une demande visée à l'article 12*bis* ou de déclarations fondées sur les articles 15 à 17, 24, 26 et 28 du même Code ou de la résidence principale de celui qui fait suppléer à l'absence d'un acte de naissance par un acte de notoriété délivré sur la base de l'article 5 du même Code;

1426, 1442, 1463 et 1469 du Code civil;

3° le juge de la résidence ou, à défaut, du domicile de la personne à protéger, lorsqu'il s'agit d'une requête visée à l'article 488*bis*, a), du Code civil. Le juge de paix ayant désigné l'administrateur reste compétent pour l'application ultérieure des dispositions des articles 488*bis*, d) à 488*bis*, k), à moins qu'il ait, par décision motivée, décidé, d'office ou à la requête de la personne protégée ou de tout intéressé, du procureur du Roi ou de l'administrateur provisoire, de transmettre le dossier au juge de paix du canton de la nouvelle résidence principale, lorsque la personne protégée quitte le canton pour installer sa résidence principale de manière durable dans un autre canton judiciaire. Ce dernier juge devient compétent;

4° le juge du domicile du notaire, lorsqu'il s'agit d'une demande de taxation d'émoluments;

5° le juge du siège social de la société mutualiste ou de l'association sans but lucratif dont la dissolution est demandée;

6° le juge du siège de l'établissement d'utilité publique, lorsqu'il s'agit d'une demande de révocation d'administrateurs;

7° le juge du domicile de l'opposant, en matière de dépossession involontaire de titres au porteur, ou, lorsque l'opposant n'a pas son domicile en Belgique, le juge du siège social de l'établissement débiteur;

8° le juge du domicile du consommateur lorsqu'il s'agit d'une demande relative à un contrat de crédit régi par la loi du 12 juin 1991 relative au crédit à la consommation, y compris les demandes d'octroi de facilités de paiement et les demandes relatives au cautionnement de contrats de crédit;

9° le juge de la résidence principale de l'enfant, lorsqu'il s'agit d'une demande visée à l'article 11*bis* du Code de la nationalité belge, ou de la résidence principale du déclarant, lorsqu'il s'agit d'une demande visée à l'article 12*bis* ou de déclarations fondées sur les articles 15 à 17, 24, 26 et 28 du même Code ou de la résidence principale de celui qui fait suppléer à l'absence d'un acte de naissance par un acte de notoriété délivré sur la base de l'article 5 du même Code;

1420, 1421, 1422, 1426, 1442, 1463 en 1469 van het Burgerlijk Wetboek;

3° de rechter van de verblijfplaats of, bij gebreke daarvan, van de woonplaats van de te beschermen persoon, wanneer het een verzoek betreft bedoeld in artikel 488*bis*, a), van het Burgerlijk Wetboek. De vrederechter die de bewindvoerder heeft aangewezen blijft bevoegd voor de verdere toepassing van de bepalingen van de artikelen 488*bis*, d) tot k), tenzij hij bij gemotiveerde beslissing, ambtshalve of op verzoek van de beschermde persoon of van elke belanghebbende, evenals van de procureur des Konings of de voorlopige bewindvoerder, beslist heeft het dossier over te zenden aan de vrederechter van het kanton van de nieuwe hoofdverblijfplaats in het geval dat de beschermde persoon het kanton verlaat om zijn hoofdverblijfplaats duurzaam in een ander gerechtelijk kanton te vestigen. De laatstgenoemde vrederechter wordt bevoegd;

4° de rechter van de woonplaats van de notaris, wanneer het gaat om een vordering tot begroting van notaris-kosten;

5° de rechter van de maatschappelijke zetel van de mutualiteitsvereniging of van de vereniging zonder winst-oogmerk waarvan de ontbinding wordt geëist;

6° de rechter van de zetel van de instelling van openbaar nut, wanneer het gaat om een vordering tot afzetting van beheerders;

7° de rechter van de woonplaats van de opposant, inzake het onopzettelijk verlies van het bezit van effecten aan toonder, of, wanneer de opposant geen woonplaats heeft in België, de rechter van de maatschappelijke zetel van de schuldplichtige instelling;

8° de rechter van de woonplaats van de consument, wanneer het gaat om een vordering betreffende een kredietovereenkomst geregeld bij de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet, met inbegrip van de verzoeken tot het toestaan van betalingsfaciliteiten en de verzoeken inzake borgtocht bij kredietovereenkomsten;

9° de rechter van de plaats waar het kind zijn hoofdverblijf heeft, wanneer het gaat om een vordering als bedoeld in artikel 11*bis* van het Wetboek van de Belgische nationaliteit, of van de plaats waar degene die de verklaring aflegt zijn hoofdverblijf heeft, wanneer het gaat om een vordering als bedoeld in artikel 12*bis* of om verklaringen op grond van de artikelen 15 tot 17, 24, 26 en 28 van hetzelfde Wetboek of van de hoofdverblijfplaats van degene die op grond van artikel 5 van

1420, 1421, 1422, 1426, 1442, 1463 en 1469 van het Burgerlijk Wetboek;

3° de rechter van de verblijfplaats of, bij gebreke daarvan, van de woonplaats van de te beschermen persoon, wanneer het een verzoek betreft bedoeld in artikel 488*bis*, a), van het Burgerlijk Wetboek. De vrederechter die de bewindvoerder heeft aangewezen blijft bevoegd voor de verdere toepassing van de bepalingen van de artikelen 488*bis*, d) tot k), tenzij hij bij gemotiveerde beslissing, ambtshalve of op verzoek van de beschermde persoon of van elke belanghebbende, evenals van de procureur des Konings of de voorlopige bewindvoerder, beslist heeft het dossier over te zenden aan de vrederechter van het kanton van de nieuwe hoofdverblijfplaats in het geval dat de beschermde persoon het kanton verlaat om zijn hoofdverblijfplaats duurzaam in een ander gerechtelijk kanton te vestigen. De laatstgenoemde vrederechter wordt bevoegd;

4° de rechter van de woonplaats van de notaris, wanneer het gaat om een vordering tot begroting van notaris-kosten;

5° de rechter van de maatschappelijke zetel van de mutualiteitsvereniging of van de vereniging zonder winst-oogmerk waarvan de ontbinding wordt geëist;

6° de rechter van de zetel van de instelling van openbaar nut, wanneer het gaat om een vordering tot afzetting van beheerders;

7° de rechter van de woonplaats van de opposant, inzake het onopzettelijk verlies van het bezit van effecten aan toonder, of, wanneer de opposant geen woonplaats heeft in België, de rechter van de maatschappelijke zetel van de schuldplichtige instelling;

8° de rechter van de woonplaats van de consument, wanneer het gaat om een vordering betreffende een kredietovereenkomst geregeld bij de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet, met inbegrip van de verzoeken tot het toestaan van betalingsfaciliteiten en de verzoeken inzake borgtocht bij kredietovereenkomsten;

9° de rechter van de plaats waar het kind zijn hoofdverblijf heeft, wanneer het gaat om een vordering als bedoeld in artikel 11*bis* van het Wetboek van de Belgische nationaliteit, of van de plaats waar degene die de verklaring aflegt zijn hoofdverblijf heeft, wanneer het gaat om een vordering als bedoeld in artikel 12*bis* of om verklaringen op grond van de artikelen 15 tot 17, 24, 26 en 28 van hetzelfde Wetboek of van de hoofdverblijfplaats van degene die op grond van artikel 5 van

10° le juge du domicile du preneur d'assurance, lorsqu'il s'agit de contestations en matière de contrat d'assurance, quel que soit l'objet du contrat, sans préjudice des dispositions qui règlent les assurances maritimes et de celles qui ont trait à la réparation des dommages résultant des accidents du travail;

11° le juge dans le ressort duquel se trouve le port d'attache du navire ou du bâtiment, lorsqu'il s'agit de demandes relatives à la réparation des accidents de travail survenus aux gens de mer ou aux ayants droit;

12° le juge du domicile de l'acheteur, lorsqu'il s'agit de contestations relatives à une vente de semences, d'engrais et de substances destinées à la nourriture des animaux, pourvu que l'acheteur n'ait pas fait acte de commerce;

13° le juge du siège social ou du principal établissement de la société, lorsqu'il s'agit des contestations visées à l'article 574, 1°, et, même après la dissolution de la société lorsqu'il s'agit du partage des obligations qui en résultent, pour autant que l'action soit intentée dans les deux ans du partage;

14° le juge du domicile de l'assujetti, de l'assuré ou de l'ayant droit, lorsqu'il s'agit des contestations prévues aux articles 580, 2°, 3°, 6°, 7°, 8°, 9°, 10°, 11° et 12°, 581, 582, 1° et 2°, et des contestations relatives à l'application aux travailleurs indépendants de sanctions administratives prévues à l'article 583, et le juge du domicile du bénéficiaire des indemnités, lorsqu'il s'agit des contestations prévues à l'article 579. Si l'assujetti, l'assuré ou l'ayant droit n'a pas ou n'a plus de domicile en Belgique, la compétence territoriale est déterminée par sa dernière résidence ou son dernier domicile en Belgique. Si l'assujetti ou l'assuré n'a pas eu de résidence ou de domicile en Belgique, la compétence territoriale est déterminée par le lieu de la dernière occupation en Belgique. A l'égard des mandataires de sociétés, de groupements européens d'intérêt économique ou de groupements d'intérêt économique qui résident exclusivement ou principalement à l'étranger, la compétence territoriale est déterminée par le lieu où est établi le principal établissement de la société ou du groupement en Belgique;

10° le juge du domicile du preneur d'assurance, lorsqu'il s'agit de contestations en matière de contrat d'assurance, quel que soit l'objet du contrat, sans préjudice des dispositions qui règlent les assurances maritimes et de celles qui ont trait à la réparation des dommages résultant des accidents du travail;

11° le juge dans le ressort duquel se trouve le port d'attache du navire ou du bâtiment, lorsqu'il s'agit de demandes relatives à la réparation des accidents de travail survenus aux gens de mer ou aux ayants droit;

12° le juge du domicile de l'acheteur, lorsqu'il s'agit de contestations relatives à une vente de semences, d'engrais et de substances destinées à la nourriture des animaux, pourvu que l'acheteur n'ait pas fait acte de commerce;

13° le juge du siège social ou du principal établissement de la société, lorsqu'il s'agit des contestations visées à l'article 574, 1°, et, même après la dissolution de la société lorsqu'il s'agit du partage des obligations qui en résultent, pour autant que l'action soit intentée dans les deux ans du partage;

14° le juge du domicile de l'assujetti, de l'assuré, **de la victime** ou de l'ayant droit, lorsqu'il s'agit des contestations prévues aux articles **579, 6°**, 580, 2°, 3°, 6°, 7°, 8°, 9°, 10°, 11° et 12°, 581, 582, 1° et 2°, et des contestations relatives à l'application aux travailleurs indépendants de sanctions administratives prévues à l'article 583, et le juge du domicile du bénéficiaire des indemnités, lorsqu'il s'agit des contestations prévues à l'article 579. Si l'assujetti, l'assuré ou l'ayant droit n'a pas ou n'a plus de domicile en Belgique, la compétence territoriale est déterminée par sa dernière résidence ou son dernier domicile en Belgique. Si l'assujetti ou l'assuré n'a pas eu de résidence ou de domicile en Belgique, la compétence territoriale est déterminée par le lieu de la dernière occupation en Belgique. A l'égard des mandataires de sociétés, de groupements européens d'intérêt économique ou de groupements d'intérêt économique qui résident exclusivement ou principalement à l'étranger, la compétence territoriale est déterminée par le lieu où est établi le principal établissement de la société ou du groupement en Belgique;

hetzelfde Wetboek zich een akte van bekendheid laat verschaffen ter vervanging van een akte van geboorte;

10° de rechter van de woonplaats van de verzekeringnemer, wanneer het gaat om geschillen over een verzekeringscontract, ongeacht het voorwerp van het contract, onverminderd de bepalingen tot regeling van de zeeverzekering en die welke betrekking hebben op de schadevergoeding wegens arbeidsongevallen;

11° de rechter in wiens rechtsgebied de thuishaven ligt van het schip of vaartuig, wanneer het gaat om vorderingen betreffende de schadevergoeding wegens arbeidsongevallen van zeelieden of rechthebbenden;

12° de rechter van de woonplaats van de koper, wanneer het gaat om geschillen betreffende verkoop van zaden, meststoffen en veevoeder, indien de koper geen daad van koophandel heeft gesteld;

13° de rechter van de maatschappelijke zetel of van de hoofdplaats van vestiging van de vennootschap, wanneer het gaat om geschillen bedoeld in artikel 574, 1°, en, zelfs na de ontbinding van de vennootschap, wanneer het gaat om de verdeling van de daaruit ontstane verbintenissen, voor zover de rechtsvordering wordt ingesteld binnen twee jaar na de verdeling;

14° de rechter van de woonplaats van de verzekeringsplichtige, de verzekerde of van de rechthebbende, wanneer het gaat om betwistingen bedoeld in de artikelen 580, 2°, 3°, 6°, 7°, 8°, 9°, 10°, 11° en 12°, 581 en 582, 1° en 2°, en voor de betwistingen betreffende de toepassing op de zelfstandigen van de administratieve sancties bedoeld in artikel 583, en de rechter van de woonplaats van de uitkeringsgerechtigde, wanneer het gaat om betwistingen bedoeld in artikel 579. Indien de verzekeringsplichtige, de verzekerde of de rechthebbende in België geen woonplaats heeft of er geen meer heeft, wordt de territoriale bevoegdheid bepaald door zijn laatste verblijfplaats of zijn laatste woonplaats in België. Indien de verzekeringsplichtige of de verzekerde in België geen verblijfplaats of geen woonplaats heeft gehad, wordt de territoriale bevoegdheid bepaald door de plaats van zijn laatste tewerkstelling in België. Ten aanzien van de lasthebbers van vennootschappen, Europese economische samenwerkingsverbanden of economische samenwerkingverbanden die uitsluitend of hoofdzakelijk in het buitenland verblijven, wordt de territoriale bevoegdheid bepaald door de plaats waar de vennootschap of het samenwerkingsverband in België zijn hoofdvestiging heeft;

hetzelfde Wetboek zich een akte van bekendheid laat verschaffen ter vervanging van een akte van geboorte;

10° de rechter van de woonplaats van de verzekeringnemer, wanneer het gaat om geschillen over een verzekeringscontract, ongeacht het voorwerp van het contract, onverminderd de bepalingen tot regeling van de zeeverzekering en die welke betrekking hebben op de schadevergoeding wegens arbeidsongevallen;

11° de rechter in wiens rechtsgebied de thuishaven ligt van het schip of vaartuig, wanneer het gaat om vorderingen betreffende de schadevergoeding wegens arbeidsongevallen van zeelieden of rechthebbenden;

12° de rechter van de woonplaats van de koper, wanneer het gaat om geschillen betreffende verkoop van zaden, meststoffen en veevoeder, indien de koper geen daad van koophandel heeft gesteld;

13° de rechter van de maatschappelijke zetel of van de hoofdplaats van vestiging van de vennootschap, wanneer het gaat om geschillen bedoeld in artikel 574, 1°, en, zelfs na de ontbinding van de vennootschap, wanneer het gaat om de verdeling van de daaruit ontstane verbintenissen, voor zover de rechtsvordering wordt ingesteld binnen twee jaar na de verdeling;

14° de rechter van de woonplaats van de verzekeringsplichtige, de verzekerde, **het slachtoffer** of van de rechthebbende, wanneer het gaat om betwistingen bedoeld in de artikelen **579, 6°, 580, 2°, 3°, 6°, 7°, 8°, 9°, 10°, 11° en 12°, 581 en 582, 1° en 2°**, en voor de betwistingen betreffende de toepassing op de zelfstandigen van de administratieve sancties bedoeld in artikel 583, en de rechter van de woonplaats van de uitkeringsgerechtigde, wanneer het gaat om betwistingen bedoeld in artikel 579. Indien de verzekeringsplichtige, de verzekerde of de rechthebbende in België geen woonplaats heeft of er geen meer heeft, wordt de territoriale bevoegdheid bepaald door zijn laatste verblijfplaats of zijn laatste woonplaats in België. Indien de verzekeringsplichtige of de verzekerde in België geen verblijfplaats of geen woonplaats heeft gehad, wordt de territoriale bevoegdheid bepaald door de plaats van zijn laatste tewerkstelling in België. Ten aanzien van de lasthebbers van vennootschappen, Europese economische samenwerkingsverbanden of economische samenwerkingverbanden die uitsluitend of hoofdzakelijk in het buitenland verblijven, wordt de territoriale bevoegdheid bepaald door de plaats waar de vennootschap of het samenwerkingsverband in België zijn hoofdvestiging heeft;

15° le juge du siège de l'exploitation du preneur si le siège de l'exploitation se trouve en Belgique, le juge de la situation du bien loué si le siège de l'exploitation se trouve à l'étranger, lorsqu'il s'agit de contestations en matière de bail à ferme;

16° le juge du siège ou du principal établissement du groupement, lorsqu'il s'agit de contestations entre membres d'un groupement européen d'intérêt économique ou d'un groupement d'intérêt économique, entre gérants, entre gérant(s) et membres, entre liquidateurs, entre liquidateurs et membres ou entre membres, gérants et liquidateurs ainsi que de toute demande en dissolution d'un groupement;

17° le juge du domicile du débiteur, au moment de l'introduction de la demande, lorsqu'il s'agit d'une demande visée à l'article 1675/2;

18° le juge de la dernière résidence commune des cohabitants légaux, lorsqu'il s'agit d'une demande visée à l'article 1479 du Code civil.

19° le juge du domicile du créancier d'aliments lorsqu'il s'agit d'une demande d'intervention visée par la loi du 21 février 2003 créant un Service des créances alimentaires au sein du SPF Finances;

19° le juge du domicile ou de la résidence habituelle de l'adoptant, des adoptants ou de l'un d'eux, lorsqu'il s'agit d'une demande en constatation de l'aptitude à adopter;

20° le juge du domicile ou de la résidence habituelle de l'enfant, lorsqu'il s'agit d'une demande en constatation de l'adoptabilité;

21° le juge du domicile ou de la résidence habituelle de l'adoptant, des adoptants ou de l'un d'eux, lorsqu'il s'agit d'une demande en adoption; à défaut, le juge du domicile ou de la résidence habituelle de l'adopté; à défaut, le juge du lieu où l'adoptant ou les adoptants font élection de domicile;

22° le juge du domicile ou de la résidence habituelle du défendeur ou de l'un d'eux, lorsqu'il s'agit d'une demande en révocation d'une adoption simple ou en révocation d'une adoption; à défaut, le juge de Bruxelles.

15° le juge du siège de l'exploitation du preneur si le siège de l'exploitation se trouve en Belgique, le juge de la situation du bien loué si le siège de l'exploitation se trouve à l'étranger, lorsqu'il s'agit de contestations en matière de bail à ferme;

16° le juge du siège ou du principal établissement du groupement, lorsqu'il s'agit de contestations entre membres d'un groupement européen d'intérêt économique ou d'un groupement d'intérêt économique, entre gérants, entre gérant(s) et membres, entre liquidateurs, entre liquidateurs et membres ou entre membres, gérants et liquidateurs ainsi que de toute demande en dissolution d'un groupement;

17° le juge du domicile du débiteur, au moment de l'introduction de la demande, lorsqu'il s'agit d'une demande visée à l'article 1675/2;

18° le juge de la dernière résidence commune des cohabitants légaux, lorsqu'il s'agit d'une demande visée à l'article 1479 du Code civil.

19° le juge du domicile du créancier d'aliments lorsqu'il s'agit d'une demande d'intervention visée par la loi du 21 février 2003 créant un Service des créances alimentaires au sein du SPF Finances;

19° le juge du domicile ou de la résidence habituelle de l'adoptant, des adoptants ou de l'un d'eux, lorsqu'il s'agit d'une demande en constatation de l'aptitude à adopter;

20° le juge du domicile ou de la résidence habituelle de l'enfant, lorsqu'il s'agit d'une demande en constatation de l'adoptabilité;

21° le juge du domicile ou de la résidence habituelle de l'adoptant, des adoptants ou de l'un d'eux, lorsqu'il s'agit d'une demande en adoption; à défaut, le juge du domicile ou de la résidence habituelle de l'adopté; à défaut, le juge du lieu où l'adoptant ou les adoptants font élection de domicile;

22° le juge du domicile ou de la résidence habituelle du défendeur ou de l'un d'eux, lorsqu'il s'agit d'une demande en révocation d'une adoption simple ou en révocation d'une adoption; à défaut, le juge de Bruxelles.

15° de rechter van de plaats van de bedrijfszetel van de huurder als de bedrijfszetel zich in België bevindt, de rechter van de plaats waar het gepachte goed gelegen is als de bedrijfszetel zich in het buitenland bevindt, wanneer het gaat om betwistingen inzake pacht;

16° de rechter van de zetel of de hoofdvestiging van het samenwerkingsverband, als het gaat om betwistingen tussen leden van een Europees samenwerkingsverband of van een economisch samenwerkingsverband, tussen zaakvoerders, tussen zaakvoerder(s) en leden, tussen vereffenaars, tussen vereffenaars en leden, of tussen leden, zaakvoerder(s) en vereffenaars, alsook van elke vordering tot ontbinding van een samenwerkingsverband;

17° de rechter van de woonplaats van de schuldeaar, op het ogenblik waarop de vordering wordt ingediend, wanneer het een vordering betreft bedoeld in artikel 1675/2;

18° de rechter van de laatste gemeenschappelijke verblijfplaats van de wettelijk samenwonenden, wanneer het gaat om een vordering als bedoeld in artikel 1479 van het Burgerlijk Wetboek.

19° de rechter van de woonplaats van de onderhoudsgerechtigde wanneer het gaat om een aanvraag tot tegemoetkoming bedoeld in de wet van 21 februari 2003 tot oprichting van een Dienst voor alimentatievorderingen bij de FOD Financiën;

19° de rechter van de woonplaats of van de gewone verblijfplaats van de adoptant, van de adoptanten of van een van hen, in geval van een verzoek houdende vaststelling van de geschiktheid om te adopteren;

20° de rechter van de woonplaats of van de gewone verblijfplaats van het kind, in geval van een verzoek tot vaststelling van de adopteerbaarheid;

21° de rechter van de woonplaats of van de gewone verblijfplaats van de adoptant, van de adoptanten of van een van hen, in geval van een verzoek tot adoptie; bij gebreke daarvan, de rechter van de woonplaats of van de gewone verblijfplaats van de geadopteerde; bij gebreke daarvan, de rechter van de plaats waar de adoptant of de adoptanten keuze van woonplaats doen;

22° de rechter van de woonplaats of van de gewone verblijfplaats van de verweerder of van een van de verweerders in geval van een verzoek tot herroeping van een gewone adoptie of tot herziening van een adoptie; bij gebreke daarvan, de rechter te Brussel.

15° de rechter van de plaats van de bedrijfszetel van de huurder als de bedrijfszetel zich in België bevindt, de rechter van de plaats waar het gepachte goed gelegen is als de bedrijfszetel zich in het buitenland bevindt, wanneer het gaat om betwistingen inzake pacht;

16° de rechter van de zetel of de hoofdvestiging van het samenwerkingsverband, als het gaat om betwistingen tussen leden van een Europees samenwerkingsverband of van een economisch samenwerkingsverband, tussen zaakvoerders, tussen zaakvoerder(s) en leden, tussen vereffenaars, tussen vereffenaars en leden, of tussen leden, zaakvoerder(s) en vereffenaars, alsook van elke vordering tot ontbinding van een samenwerkingsverband;

17° de rechter van de woonplaats van de schuldeaar, op het ogenblik waarop de vordering wordt ingediend, wanneer het een vordering betreft bedoeld in artikel 1675/2;

18° de rechter van de laatste gemeenschappelijke verblijfplaats van de wettelijk samenwonenden, wanneer het gaat om een vordering als bedoeld in artikel 1479 van het Burgerlijk Wetboek.

19° de rechter van de woonplaats van de onderhoudsgerechtigde wanneer het gaat om een aanvraag tot tegemoetkoming bedoeld in de wet van 21 februari 2003 tot oprichting van een Dienst voor alimentatievorderingen bij de FOD Financiën;

19° de rechter van de woonplaats of van de gewone verblijfplaats van de adoptant, van de adoptanten of van een van hen, in geval van een verzoek houdende vaststelling van de geschiktheid om te adopteren;

20° de rechter van de woonplaats of van de gewone verblijfplaats van het kind, in geval van een verzoek tot vaststelling van de adopteerbaarheid;

21° de rechter van de woonplaats of van de gewone verblijfplaats van de adoptant, van de adoptanten of van een van hen, in geval van een verzoek tot adoptie; bij gebreke daarvan, de rechter van de woonplaats of van de gewone verblijfplaats van de geadopteerde; bij gebreke daarvan, de rechter van de plaats waar de adoptant of de adoptanten keuze van woonplaats doen;

22° de rechter van de woonplaats of van de gewone verblijfplaats van de verweerder of van een van de verweerders in geval van een verzoek tot herroeping van een gewone adoptie of tot herziening van een adoptie; bij gebreke daarvan, de rechter te Brussel.

Article 704 du Code judiciaire

Dans les matières énumérées aux articles 508/16, 580, 2°, 3°, 6°, 7°, 8°, 9°, 10° et 11°, 581, 2°, 582, 1° et 2°, et 583 les demandes sont introduites par une requête écrite, déposée ou adressée, sous pli recommandé, au greffe du tribunal du travail; les parties sont convoquées par le greffier à comparaître à l'audience fixée par le juge. La convocation précise l'objet de la demande.

Les dispositions de la Quatrième Partie, livre II, titre *Vbis*, comprenant les articles 1034*bis* à 1034*sexies*, ne sont pas applicables.

Dans les matières énumérées à l'article 578, l'employeur peut être cité à la mine, à l'usine, à l'atelier, au magasin, au bureau et, en général, à l'endroit affecté à l'exploitation de l'entreprise, à l'exercice de la profession ou à l'activité de la société, de l'association ou du groupement.

La citation peut en ce cas être remise à un préposé de l'employeur ou à un de ses employés.

Article 1017 du Code judiciaire

Tout jugement définitif prononce, même d'office, la condamnation aux dépens contre la partie qui a succombé, à moins que des lois particulières n'en disposent autrement et sans préjudice de l'accord des parties que, le cas échéant, le jugement décrète.

La condamnation aux dépens est toutefois toujours prononcée, sauf en cas de demande téméraire ou vexatoire, à charge de l'autorité ou de l'organisme tenu d'appliquer les lois et règlements prévus aux articles 580, 1° à 17°, 581 et 582, 1° et 2° en ce qui concerne les demandes introduites par ou contre les bénéficiaires.

Les dépens peuvent être compensés dans la mesure appréciée par le juge, soit si les parties succombent respectivement sur quelque chef, soit entre conjoints, ascendants, frères et sœurs ou alliés au même degré.

Tout jugement d'instruction réserve les dépens.

Article 704 du Code judiciaire

Dans les matières énumérées aux articles **579, 6°**, 508/16, 580, 2°, 3°, 6°, 7°, 8°, 9°, 10° et 11°, 581, 2°, 582, 1° et 2°, et 583 les demandes sont introduites par une requête écrite, déposée ou adressée, sous pli recommandé, au greffe du tribunal du travail; les parties sont convoquées par le greffier à comparaître à l'audience fixée par le juge. La convocation précise l'objet de la demande.

Les dispositions de la Quatrième Partie, livre II, titre *Vbis*, comprenant les articles 1034*bis* à 1034*sexies*, ne sont pas applicables.

Dans les matières énumérées à l'article 578, l'employeur peut être cité à la mine, à l'usine, à l'atelier, au magasin, au bureau et, en général, à l'endroit affecté à l'exploitation de l'entreprise, à l'exercice de la profession ou à l'activité de la société, de l'association ou du groupement.

La citation peut en ce cas être remise à un préposé de l'employeur ou à un de ses employés.

Article 1017 du Code judiciaire

Tout jugement définitif prononce, même d'office, la condamnation aux dépens contre la partie qui a succombé, à moins que des lois particulières n'en disposent autrement et sans préjudice de l'accord des parties que, le cas échéant, le jugement décrète.

La condamnation aux dépens est toutefois toujours prononcée, sauf en cas de demande téméraire ou vexatoire, à charge de l'autorité ou de l'organisme tenu d'appliquer les lois et règlements prévus aux articles **579, 6°**, 580, 1° à 17°, 581 et 582, 1° et 2° en ce qui concerne les demandes introduites par ou contre les bénéficiaires.

Les dépens peuvent être compensés dans la mesure appréciée par le juge, soit si les parties succombent respectivement sur quelque chef, soit entre conjoints, ascendants, frères et sœurs ou alliés au même degré.

Tout jugement d'instruction réserve les dépens.

Artikel 704 van het Gerechtelijk Wetboek

In de zaken genoemd in de artikelen 508/16, 580, 2°, 3°, 6°, 7°, 8°, 9°, 10° en 11°, 581, 2° en 582, 1° en 2° en 583, worden de vorderingen ingeleid bij verzoekschrift, neergelegd ter griffie van de arbeidsrechtbank of bij aangetekende brief gezonden aan die griffie; de partijen worden door de griffier opgeroepen om te verschijnen op de zitting die de rechter bepaalt. De oproeping vermeldt het voorwerp van de vordering.

De bepalingen van het Vierde Deel, Boek II, Titel *Vbis*, met de artikelen 1034*bis* tot 1034*sexies*, zijn niet van toepassing.

In de zaken genoemd in artikel 578 kan de werkgever worden gedagvaard aan de mijn, de fabriek, het werkhuis, het magazijn, het kantoor en in het algemeen aan de plaats bestemd voor de exploitatie van de onderneming, de uitoefening van het beroep door de werknemer of de werkzaamheid van de vennootschap, de vereniging of de groepering.

In dat geval mag de dagvaarding aan een aangeestelde van de werkgever of een van zijn bedienden worden overhandigd.

Art. 1017 van het Gerechtelijk Wetboek

Tenzij bijzondere wetten anders bepalen, verwijst ieder eindvonnis, zelfs ambtshalve, de in het ongelijk gestelde partij in de kosten, onverminderd de overeenkomst tussen partijen, die het eventueel bekrachtigt.

Behalve wanneer het geding roekeloos of tergend is, wordt de overheid of de instelling, belast met het toepassen van de wetten en verordeningen bedoeld in de artikelen 580, 1° tot 17°, 581 en 582, 1° en 2°, ter zake van vorderingen ingesteld door of tegen de gerechtigden, steeds in de kosten verwezen.

De kosten kunnen worden omgeslagen zoals de rechter het raadzaam oordeelt, hetzij wanneer de partijen onderscheidenlijk omtrent enig geschilpunt in het ongelijk zijn gesteld, hetzij over echtgenoten, bloedverwanten in de opgaande lijn, broeders en zusters of aanverwanten in dezelfde graad.

[...]

In een onderzoeksvonnis wordt de beslissing inzake kosten steeds aangehouden.

Artikel 704 van het Gerechtelijk Wetboek

In de zaken genoemd in de artikelen 508/16, **579, 6°**, 580, 2°, 3°, 6°, 7°, 8°, 9°, 10° en 11°, 581, 2° en 582, 1° en 2° en 583, worden de vorderingen ingeleid bij verzoekschrift, neergelegd ter griffie van de arbeidsrechtbank of bij aangetekende brief gezonden aan die griffie; de partijen worden door de griffier opgeroepen om te verschijnen op de zitting die de rechter bepaalt. De oproeping vermeldt het voorwerp van de vordering.

De bepalingen van het Vierde Deel, Boek II, Titel *Vbis*, met de artikelen 1034*bis* tot 1034*sexies*, zijn niet van toepassing.

In de zaken genoemd in artikel 578 kan de werkgever worden gedagvaard aan de mijn, de fabriek, het werkhuis, het magazijn, het kantoor en in het algemeen aan de plaats bestemd voor de exploitatie van de onderneming, de uitoefening van het beroep door de werknemer of de werkzaamheid van de vennootschap, de vereniging of de groepering.

In dat geval mag de dagvaarding aan een aangeestelde van de werkgever of een van zijn bedienden worden overhandigd.

Art. 1017 van het Gerechtelijk Wetboek

Tenzij bijzondere wetten anders bepalen, verwijst ieder eindvonnis, zelfs ambtshalve, de in het ongelijk gestelde partij in de kosten, onverminderd de overeenkomst tussen partijen, die het eventueel bekrachtigt.

Behalve wanneer het geding roekeloos of tergend is, wordt de overheid of de instelling, belast met het toepassen van de wetten en verordeningen bedoeld in de artikelen **579, 6°**, 580, 1° tot 17°, 581 en 582, 1° en 2°, ter zake van vorderingen ingesteld door of tegen de gerechtigden, steeds in de kosten verwezen.

De kosten kunnen worden omgeslagen zoals de rechter het raadzaam oordeelt, hetzij wanneer de partijen onderscheidenlijk omtrent enig geschilpunt in het ongelijk zijn gesteld, hetzij over echtgenoten, bloedverwanten in de opgaande lijn, broeders en zusters of aanverwanten in dezelfde graad.

[...]

In een onderzoeksvonnis wordt de beslissing inzake kosten steeds aangehouden.

Article 1056 du Code judiciaire

L'appel est formé:

1° par acte d'huissier de justice signifié à partie;

2° par requête déposée au greffe de la juridiction d'appel en autant d'exemplaires qu'il y a de parties en cause, et notifiée par le greffier, sous pli judiciaire, à la partie intimée et, le cas échéant, à son avocat au plus tard le premier jour ouvrable qui suit le dépôt;

3° par lettre recommandée à la poste envoyée au greffe, lorsque la loi a formellement prévu ce mode de recours, ainsi que dans les matières prévues aux articles 580, 2° 3° 6° 7° 8° 9° 10° et 11°, 581, 2°, 582, 1° et 2°, et 583;

4° par conclusions à l'égard de toute partie présente ou représentée à la cause.

Article 51 des lois relatives à la réparation des dommages résultant des maladies professionnelles, coordonnées le 3 juin 1970

Section 5. De la responsabilité civile

Art. 51

§ 1^{er}. Indépendamment des droits découlant des présentes lois, l'action en responsabilité civile reste ouverte au profit de la victime ou de ses ayants droit:

1° contre le chef d'entreprise lorsqu'il a provoqué intentionnellement la maladie professionnelle.

Est considéré comme ayant intentionnellement provoqué la maladie, tout employeur qui a continué d'exposer des travailleurs au risque de maladie professionnelle, alors que les fonctionnaires désignés en vertu de l'article 68 en vue de surveiller l'exécution de la présente loi, lui ont signalé par écrit le danger auquel il expose ces travailleurs en ne se conformant pas aux obligations que lui imposent les dispositions légales et réglementaires relatives à la sécurité et à l'hygiène du travail;

Article 1056 du Code judiciaire

L'appel est formé:

1° par acte d'huissier de justice signifié à partie;

2° par requête déposée au greffe de la juridiction d'appel en autant d'exemplaires qu'il y a de parties en cause, et notifiée par le greffier, sous pli judiciaire, à la partie intimée et, le cas échéant, à son avocat au plus tard le premier jour ouvrable qui suit le dépôt;

3° par lettre recommandée à la poste envoyée au greffe, lorsque la loi a formellement prévu ce mode de recours, ainsi que dans les matières prévues aux articles **579, 6°**, 580, 2° 3° 6° 7° 8° 9° 10° et 11°, 581, 2°, 582, 1° et 2°, et 583;

4° par conclusions à l'égard de toute partie présente ou représentée à la cause.

Article 51 des lois relatives à la réparation des dommages résultant des maladies professionnelles, coordonnées le 3 juin 1970

Section 5. De la responsabilité civile

Art. 51

§ 1^{er}. Indépendamment des droits découlant des présentes lois, l'action en responsabilité civile reste ouverte au profit de la victime ou de ses ayants droit:

1° contre le chef d'entreprise lorsqu'il a provoqué intentionnellement la maladie professionnelle.

Est considéré comme ayant intentionnellement provoqué la maladie, tout employeur qui a continué d'exposer des travailleurs au risque de maladie professionnelle, alors que les fonctionnaires désignés en vertu de l'article 68 en vue de surveiller l'exécution de la présente loi **ou le service externe de prévention et de protection du travail, agréé en application de l'article 40 de la loi du 4 août 1996 relative au bien-être des travailleurs lors de l'exécution de leur travail ainsi qu'aux observations exprimées par les comités de sécurité d'hygiène et d'embellissement des lieux de travail des entreprises**, lui ont signalé par écrit le danger auquel il expose ces travailleurs en ne

Artikel 1056 van het Gerechtelijk Wetboek

Het hoger beroep wordt ingesteld:

1° bij akte van een gerechtsdeurwaarder die aan de tegenpartij wordt betekend.

2° bij een verzoekschrift dat, in zoveel exemplaren als er betrokken partijen zijn, ingediend wordt op de griffie van het gerecht in hoger beroep en door de griffier aan de gedaagde partij en, in voorkomend geval, aan haar advocaat bij gerechtsbrief ter kennis gebracht uiterlijk de eerste werkdag nadat het is ingediend;

3° bij ter post aangetekende brief die aan de griffie wordt gezonden, wanneer de wet deze wijze van voorziening uitdrukkelijk voorschrijft, alsmede in de materies bedoeld bij de artikelen 580, 2°, 3°, 6°, 7°, 8°, 9°, 10° en 11°, 581, 2°, 582, 1° en 2° en 583;

4° bij conclusie, ten aanzien van iedere partij die bij het geding aanwezig of vertegenwoordigd is.

**Artikel 51 van de gecoördineerde wetten
betreffende de schadeloosstelling voor
beroepsziekten**

Afdeling 5. Burgerlijke aansprakelijkheid

Art. 51

§ 1. Ongeacht de uit deze wetten voortvloeiende rechten blijft de rechtsvordering inzake burgerrechtelijke aansprakelijkheid ten behoeve van de getroffen of diens rechthebbenden mogelijk:

1° tegen het ondernemingshoofd, wanneer hij de beroepsziekte opzettelijk heeft veroorzaakt.

Wordt aangezien als hebbende de ziekte opzettelijk veroorzaakt, ieder werkgever die werknemers aan het beroepsziektorisico heeft blijven blootstellen, dan wanneer de ambtenaren, die op grond van artikel 68 zijn aangewezen om over de uitvoering van deze wetten te waken, hem schriftelijk hebben gewezen op het gevaar aan hetwelk hij deze arbeiders blootstelt door zich niet te schikken naar de verplichtingen die hem zijn opgelegd door de wettelijke en reglementaire bepalingen inzake arbeidsveiligheid en -hygiëne;

Artikel 1056 van het Gerechtelijk Wetboek

Het hoger beroep wordt ingesteld:

1° bij akte van een gerechtsdeurwaarder die aan de tegenpartij wordt betekend.

2° bij een verzoekschrift dat, in zoveel exemplaren als er betrokken partijen zijn, ingediend wordt op de griffie van het gerecht in hoger beroep en door de griffier aan de gedaagde partij en, in voorkomend geval, aan haar advocaat bij gerechtsbrief ter kennis gebracht uiterlijk de eerste werkdag nadat het is ingediend;

3° bij ter post aangetekende brief die aan de griffie wordt gezonden, wanneer de wet deze wijze van voorziening uitdrukkelijk voorschrijft, alsmede in de materies bedoeld bij de artikelen **579, 6°, 580, 2°, 3°, 6°, 7°, 8°, 9°, 10° en 11°, 581, 2°, 582, 1° en 2° en 583;**

4° bij conclusie, ten aanzien van iedere partij die bij het geding aanwezig of vertegenwoordigd is.

**Artikel 51 van de gecoördineerde wetten
betreffende de schadeloosstelling voor
beroepsziekten**

Afdeling 5. Burgerlijke aansprakelijkheid

Art. 51

§ 1. Ongeacht de uit deze wetten voortvloeiende rechten blijft de rechtsvordering inzake burgerrechtelijke aansprakelijkheid ten behoeve van de getroffen of diens rechthebbenden mogelijk:

1° tegen het ondernemingshoofd, wanneer hij de beroepsziekte opzettelijk heeft veroorzaakt.

Wordt aangezien als hebbende de ziekte opzettelijk veroorzaakt, ieder werkgever die werknemers aan het beroepsziektorisico heeft blijven blootstellen, dan wanneer de ambtenaren, die op grond van artikel 68 zijn aangewezen om over de uitvoering van deze wetten te waken **of de externe dienst voor preventie en bescherming op het werk, erkend met toepassing van artikel 40 van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, alsook over de opmerkingen van de comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen van de ondernemingen,** hem schriftelijk hebben gewezen op het gevaar

2° contre les personnes autres que le chef d'entreprise, ses ouvriers ou préposés, à condition qu'elles soient responsables de la maladie professionnelle;

3° contre les ouvriers ou préposés du chef d'entreprise qui ont provoqué intentionnellement la maladie professionnelle.

§ 2. Le Fonds des maladies professionnelles est, le cas échéant, exonéré de ses obligations jusqu'à concurrence du montant des dommages et intérêts accordés au titre de réparation des dommages corporels.

Les dommages et intérêts ne sont pas cumulés avec les réparations résultant des présentes lois.

§ 3. En cas de responsabilité totale des personnes visées au § 1^{er}, 1°, 2° et 3°, le Fonds des maladies professionnelles reste cependant tenu au paiement des réparations légales dans la mesure où, par suite d'insolvabilité, ces personnes ne paient pas les indemnités dues pour dommages matériels en vertu du droit commun.

§ 4. En cas de responsabilité partielle des personnes visées au § 1^{er}, 1°, 2° et 3°, le Fonds des maladies professionnelles reste tenu au paiement:

1° de la fraction des réparations légales qui correspond à la part de responsabilité qui n'est pas mise à charge de ces personnes et;

2° dans la mesure de l'insolvabilité de ces personnes, du surplus des réparations légales.

§ 5. Le Fonds des maladies professionnelles est subrogé aux droits que la victime ou ses ayants droit possèdent contre la personne responsable de la maladie professionnelle, jusqu'à concurrence des sommes qu'il leur a payées et de la somme égale au capital représentant la valeur de l'allocation due par le Fonds.

se conformant pas aux obligations que lui imposent les dispositions légales et réglementaires relatives à la sécurité et à l'hygiène du travail;

Les limitations du droit d'action, résultant de l'alinéa qui précède, ne font pas obstacle au droit de la victime et de ses ayants droit de se porter partie civile devant les juridictions pénales sans que ces juridictions puissent leur accorder de compensation financière de leur dommage

2° contre les personnes autres que le chef d'entreprise, ses ouvriers ou préposés, à condition qu'elles soient responsables de la maladie professionnelle;

3° contre les ouvriers ou préposés du chef d'entreprise qui ont provoqué intentionnellement la maladie professionnelle.

§ 2. Le Fonds des maladies professionnelles est, le cas échéant, exonéré de ses obligations jusqu'à concurrence du montant des dommages et intérêts accordés au titre de réparation des dommages corporels.

Les dommages et intérêts ne sont pas cumulés avec les réparations résultant des présentes lois.

§ 3. En cas de responsabilité totale des personnes visées au § 1^{er}, 1°, 2° et 3°, le Fonds des maladies professionnelles reste cependant tenu au paiement des réparations légales dans la mesure où, par suite d'insolvabilité, ces personnes ne paient pas les indemnités dues pour dommages matériels en vertu du droit commun.

§ 4. En cas de responsabilité partielle des personnes visées au § 1^{er}, 1°, 2° et 3°, le Fonds des maladies professionnelles reste tenu au paiement:

1° de la fraction des réparations légales qui correspond à la part de responsabilité qui n'est pas mise à charge de ces personnes et;

2° dans la mesure de l'insolvabilité de ces personnes, du surplus des réparations légales.

§ 5. Le Fonds des maladies professionnelles est subrogé aux droits que la victime ou ses ayants droit possèdent contre la personne responsable de la maladie professionnelle, jusqu'à concurrence des sommes qu'il leur a payées et de la somme égale au capital représentant la valeur de l'allocation due par le Fonds.

2° tegen de personen, aansprakelijk voor de beroepsziekte, buiten de werkgever en diens werklieden of aangestelden;

3° tegen de werklieden of aangestelden van de werkgever die de beroepsziekte opzettelijk hebben veroorzaakt.

§ 2. Het Fonds voor de beroepsziekten wordt bij voorkomend geval ontslagen van zijn verplichtingen tot beloop van de betaalde schadevergoeding ten bedrage van de wegens lichamelijke letsels toegekende schadevergoeding.

De schadevergoeding wordt niet gecumuleerd met de schadeloosstellingen ingevolge deze wetten.

§ 3. In geval van volledige aansprakelijkheid van de personen bedoeld in § 1, 1°, 2° en 3°, blijft het Fonds voor beroepsziekten evenwel verplicht tot betaling van de wettelijke schadeloosstelling, voor zover deze personen wegens insolventie niet de vergoedingen betalen die gemeenrechtelijk verschuldigd zijn wegens stofelijke schade.

§ 4. In geval van gedeeltelijke aansprakelijkheid van de personen bedoeld in § 1, 1°, 2° en 3°, blijft het Fonds voor beroepsziekten verplicht tot betaling:

1° van het deel der wettelijke schadeloosstelling dat overeenstemt met het deel der aansprakelijkheid dat niet ten laste van deze personen wordt gelegd en;

2° in de mate van de insolventie van deze personen, van de rest der wettelijke schadeloosstelling.

§ 5. Het Fonds voor de beroepsziekten treedt in de rechten welke de getroffene of zijn rechthebbenden tegen de voor de beroepsziekte aansprakelijke persoon heeft, tot beloop van wat het hun heeft betaald en van een bedrag gelijk aan het kapitaal dat de door het Fonds verschuldigde waarde van de toelage vertegenwoordigt.

aan hetwelk hij deze arbeiders blootstelt door zich niet te schikken naar de verplichtingen die hem zijn opgelegd door de wettelijke en reglementaire bepalingen inzake arbeidsveiligheid en -hygiëne;

De uit het voorgaande lid voortvloeiende beperkingen van de rechtsvordering doen geen afbreuk aan het recht van de getroffene en zijn rechthebbenden om zich bij de strafgerechten burgerlijke partij te stellen, zonder dat die rechtscollages hun financiële compensatie voor hun schade kunnen toekennen.

2° tegen de personen, aansprakelijk voor de beroepsziekte, buiten de werkgever en diens werklieden of aangestelden;

3° tegen de werklieden of aangestelden van de werkgever die de beroepsziekte opzettelijk hebben veroorzaakt.

§ 2. Het Fonds voor de beroepsziekten wordt bij voorkomend geval ontslagen van zijn verplichtingen tot beloop van de betaalde schadevergoeding ten bedrage van de wegens lichamelijke letsels toegekende schadevergoeding.

De schadevergoeding wordt niet gecumuleerd met de schadeloosstellingen ingevolge deze wetten.

§ 3. In geval van volledige aansprakelijkheid van de personen bedoeld in § 1, 1°, 2° en 3°, blijft het Fonds voor beroepsziekten evenwel verplicht tot betaling van de wettelijke schadeloosstelling, voor zover deze personen wegens insolventie niet de vergoedingen betalen die gemeenrechtelijk verschuldigd zijn wegens stofelijke schade.

§ 4. In geval van gedeeltelijke aansprakelijkheid van de personen bedoeld in § 1, 1°, 2° en 3°, blijft het Fonds voor beroepsziekten verplicht tot betaling:

1° van het deel der wettelijke schadeloosstelling dat overeenstemt met het deel der aansprakelijkheid dat niet ten laste van deze personen wordt gelegd en;

2° in de mate van de insolventie van deze personen, van de rest der wettelijke schadeloosstelling.

§ 5. Het Fonds voor de beroepsziekten treedt in de rechten welke de getroffene of zijn rechthebbenden tegen de voor de beroepsziekte aansprakelijke persoon heeft, tot beloop van wat het hun heeft betaald en van een bedrag gelijk aan het kapitaal dat de door het Fonds verschuldigde waarde van de toelage vertegenwoordigt.

Ce capital est calculé conformément aux barèmes en vigueur pour la réparation des dommages résultant des accidents du travail.

Loi du 10 avril 1971 sur les accidents du travail

Art. 46

§ 1^{er}. Indépendamment des droits découlant de la présente loi, une action en justice peut être intentée, conformément aux règles de la responsabilité civile, par la victime ou ses ayants droit:

1° contre l'employeur qui a causé intentionnellement l'accident du travail ou causé intentionnellement un accident ayant entraîné un accident du travail;

2° contre l'employeur, dans la mesure où l'accident du travail a causé des dommages aux biens du travailleur;

3° contre le mandataire ou le préposé de l'employeur qui a causé intentionnellement l'accident du travail;

4° contre les personnes autres que l'employeur, ses mandataires ou préposés, qui sont responsables de l'accident;

5° contre l'employeur, ses mandataires ou préposés, lorsque l'accident est survenu sur le chemin du travail;

6° contre l'employeur, ses mandataires ou préposés lorsque l'accident est un accident de roulage. Par accident de roulage, on entend tout accident de la circulation routière impliquant un ou plusieurs véhicules, automoteurs ou non, et lié à la circulation sur la voie publique;

7° contre l'employeur qui, ayant méconnu gravement les obligations que lui imposent les dispositions légales et réglementaires relatives au bien-être des travailleurs lors de l'exécution de leur travail, a exposé les travailleurs au risque d'accident du travail, alors que les fonctionnaires désignés pour surveiller l'application desdites dispositions en application de l'article 3 de la loi du 16 novembre 1972 concernant l'inspection du travail lui ont par écrit:

Ce capital est calculé conformément aux barèmes en vigueur pour la réparation des dommages résultant des accidents du travail.

Loi du 10 avril 1971 sur les accidents du travail

Art. 46

§ 1^{er}. Indépendamment des droits découlant de la présente loi, une action en justice peut être intentée, conformément aux règles de la responsabilité civile, par la victime ou ses ayants droit:

1° contre l'employeur qui a causé intentionnellement l'accident du travail ou causé intentionnellement un accident ayant entraîné un accident du travail;

2° contre l'employeur, dans la mesure où l'accident du travail a causé des dommages aux biens du travailleur;

3° contre le mandataire ou le préposé de l'employeur qui a causé intentionnellement l'accident du travail;

4° contre les personnes autres que l'employeur, ses mandataires ou préposés, qui sont responsables de l'accident;

5° contre l'employeur, ses mandataires ou préposés, lorsque l'accident est survenu sur le chemin du travail;

6° contre l'employeur, ses mandataires ou préposés lorsque l'accident est un accident de roulage. Par accident de roulage, on entend tout accident de la circulation routière impliquant un ou plusieurs véhicules, automoteurs ou non, et lié à la circulation sur la voie publique;

7° contre l'employeur qui, ayant méconnu gravement les obligations que lui imposent les dispositions légales et réglementaires relatives au bien-être des travailleurs lors de l'exécution de leur travail, a exposé les travailleurs au risque d'accident du travail, alors que les fonctionnaires désignés pour surveiller l'application desdites dispositions en application de l'article 3 de la loi du 16 novembre 1972 concernant l'inspection du travail **ou le service externe de prévention et de protection du travail, agréé en application de l'article 40 de la loi du 4 août 1996 relative au bien-être des travailleurs lors de l'exécution de leur travail** lui ont par écrit:

Dat kapitaal wordt berekend overeenkomstig de tarieven die voor de vergoeding der schade voortspuitende uit arbeidsongevallen in voege zijn.

Wet betreffende de arbeidsongevallen

Art. 46

§ 1. Ongeacht de uit deze wet voortvloeiende rechten blijft de rechtsvordering inzake burgerlijke aansprakelijkheid mogelijk voor de getroffene of zijn rechthebbenden:

1° tegen de werkgever die het arbeidsongeval opzettelijk heeft veroorzaakt of die opzettelijk een ongeval heeft veroorzaakt dat een arbeidsongeval tot gevolg heeft;

2° tegen de werkgever wanneer het arbeidsongeval schade aan goederen van de werknemer heeft veroorzaakt;

3° tegen de lasthebber of aangestelde van de werkgever die het arbeidsongeval opzettelijk heeft veroorzaakt;

4° tegen de personen, andere dan de werkgever, zijn lasthebbers of aangestelden, die voor het ongeval aansprakelijk zijn;

5° tegen de werkgever zijn lasthebbers of aangestelden, wanneer het ongeval zich voordoet op de weg naar en van het werk;

6° tegen de werkgever, zijn lasthebbers of aangestelden, wanneer het ongeval een verkeersongeval betreft. Onder verkeersongeval wordt verstaan ieder ongeval in het wegverkeer waarbij één of meer al dan niet gemotoriseerde voertuigen zijn betrokken en dat verband houdt met het verkeer op de openbare weg;

7° tegen de werkgever die de wettelijke en reglementaire bepalingen betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk zwaarwichtig heeft overtreden en die daardoor de werknemers aan het risico van arbeidsongevallen heeft blootgesteld, terwijl de ambtenaren die zijn aangewezen om toezicht te houden op de naleving van die bepalingen, in toepassing van artikel 3 van de wet van 16 november 1972 betreffende de arbeidsinspectie hem schriftelijk:

Dat kapitaal wordt berekend overeenkomstig de tarieven die voor de vergoeding der schade voortspuitende uit arbeidsongevallen in voege zijn.

Wet betreffende de arbeidsongevallen

Art. 46

§ 1. Ongeacht de uit deze wet voortvloeiende rechten blijft de rechtsvordering inzake burgerlijke aansprakelijkheid mogelijk voor de getroffene of zijn rechthebbenden:

1° tegen de werkgever die het arbeidsongeval opzettelijk heeft veroorzaakt of die opzettelijk een ongeval heeft veroorzaakt dat een arbeidsongeval tot gevolg heeft;

2° tegen de werkgever wanneer het arbeidsongeval schade aan goederen van de werknemer heeft veroorzaakt;

3° tegen de lasthebber of aangestelde van de werkgever die het arbeidsongeval opzettelijk heeft veroorzaakt;

4° tegen de personen, andere dan de werkgever, zijn lasthebbers of aangestelden, die voor het ongeval aansprakelijk zijn;

5° tegen de werkgever zijn lasthebbers of aangestelden, wanneer het ongeval zich voordoet op de weg naar en van het werk;

6° tegen de werkgever, zijn lasthebbers of aangestelden, wanneer het ongeval een verkeersongeval betreft. Onder verkeersongeval wordt verstaan ieder ongeval in het wegverkeer waarbij één of meer al dan niet gemotoriseerde voertuigen zijn betrokken en dat verband houdt met het verkeer op de openbare weg;

7° tegen de werkgever die de wettelijke en reglementaire bepalingen betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk zwaarwichtig heeft overtreden en die daardoor de werknemers aan het risico van arbeidsongevallen heeft blootgesteld, terwijl de ambtenaren die zijn aangewezen om toezicht te houden op de naleving van die bepalingen, in toepassing van artikel 3 van de wet van 16 november 1972 betreffende de arbeidsinspectie **of de externe dienst voor preventie en bescherming op het werk, erkend met toepassing van artikel 40 van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk**, hem schriftelijk:

- a) signalé le danger auquel il expose ces travailleurs;
- b) communiqué les infractions qui ont été constatées;
- c) prescrit des mesures adéquates;
- d) communiqué que s'il néglige de prendre les mesures visées sous c), la victime ou son ayant droit a, en cas d'accident éventuel, la possibilité d'intenter une action civile en responsabilité.

L'action en responsabilité civile ne peut pas être intentée contre l'employeur qui prouve que l'accident est également dû au non-respect, par le travailleur victime de l'accident, des instructions de sécurité que l'employeur lui a préalablement notifiées par écrit, alors que les moyens de sécurité nécessaires ont été mis à sa disposition.

§ 2. Indépendamment des dispositions du § 1^{er}, l'entreprise d'assurances reste tenu du paiement des indemnités résultant de la présente loi, dans les délais fixés aux articles 41 et 42.

La réparation en droit commun qui ne peut se rapporter à l'indemnisation des dommages corporels, telle qu'elle est couverte par la présente loi, peut se cumuler avec les indemnités résultant de la présente loi.

Loi du 16 mars 1954 relative au contrôle de certains organismes d'intérêt public

Art. 1^{er}. — La présente loi est applicable aux organismes appartenant à l'une des quatre catégories suivantes:

- A. [...];**
 - Agence fédérale d'accueil des demandeurs d'asile;
 - Agence fédérale pour la sécurité de la chaîne alimentaire;
 - Agence wallonne pour la promotion d'une agriculture de qualité;

- a) signalé le danger auquel il expose ces travailleurs;
- b) communiqué les infractions qui ont été constatées;
- c) prescrit des mesures adéquates;
- d) communiqué que s'il néglige de prendre les mesures visées sous c), la victime ou son ayant droit a, en cas d'accident éventuel, la possibilité d'intenter une action civile en responsabilité.

L'action en responsabilité civile ne peut pas être intentée contre l'employeur qui prouve que l'accident est également dû au non-respect, par le travailleur victime de l'accident, des instructions de sécurité que l'employeur lui a préalablement notifiées par écrit, alors que les moyens de sécurité nécessaires ont été mis à sa disposition.

Les limitations du droit d'action, résultant du premier alinéa, ne font pas obstacle au droit de la victime et de ses ayants droit de se porter partie civile devant les juridictions pénales, sans que ces juridictions puissent leur accorder de compensation financière de leur dommage.

§ 2. Indépendamment des dispositions du § 1^{er}, l'entreprise d'assurances reste tenu du paiement des indemnités résultant de la présente loi, dans les délais fixés aux articles 41 et 42.

La réparation en droit commun qui ne peut se rapporter à l'indemnisation des dommages corporels, telle qu'elle est couverte par la présente loi, peut se cumuler avec les indemnités résultant de la présente loi.

Loi du 16 mars 1954 relative au contrôle de certains organismes d'intérêt public

Art. 1^{er}. — La présente loi est applicable aux organismes appartenant à l'une des quatre catégories suivantes:

- A. [...];**
 - Agence fédérale d'accueil des demandeurs d'asile;
 - Agence fédérale pour la sécurité de la chaîne alimentaire;
 - Agence wallonne pour la promotion d'une agriculture de qualité;

- a) hebben gewezen op het gevaar waaraan hij deze werknemers blootstelt;
- b) hebben medegedeeld welke overtredingen werden vastgesteld;
- c) passende maatregelen hebben voorgeschreven;
- d) hebben meegedeeld, dat indien hij nalaat de onder c) bedoelde maatregelen te treffen, de getroffene of diens rechthebbende, bij gebeurlijk ongeval, over de mogelijkheid beschikt een burgerlijke aansprakelijkheidsvordering in te stellen.

De burgerlijke aansprakelijkheidsvordering wordt niet toegelaten tegen de werkgever die bewijst dat het ongeval mede is toe te schrijven aan de niet naleving door de getroffen werknemer van de hem voorafgaandelijk door de werkgever schriftelijk ter kennis gebrachte veiligheidsinstructies terwijl de nodige veiligheidsmiddelen hem ter beschikking werden gesteld.

§ 2. Onverminderd de bepalingen van § 1, is de verzekeringsonderneming verplicht de vergoedingen, die voortvloeien uit deze wet te betalen binnen de bij de artikelen 41 en 42 gestelde termijn.

De volgens het gemeen recht toegekende vergoeding, die geen betrekking kan hebben op de vergoeding van de lichamelijke schade zoals zij gedekt is door deze wet, mag samengevoegd worden met de krachtens deze wet toegekende vergoedingen.

Wet betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut

Art. 1 Deze wet is van toepassing op de organismen behorende tot één der volgende vier categorieën:

- A.**
 - Agence wallonne pour la promotion d'une agriculture de qualité;
 - Brussels Gewestelijk Herfinancieringsfonds voor de gemeentelijke thesaurieën;
 - Brusselse Hoofdstedelijke Dienst voor Brandweer en Dringende Medische Hulp;

- a) hebben gewezen op het gevaar waaraan hij deze werknemers blootstelt;
- b) hebben medegedeeld welke overtredingen werden vastgesteld;
- c) passende maatregelen hebben voorgeschreven;
- d) hebben meegedeeld, dat indien hij nalaat de onder c) bedoelde maatregelen te treffen, de getroffene of diens rechthebbende, bij gebeurlijk ongeval, over de mogelijkheid beschikt een burgerlijke aansprakelijkheidsvordering in te stellen.

De burgerlijke aansprakelijkheidsvordering wordt niet toegelaten tegen de werkgever die bewijst dat het ongeval mede is toe te schrijven aan de niet naleving door de getroffen werknemer van de hem voorafgaandelijk door de werkgever schriftelijk ter kennis gebrachte veiligheidsinstructies terwijl de nodige veiligheidsmiddelen hem ter beschikking werden gesteld.

De uit het eerste lid voortvloeiende beperkingen van de rechtsvordering doen geen afbreuk aan het recht van de getroffene en zijn rechthebbenden om zich bij de strafgerichten burgerlijke partij te stellen, zonder dat die rechtscolleges hun financiële compensatie voor hun schade kunnen toekennen.

§ 2. Onverminderd de bepalingen van § 1, is de verzekeringsonderneming verplicht de vergoedingen, die voortvloeien uit deze wet te betalen binnen de bij de artikelen 41 en 42 gestelde termijn.

De volgens het gemeen recht toegekende vergoeding, die geen betrekking kan hebben op de vergoeding van de lichamelijke schade zoals zij gedekt is door deze wet, mag samengevoegd worden met de krachtens deze wet toegekende vergoedingen.

Wet betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut

Art. 1 Deze wet is van toepassing op de organismen behorende tot één der volgende vier categorieën:

- A.**
 - Agence wallonne pour la promotion d'une agriculture de qualité;
 - Brussels Gewestelijk Herfinancieringsfonds voor de gemeentelijke thesaurieën;
 - Brusselse Hoofdstedelijke Dienst voor Brandweer en Dringende Medische Hulp;

- Bruxelles-propreté. Agence régionale pour la propreté;
- Bureau fédéral du plan;
- Centre d'informatique pour la Région bruxelloise;
- Commissariat général aux relations internationales;
- Fonds d'aide au redressement financier des communes;
- Fonds pour l'égalisation des budgets et pour le désendettement de la Communauté française;
- Fonds de financement pour le désendettement et les dépenses d'investissement uniques;
- Fonds de réinsertion;
- Fonds flamand d'assurance soins;
- Fonds flamand de construction d'institutions hospitalières et médico-sociales;
- Fonds pour le financement de la politique de l'eau;
- Fonds pour le financement des prêts à des États étrangers;
- Fonds régional bruxellois de refinancement des trésoreries communales;
- Fonds de réserve de la Région de Bruxelles-capitale;
- Fonds wallon d'avances pour la réparation des dommages provoqués par des pompages et des prises d'eau souterraine;
- Garantiefonds voor huisvesting.
- Institut bruxellois pour la gestion de l'environnement;
- Institut d'encouragement de la recherche scientifique et de l'innovation de Bruxelles;
- Institut d'hygiène et d'épidémiologie;
- Institut national de recherche sur les conditions de travail;
- Institut du patrimoine wallon (I.P.W.);
- Institut wallon de l'évaluation, de la prospective et de la statistique;
- Office central d'action sociale et culturelle du ministère de la défense;
- Office régulateur de la navigation intérieure;
- Openbare afvalstoffenmaatschappij voor het Vlaamse Gewest;
- Régie des bâtiments;
- Rubiconfonds;
- Service de perception de la redevance radio et télévision de la Communauté française;
- Service redevance radio-télévision dans la Région bilingue de Bruxelles-capitale – Dienst Kijk- en Luistergeld in het tweetalig Brusselse Hoofdstedelijk Gewest;
- Service d'incendie et d'aide médicale urgente de la Région de Bruxelles-capitale;
- Service des Pensions du Secteur public;
- Société publique des déchets pour la Région flamande.

- Bruxelles-propreté. Agence régionale pour la propreté;
- Bureau fédéral du plan;
- Centre d'informatique pour la Région bruxelloise;
- Commissariat général aux relations internationales;
- Fonds d'aide au redressement financier des communes;
- Fonds pour l'égalisation des budgets et pour le désendettement de la Communauté française;
- Fonds de financement pour le désendettement et les dépenses d'investissement uniques;
- Fonds de réinsertion;
- Fonds flamand d'assurance soins;
- Fonds flamand de construction d'institutions hospitalières et médico-sociales;
- Fonds pour le financement de la politique de l'eau;
- Fonds pour le financement des prêts à des États étrangers;
- Fonds régional bruxellois de refinancement des trésoreries communales;
- Fonds de réserve de la Région de Bruxelles-capitale;
- Fonds wallon d'avances pour la réparation des dommages provoqués par des pompages et des prises d'eau souterraine;
- Garantiefonds voor huisvesting.
- Institut bruxellois pour la gestion de l'environnement;
- Institut d'encouragement de la recherche scientifique et de l'innovation de Bruxelles;
- Institut d'hygiène et d'épidémiologie;
- Institut national de recherche sur les conditions de travail;
- Institut du patrimoine wallon (I.P.W.);
- Institut wallon de l'évaluation, de la prospective et de la statistique;
- Office central d'action sociale et culturelle du ministère de la défense;
- Office régulateur de la navigation intérieure;
- Openbare afvalstoffenmaatschappij voor het Vlaamse Gewest;
- Régie des bâtiments;
- Rubiconfonds;
- Service de perception de la redevance radio et télévision de la Communauté française;
- Service redevance radio-télévision dans la Région bilingue de Bruxelles-capitale – Dienst Kijk- en Luistergeld in het tweetalig Brusselse Hoofdstedelijk Gewest;
- Service d'incendie et d'aide médicale urgente de la Région de Bruxelles-capitale;
- Service des Pensions du Secteur public;
- Société publique des déchets pour la Région flamande.

- Brussels Instituut voor Milieubeheer;
- Centrum voor Informatica voor het Brusselse Gewest;
- Commissariaat generaal bij de internationale betrekkingen;
- Dienst voor regeling der binnenvaart;
- Federaal Agentschap voor de opvang van asielzoekers;
- Federaal agentschap voor de veiligheid van de voedselketen;
- Federaal Planbureau;
- Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven;
- Fonds voor de financiering van de leningen aan vreemde staten;
- Garantiefonds voor huisvesting;
- Het Fonds voor de financiering van het waterbeleid;
- Fonds d'aide au redressement financier des communes;
- Fonds pour l'égalisation des budgets et pour le désendettement de la Communauté française;
- Hulp- en informatiebureau voor gezinnen van militairen;
- Institut du patrimoine wallon (I.P.W.);
- Institut wallon de l'évaluation, de la prospective et de la statistique;
- Instituut ter bevordering van het Wetenschappelijk Onderzoek en de Innovatie van Brussel;
- Instituut voor hygiëne en epidemiologie.
- Nationaal onderzoeksinstituut voor arbeidsomstandigheden;
- Net Brussel, Gewestelijk Agentschap voor Netheid;
- Openbare afvalstoffenmaatschappij voor het Vlaamse Gewest;
- Pensioendienst voor de Overheidssector;
- Regie der gebouwen;
- Regie voor maritiem transport;
- Rubiconfonds;
- Het Reservefonds van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- Service de perception de la redevance radio et télévision de la Communauté française;
- Service redevance radio-télévision dans la Région bilingue de Bruxelles-capitale – Dienst Kijk-en Luistergeld in het tweetalig Brusselse Hoofdstedelijk Gewest;
- Vlaams Fonds voor de bouw van ziekenhuizen en medisch-sociale instellingen;
- Vlaams Infrastructuurfonds voor persoonsgebonden aangelegenheden;
- Vlaamse Milieumaatschappij;
- Vlaams Zorgfonds;
- Waals Fonds van voorschotten voor het herstel van de schade veroorzaakt door grondwaterwinningen en oppompingen;

- Brussels Instituut voor Milieubeheer;
- Centrum voor Informatica voor het Brusselse Gewest;
- Commissariaat generaal bij de internationale betrekkingen;
- Dienst voor regeling der binnenvaart;
- Federaal Agentschap voor de opvang van asielzoekers;
- Federaal agentschap voor de veiligheid van de voedselketen;
- Federaal Planbureau;
- Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven;
- Fonds voor de financiering van de leningen aan vreemde staten;
- Garantiefonds voor huisvesting;
- Het Fonds voor de financiering van het waterbeleid;
- Fonds d'aide au redressement financier des communes;
- Fonds pour l'égalisation des budgets et pour le désendettement de la Communauté française;
- Hulp- en informatiebureau voor gezinnen van militairen;
- Institut du patrimoine wallon (I.P.W.);
- Institut wallon de l'évaluation, de la prospective et de la statistique;
- Instituut ter bevordering van het Wetenschappelijk Onderzoek en de Innovatie van Brussel;
- Instituut voor hygiëne en epidemiologie.
- Nationaal onderzoeksinstituut voor arbeidsomstandigheden;
- Net Brussel, Gewestelijk Agentschap voor Netheid;
- Openbare afvalstoffenmaatschappij voor het Vlaamse Gewest;
- Pensioendienst voor de Overheidssector;
- Regie der gebouwen;
- Regie voor maritiem transport;
- Rubiconfonds;
- Het Reservefonds van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- Service de perception de la redevance radio et télévision de la Communauté française;
- Service redevance radio-télévision dans la Région bilingue de Bruxelles-capitale – Dienst Kijk-en Luistergeld in het tweetalig Brusselse Hoofdstedelijk Gewest;
- Vlaams Fonds voor de bouw van ziekenhuizen en medisch-sociale instellingen;
- Vlaams Infrastructuurfonds voor persoonsgebonden aangelegenheden;
- Vlaamse Milieumaatschappij;
- Vlaams Zorgfonds;
- Waals Fonds van voorschotten voor het herstel van de schade veroorzaakt door grondwaterwinningen en oppompingen;

B. [...];

- Arbeitsamt der Deutschsprachigen Gemeinschaft (Office de l'emploi de la Communauté germanophone);
- Belgisches Rundfunk- und Fernsehzentrum für deutschsprachigen Gemeinschaft;
- Bureau d'intervention et de restitution belge;
- Centre fédéral d'expertise des soins de santé;
- Centre hospitalier universitaire de Liège;
- Compagnie des installations maritimes de Bruges;
- Dienststelle der Deutschsprachigen Gemeinschaft für Personen mit einer Behinderung;
- Entreprise publique des nouvelles technologies de l'information et de la communication de la Communauté française;
- Fonds des maladies professionnelles.
- Fonds de garantie de la Communauté germanophone pour les bâtiments scolaires;
- Fonds Ecureuil de la Communauté française;
- Fonds de l'infrastructure ferroviaire;
- Fonds de vieillissement;
- Institut belge de normalisation;
- Institut de formation permanente pour les classes moyennes et les petites et moyennes entreprises;
- Institut für Aus- und Weiterbildung im Mittelstand und in den kleinen und mittleren Unternehmen;
- Institut géographique national;
- Institut national des industries extractives;
- Institut national des invalides de guerre, anciens combattants et victimes de guerre;
- Institut pour l'égalité des femmes et des hommes;
- Théâtre royal de la monnaie;
- Office belge du commerce extérieur;
- Office central d'action sociale et culturelle au profit des membres de la communauté militaire;
- Office de la naissance et de l'enfance (O.N.E.);
- Office national du lait et des dérivés;
- Office régional bruxellois de l'emploi;
- Office wallon de la formation professionnelle et de l'emploi (Forem);
- Orchestre national de Belgique;
- Palais des Beaux-Arts;
- Port autonome du Centre et de l'Ouest;
- Port autonome de Charleroi;
- Port autonome de Liège;
- Port autonome de Namur;
- Société anonyme du canal et des installations maritimes de Bruxelles;
- Société du logement de la Région de Bruxelles-capitale;
- Société flamande de distribution d'eau;
- Société régionale du port de Bruxelles;

B. [...];

- Arbeitsamt der Deutschsprachigen Gemeinschaft (Office de l'emploi de la Communauté germanophone);
- Belgisches Rundfunk- und Fernsehzentrum für deutschsprachigen Gemeinschaft;
- Bureau d'intervention et de restitution belge;
- Centre fédéral d'expertise des soins de santé;
- Centre hospitalier universitaire de Liège;
- Compagnie des installations maritimes de Bruges;
- Dienststelle der Deutschsprachigen Gemeinschaft für Personen mit einer Behinderung;
- Entreprise publique des nouvelles technologies de l'information et de la communication de la Communauté française;
- Fonds des maladies professionnelles.
- Fonds de garantie de la Communauté germanophone pour les bâtiments scolaires;
- Fonds Ecureuil de la Communauté française;
- Fonds de l'infrastructure ferroviaire;
- Fonds de vieillissement;
- **Fonds d'indemnisation des victimes de l'amiante;**
- Institut belge de normalisation;
- Institut de formation permanente pour les classes moyennes et les petites et moyennes entreprises;
- Institut für Aus- und Weiterbildung im Mittelstand und in den kleinen und mittleren Unternehmen;
- Institut géographique national;
- Institut national des industries extractives;
- Institut national des invalides de guerre, anciens combattants et victimes de guerre;
- Institut pour l'égalité des femmes et des hommes;
- Théâtre royal de la monnaie;
- Office belge du commerce extérieur;
- Office central d'action sociale et culturelle au profit des membres de la communauté militaire;
- Office de la naissance et de l'enfance (O.N.E.);
- Office national du lait et des dérivés;
- Office régional bruxellois de l'emploi;
- Office wallon de la formation professionnelle et de l'emploi (Forem);
- Orchestre national de Belgique;
- Palais des Beaux-Arts;
- Port autonome du Centre et de l'Ouest;
- Port autonome de Charleroi;
- Port autonome de Liège;
- Port autonome de Namur;
- Société anonyme du canal et des installations maritimes de Bruxelles;
- Société du logement de la Région de Bruxelles-capitale;
- Société flamande de distribution d'eau;
- Société régionale du port de Bruxelles;

B.

- Agentschap voor de oproepen tot de hulpdiensten;
- Amortisatiefonds van de leningen voor de sociale huisvesting;
- Autonome haven «du Centre et de l'Ouest»;
- Autonome haven van Charleroi;
- Autonome haven van Luik;
- Autonome haven van Namen;
- Belgische Dienst voor buitenlandse handel;
- Belgisches Rundfunk- und Fernsehzentrum für deutschsprachige Sendungen;
- Belgisch Interventie en Restitutiebureau;
- Belgisch Instituut voor normalisatie;
- Brusselse Gewestelijke huisvestingsmaatschappij;
- Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling;
- Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij;
- Centrale Dienst voor sociale en culturele actie van het Ministerie van Landsverdediging;
- Centre hospitalier universitaire de Liège;
- De Koninklijke Muntshouwborg;
- Dienst van de Duitstalige Gemeenschap voor de personen met een handicap alsmede voor de bijzondere sociale bijstandsverlening;
- Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg;
- Fonds communautaire pour l'intégration sociale et professionnelle des personnes handicapées;
- Fonds Ecureuil de la Communauté française;
- Fonds voor beroepsziekten;
- Fonds voor Spoorweginfrastructuur;
- Gewestelijke vennootschap van de haven van Brussel;
- Institut bruxellois francophone pour la Formation professionnelle;
- Institut de formation permanente pour les classes moyennes et les petites et moyennes entreprises;
- Institut für Aus- und Weiterbildung im Mittelstand und in den kleinen und mittleren Unternehmen;
- Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen;
- Intercommunale maatschappij van de Linker-Scheldeoever;
- Maatschappij der Brugse zeevaartinrichtingen;
- Nationaal Geografisch Instituut;
- Nationaal Instituut voor oorlogsinvaliden, oud-strijders en oorlogsslachtoffers;
- Nationaal orkest van België.
- Nationale Zuiveldienst;
- Office de la Naissance et de l'Enfance, afgekort «O.N.E.»;
- Overheidsbedrijf voor de Nieuwe Informatie- en Communicatietechnologieën van de Franse Gemeenschap;
- Paleis voor Schone Kunsten;
- Rijksinstituut voor grondmechanica;

B.

- Agentschap voor de oproepen tot de hulpdiensten;
- Amortisatiefonds van de leningen voor de sociale huisvesting;
- Autonome haven «du Centre et de l'Ouest»;
- Autonome haven van Charleroi;
- Autonome haven van Luik;
- Autonome haven van Namen;
- Belgische Dienst voor buitenlandse handel;
- Belgisches Rundfunk- und Fernsehzentrum für deutschsprachige Sendungen;
- Belgisch Interventie en Restitutiebureau;
- Belgisch Instituut voor normalisatie;
- Brusselse Gewestelijke huisvestingsmaatschappij;
- Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling;
- Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij;
- Centrale Dienst voor sociale en culturele actie van het Ministerie van Landsverdediging;
- Centre hospitalier universitaire de Liège;
- De Koninklijke Muntshouwborg;
- Dienst van de Duitstalige Gemeenschap voor de personen met een handicap alsmede voor de bijzondere sociale bijstandsverlening;
- Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg;
- Fonds communautaire pour l'intégration sociale et professionnelle des personnes handicapées;
- Fonds Ecureuil de la Communauté française;
- Fonds voor beroepsziekten;
- Fonds voor Spoorweginfrastructuur;
- Gewestelijke vennootschap van de haven van Brussel;
- Institut bruxellois francophone pour la Formation professionnelle;
- Institut de formation permanente pour les classes moyennes et les petites et moyennes entreprises;
- Institut für Aus- und Weiterbildung im Mittelstand und in den kleinen und mittleren Unternehmen;
- Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen;
- Intercommunale maatschappij van de Linker-Scheldeoever;
- Maatschappij der Brugse zeevaartinrichtingen;
- Nationaal Geografisch Instituut;
- Nationaal Instituut voor oorlogsinvaliden, oud-strijders en oorlogsslachtoffers;
- Nationaal orkest van België.
- Nationale Zuiveldienst;
- Office de la Naissance et de l'Enfance, afgekort «O.N.E.»;
- Overheidsbedrijf voor de Nieuwe Informatie- en Communicatietechnologieën van de Franse Gemeenschap;
- Paleis voor Schone Kunsten;
- Rijksinstituut voor grondmechanica;

C.

- Agence fédérale de contrôle nucléaire;
- Fonds de participation;
- Office de contrôle des mutualités et des unions nationales;
- Commission bancaire, financière et des assurances;
- Office national du ducroire.

D.

- Caisse des soins de santé de la Société nationale des chemins de fer belges;
- Caisse spéciale de compensation pour allocations familiales en faveur des travailleurs occupés dans les entreprises de batellerie;
- Caisse spéciale de compensation pour allocations familiales des régions maritimes;
- Caisse spéciale de compensation pour allocations familiales en faveur des travailleurs occupés dans les entreprises de chargement, déchargement et manutention de marchandises dans les ports, débarcadères, entrepôts et stations (appelée habituellement «Caisse spéciale de compensation pour allocations familiales des régions maritimes»);
- Fonds des accidents du travail
- Fonds national de retraite des ouvriers mineurs;
- Office de sécurité sociale d'outre-mer;
- Pool des marins de la marine marchande.

Article 38 du Code des impôts sur les revenus 1992

Sous-section II: Revenus exonérés

A. EXONERATIONS A CARACTERE SOCIAL OU CULTUREL

§ 1^{er}. Sont exonérées:

- 1° les allocations familiales, les allocations de naissance et les primes d'adoption légales;
- 2° les pensions ou les rentes octroyées à charge du Trésor, aux victimes militaires et civiles des deux guerres ou à leurs ayants droit, à l'exclusion des pensions militaires d'ancienneté;

C.

- Agence fédérale de contrôle nucléaire;
- Fonds de participation;
- Office de contrôle des mutualités et des unions nationales;
- Commission bancaire, financière et des assurances;
- Office national du ducroire.

D.

- Caisse des soins de santé de la Société nationale des chemins de fer belges;
- Caisse spéciale de compensation pour allocations familiales en faveur des travailleurs occupés dans les entreprises de batellerie;
- Caisse spéciale de compensation pour allocations familiales des régions maritimes;
- Caisse spéciale de compensation pour allocations familiales en faveur des travailleurs occupés dans les entreprises de chargement, déchargement et manutention de marchandises dans les ports, débarcadères, entrepôts et stations (appelée habituellement «Caisse spéciale de compensation pour allocations familiales des régions maritimes»);
- Fonds des accidents du travail
- Fonds national de retraite des ouvriers mineurs;
- Office de sécurité sociale d'outre-mer;
- Pool des marins de la marine marchande.

Article 38 du Code des impôts sur les revenus 1992

Sous-section II: Revenus exonérés

A. EXONERATIONS A CARACTERE SOCIAL OU CULTUREL

§ 1^{er}. Sont exonérées:

- 1° les allocations familiales, les allocations de naissance et les primes d'adoption légales;
- 2° les pensions ou les rentes octroyées à charge du Trésor, aux victimes militaires et civiles des deux guerres ou à leurs ayants droit, à l'exclusion des pensions militaires d'ancienneté;

- Vlaamse Maatschappij voor watervoorzieningen;
- Waarborgfonds van de Duitstalige Gemeenschap voor Schoolgebouwen;
- Zilverfonds;

C.

- Commissie voor het bank-, financie- en assurantiewezen;
- Controledienst voor de ziekenfondsen en de landsbonden;
- Federaal Agentschap voor nucleaire controle;
- Nationale Delcrederedienst;
- Participatiefonds;

D.

- Bijzondere Compensatiekas voor kindertoeslagen van de zeevaartgewesten;
- Bijzondere Verrekenkas voor gezinsvergoedingen ten bate van de arbeiders der ondernemingen voor binnenscheepvaart;
- Bijzondere Verrekenkas voor gezinsvergoedingen ten bate van de arbeiders gebezigd door ladings- en lossingsondernemingen en door de stuwadoors in de havens, losplaatsen, stapelplaatsen en stations (gewoonlijk genoemd «Bijzondere Compensatiekas voor kindertoeslagen van de zeevaartgewesten»);
- Dienst voor Overzeese Sociale Zekerheid;
- Fonds voor arbeidsongevallen;
- Kas der geneeskundige verzorging van de Nationale Maatschappij der Belgische spoorwegen;
- Nationaal Pensioenfonds voor mijnwerkers;
- Office régional de l'emploi;
- Pool van de zeelieden ter koopvaardij.

Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992**Artikel 38**

§ 1. Vrijgesteld zijn:

- 1° wettelijke kinderbijslagen, kraamgelden en adoptiepremies;
- 2° pensioenen of renten ten laste van de Schatkist toegekend aan militaire en burgerlijke slachtoffers van de twee oorlogen of aan hun rechtverkrijgenden, met uitzondering van militaire anciënniteitspensioenen;

– Schadeloosstellingsfonds voor asbest-slachtoffers

- Vlaamse Maatschappij voor watervoorzieningen;
- Waarborgfonds van de Duitstalige Gemeenschap voor Schoolgebouwen;
- Zilverfonds;

C.

- Commissie voor het bank-, financie- en assurantiewezen;
- Controledienst voor de ziekenfondsen en de landsbonden;
- Federaal Agentschap voor nucleaire controle;
- Nationale Delcrederedienst;
- Participatiefonds;

D.

- Bijzondere Compensatiekas voor kindertoeslagen van de zeevaartgewesten;
- Bijzondere Verrekenkas voor gezinsvergoedingen ten bate van de arbeiders der ondernemingen voor binnenscheepvaart;
- Bijzondere Verrekenkas voor gezinsvergoedingen ten bate van de arbeiders gebezigd door ladings- en lossingsondernemingen en door de stuwadoors in de havens, losplaatsen, stapelplaatsen en stations (gewoonlijk genoemd «Bijzondere Compensatiekas voor kindertoeslagen van de zeevaartgewesten»);
- Dienst voor Overzeese Sociale Zekerheid;
- Fonds voor arbeidsongevallen;
- Kas der geneeskundige verzorging van de Nationale Maatschappij der Belgische spoorwegen;
- Nationaal Pensioenfonds voor mijnwerkers;
- Office régional de l'emploi;
- Pool van de zeelieden ter koopvaardij.

Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992**Artikel 38**

§ 1. Vrijgesteld zijn:

- 1° wettelijke kinderbijslagen, kraamgelden en adoptiepremies;
- 2° pensioenen of renten ten laste van de Schatkist toegekend aan militaire en burgerlijke slachtoffers van de twee oorlogen of aan hun rechtverkrijgenden, met uitzondering van militaire anciënniteitspensioenen;

3° la dotation attribuée sur base de la loi du 21 juin 1960, aux militaires qui ont effectué du service pendant la guerre 1940-1945 dans les forces belges en Grande-Bretagne;

4° les allocations, à charge du Trésor, qui sont octroyées aux handicapés, en exécution de la législation y relative;

5° les allocations pour soins de santé et pour frais funéraires octroyées en exécution de la législation concernant soit l'assurance en cas de maladie ou d'invalidité, soit la réparation des dommages résultant d'accidents du travail ou sur le chemin du travail, soit la réparation des dommages causés par les maladies professionnelles;

6° les allocations pour soins de santé et pour frais funéraires accordées, au titre de l'assurance mutualiste libre, par les mutualités et unions de mutualités approuvées conformément à la loi du 6 août 1990;

7° l'indemnité pour frais funéraires octroyée par l'État par les Communautés et les Régions aux ayants droit des membres ou anciens membres de son personnel;

8° les allocations obtenues en exécution d'un contrat d'assurance individuelle contre les accidents corporels;

9° pour le travailleur, dont les frais professionnels sont fixés forfaitairement conformément à l'article 51, les indemnités accordées par l'employeur en remboursement ou paiement des frais de déplacement du domicile au lieu du travail, dans la mesure où le travailleur utilise pour effectuer ce déplacement:

a) un transport public en commun: pour le montant total de l'indemnité;

b) un transport collectif des membres du personnel organisé par l'employeur ou par un groupe d'employeurs: pour un montant limité au prix d'un abonnement première classe en train pour cette distance;

c) un autre moyen de transport que ceux visés sous a ou b: pour un montant maximum de 160 EUR (montant de base 125 EUR) par année;

10° dans la mesure où elles dépassent ce qui correspond à la pension de retraite et de survie à laquelle les intéressés auraient pu normalement prétendre, les rentes octroyées aux invalides du temps de paix ou à leurs ayants droit;

11° les avantages sociaux suivants obtenus par les personnes qui perçoivent ou ont perçu des rémunérations visées à l'article 30, ainsi que par leurs ayants droit:

a) les avantages dont il n'est pas possible en raison des modalités de leur octroi, de déterminer le montant effectivement recueilli par chacun des bénéficiaires;

3° la dotation attribuée sur base de la loi du 21 juin 1960, aux militaires qui ont effectué du service pendant la guerre 1940-1945 dans les forces belges en Grande-Bretagne;

4° les allocations, à charge du Trésor, qui sont octroyées aux handicapés, en exécution de la législation y relative;

5° les allocations pour soins de santé et pour frais funéraires octroyées en exécution de la législation concernant soit l'assurance en cas de maladie ou d'invalidité, soit la réparation des dommages résultant d'accidents du travail ou sur le chemin du travail, soit la réparation des dommages causés par les maladies professionnelles;

6° les allocations pour soins de santé et pour frais funéraires accordées, au titre de l'assurance mutualiste libre, par les mutualités et unions de mutualités approuvées conformément à la loi du 6 août 1990;

7° l'indemnité pour frais funéraires octroyée par l'État par les Communautés et les Régions aux ayants droit des membres ou anciens membres de son personnel;

8° les allocations obtenues en exécution d'un contrat d'assurance individuelle contre les accidents corporels;

9° pour le travailleur, dont les frais professionnels sont fixés forfaitairement conformément à l'article 51, les indemnités accordées par l'employeur en remboursement ou paiement des frais de déplacement du domicile au lieu du travail, dans la mesure où le travailleur utilise pour effectuer ce déplacement:

a) un transport public en commun: pour le montant total de l'indemnité;

b) un transport collectif des membres du personnel organisé par l'employeur ou par un groupe d'employeurs: pour un montant limité au prix d'un abonnement première classe en train pour cette distance;

c) un autre moyen de transport que ceux visés sous a ou b: pour un montant maximum de 160 EUR (montant de base 125 EUR) par année;

10° dans la mesure où elles dépassent ce qui correspond à la pension de retraite et de survie à laquelle les intéressés auraient pu normalement prétendre, les rentes octroyées aux invalides du temps de paix ou à leurs ayants droit;

11° les avantages sociaux suivants obtenus par les personnes qui perçoivent ou ont perçu des rémunérations visées à l'article 30, ainsi que par leurs ayants droit:

a) les avantages dont il n'est pas possible en raison des modalités de leur octroi, de déterminer le montant effectivement recueilli par chacun des bénéficiaires;

3° de dotatie die op basis van de wet van 21 juni 1960 is toegekend aan de militairen die tijdens de oorlog 1940-1945 in de Belgische Strijdkrachten in Groot-Brittannië hebben gediend;

4° tegemoetkomingen die krachtens de desbetreffende wetgeving aan mindervaliden of gehandicapten worden toegekend ten laste van de Schatkist;

5° toelagen voor geneeskundige verzorging en voor begrafeniskosten, toegekend krachtens de wetgeving betreffende de verzekering tegen ziekte en invaliditeit, betreffende de schadevergoedingen voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg van en naar het werk en betreffende de schadeloosstelling voor beroepsziekten;

6° toelagen voor geneeskundige verzorging en voor begrafeniskosten, in het kader van de vrije ziekenfondsverzekering toegekend door de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen die goedgekeurd zijn overeenkomstig de wet van 6 augustus 1990;

7° vergoeding voor begrafeniskosten door de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten toegekend aan de rechtverkrijgenden van zijn personeelsleden of zijn oud-personeelsleden;

8° vergoedingen verkregen ter uitvoering van een individueel verzekeringscontract tegen lichamelijke ongevallen;

9° voor de werknemer wiens beroepskosten overeenkomstig artikel 51 forfaitair worden bepaald, de vergoedingen door de werkgever toegekend als terugbetaling of betaling van reiskosten van de woonplaats naar de plaats van tewerkstelling voor zover de werknemer die verplaatsing maakt:

a) met het openbaar gemeenschappelijk vervoer: voor het volledige bedrag van de vergoeding;

b) met een gemeenschappelijk vervoer van personeelsleden dat door de werkgever of door een groep van werkgevers wordt georganiseerd: voor een bedrag dat maximaal gelijk is aan de prijs van een treinabonnement eerste klas voor die afstand;

c) met een ander dan in a of b vermeld vervoermiddel: voor een maximum bedrag van 160 EUR (basisbedrag 125 EUR) per jaar;

10° renten toegekend aan invaliden uit vredeestijd of aan hun rechtverkrijgenden, in zover zij meer bedragen dan hetgeen overeenstemt met het rust- of overlevingspensioen waarop de betrokkenen normaal aanspraak hadden kunnen maken;

11° de volgende sociale voordelen verkregen door de personen die in artikel 30 vermelde bezoldigingen ontvangen of hebben ontvangen, alsmede hun rechtverkrijgenden:

a) voordelen waarvoor het wegens de wijze van toekenning niet mogelijk is het door iedere verkrijger werkelijk verkregen bedrag vast te stellen;

3° de dotatie die op basis van de wet van 21 juni 1960 is toegekend aan de militairen die tijdens de oorlog 1940-1945 in de Belgische Strijdkrachten in Groot-Brittannië hebben gediend;

4° tegemoetkomingen die krachtens de desbetreffende wetgeving aan mindervaliden of gehandicapten worden toegekend ten laste van de Schatkist;

5° toelagen voor geneeskundige verzorging en voor begrafeniskosten, toegekend krachtens de wetgeving betreffende de verzekering tegen ziekte en invaliditeit, betreffende de schadevergoedingen voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg van en naar het werk en betreffende de schadeloosstelling voor beroepsziekten;

6° toelagen voor geneeskundige verzorging en voor begrafeniskosten, in het kader van de vrije ziekenfondsverzekering toegekend door de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen die goedgekeurd zijn overeenkomstig de wet van 6 augustus 1990;

7° vergoeding voor begrafeniskosten door de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten toegekend aan de rechtverkrijgenden van zijn personeelsleden of zijn oud-personeelsleden;

8° vergoedingen verkregen ter uitvoering van een individueel verzekeringscontract tegen lichamelijke ongevallen;

9° voor de werknemer wiens beroepskosten overeenkomstig artikel 51 forfaitair worden bepaald, de vergoedingen door de werkgever toegekend als terugbetaling of betaling van reiskosten van de woonplaats naar de plaats van tewerkstelling voor zover de werknemer die verplaatsing maakt:

a) met het openbaar gemeenschappelijk vervoer: voor het volledige bedrag van de vergoeding;

b) met een gemeenschappelijk vervoer van personeelsleden dat door de werkgever of door een groep van werkgevers wordt georganiseerd: voor een bedrag dat maximaal gelijk is aan de prijs van een treinabonnement eerste klas voor die afstand;

c) met een ander dan in a of b vermeld vervoermiddel: voor een maximum bedrag van 160 EUR (basisbedrag 125 EUR) per jaar;

10° renten toegekend aan invaliden uit vredeestijd of aan hun rechtverkrijgenden, in zover zij meer bedragen dan hetgeen overeenstemt met het rust- of overlevingspensioen waarop de betrokkenen normaal aanspraak hadden kunnen maken;

11° de volgende sociale voordelen verkregen door de personen die in artikel 30 vermelde bezoldigingen ontvangen of hebben ontvangen, alsmede hun rechtverkrijgenden:

a) voordelen waarvoor het wegens de wijze van toekenning niet mogelijk is het door iedere verkrijger werkelijk verkregen bedrag vast te stellen;

b) les avantages qui, bien que personnalisables, n'ont pas le caractère d'une véritable rémunération;

c) les menus avantages ou cadeaux d'usage obtenus à l'occasion ou en raison d'événements sans rapport direct avec l'activité professionnelle;

12° les allocations des pompiers volontaires des services publics d'incendie et des agents volontaires de la Protection civile à concurrence de 3.640 EUR (montant de base 2.850 EUR).

13° le revenu obtenu pour des prestations fournies dans le cadre d'un contrat de travail ALE tel qu'il est défini dans l'article 3 de la loi du 7 avril 1999 relative au contrat de travail ALE, à concurrence de 4,10 EUR par heure de prestation;

14° l'indemnité kilométrique allouée pour les déplacements en bicyclette entre le domicile et le lieu de travail à concurrence d'un montant maximum de 0,15 EUR par kilomètre;

15° les participations au capital ou aux bénéfices attribuées conformément aux dispositions de la loi du 22 mai 2001 relative aux régimes de participation des travailleurs au capital et aux bénéfices des sociétés - en ce compris les participations dans le cadre d'un plan d'épargne d'investissement - et soumises à la taxe sur la participation des travailleurs au capital et aux bénéfices des sociétés;

16° les avantages résultant dans le chef du bénéficiaire du paiement direct par l'Institut national d'assurance maladie-invalidité de cotisations ou de primes à un organisme de pension pour des contrats en exécution du régime d'avantages sociaux prévu à l'article 54 de la loi du 14 juillet 1994 relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités;

17° dans la mesure où elles ne dépassent pas 1.600 EUR (montant de base 1.250,00 EUR) l'offre, les interventions de l'employeur à concurrence de maximum 60% du prix d'achat (hors T.V.A.) payé par les travailleurs pour l'achat d'une configuration complète de pc, de périphériques et d'une imprimante, la connexion internet et l'abonnement à internet, ainsi que le logiciel au service de l'activité professionnelle dans le cadre d'un plan organisé par l'employeur, sans que cet employeur ne puisse à aucun moment être lui-même propriétaire des éléments susmentionnés;

Le Roi détermine par un arrêté délibéré en Conseil des Ministres les conditions auxquelles cette exonération est subordonnée.

18° les avantages résultant pour les travailleurs qui recueillent des rémunérations visées à l'article 30, 1°, du paiement de cotisations et primes patronales visées à l'article 52, 3°, b, à condition, lorsqu'il s'agit d'un engagement individuel, qu'il existe aussi auprès de l'employeur un engagement collectif accessible aux tra-

b) les avantages qui, bien que personnalisables, n'ont pas le caractère d'une véritable rémunération;

c) les menus avantages ou cadeaux d'usage obtenus à l'occasion ou en raison d'événements sans rapport direct avec l'activité professionnelle;

12° les allocations des pompiers volontaires des services publics d'incendie et des agents volontaires de la Protection civile à concurrence de 3.640 EUR (montant de base 2.850 EUR).

13° le revenu obtenu pour des prestations fournies dans le cadre d'un contrat de travail ALE tel qu'il est défini dans l'article 3 de la loi du 7 avril 1999 relative au contrat de travail ALE, à concurrence de 4,10 EUR par heure de prestation;

14° l'indemnité kilométrique allouée pour les déplacements en bicyclette entre le domicile et le lieu de travail à concurrence d'un montant maximum de 0,15 EUR par kilomètre;

15° les participations au capital ou aux bénéfices attribuées conformément aux dispositions de la loi du 22 mai 2001 relative aux régimes de participation des travailleurs au capital et aux bénéfices des sociétés - en ce compris les participations dans le cadre d'un plan d'épargne d'investissement - et soumises à la taxe sur la participation des travailleurs au capital et aux bénéfices des sociétés;

16° les avantages résultant dans le chef du bénéficiaire du paiement direct par l'Institut national d'assurance maladie-invalidité de cotisations ou de primes à un organisme de pension pour des contrats en exécution du régime d'avantages sociaux prévu à l'article 54 de la loi du 14 juillet 1994 relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités;

17° dans la mesure où elles ne dépassent pas 1.600 EUR (montant de base 1.250,00 EUR) l'offre, les interventions de l'employeur à concurrence de maximum 60% du prix d'achat (hors T.V.A.) payé par les travailleurs pour l'achat d'une configuration complète de pc, de périphériques et d'une imprimante, la connexion internet et l'abonnement à internet, ainsi que le logiciel au service de l'activité professionnelle dans le cadre d'un plan organisé par l'employeur, sans que cet employeur ne puisse à aucun moment être lui-même propriétaire des éléments susmentionnés;

Le Roi détermine par un arrêté délibéré en Conseil des Ministres les conditions auxquelles cette exonération est subordonnée.

18° les avantages résultant pour les travailleurs qui recueillent des rémunérations visées à l'article 30, 1°, du paiement de cotisations et primes patronales visées à l'article 52, 3°, b, à condition, lorsqu'il s'agit d'un engagement individuel, qu'il existe aussi auprès de l'employeur un engagement collectif accessible aux tra-

b) voordelen die, alhoewel individualiseerbaar, niet de aard van een werkelijke bezoldiging hebben;

c) geringe voordelen of gelegenhedsgeschenken verkregen uit hoofde of naar aanleiding van gebeurtenissen die niet rechtstreeks in verband staan met de beroepswerkzaamheid;

12° de vergoedingen van de vrijwilligers van de openbare brandweerkorpsen en de vrijwilligers van de Civiele Bescherming ten belope van 3.640 EUR (basisbedrag 2.850 EUR).

13° het inkomen verkregen voor prestaties geleverd in het kader van een PWA-arbeidsovereenkomst zoals bepaald in artikel 3 van de wet van 7 april 1999 betreffende de PWA-arbeidsovereenkomst tot 4,10 EUR per gepresteerd uur;

14° de kilometervergoeding toegekend voor verplaatsingen met de fiets tussen de woonplaats en de plaats van tewerkstelling, voor een bedrag van maximum 0,15 EUR per kilometer;

15° de deelnames in het kapitaal of in de winst toegekend overeenkomstig de bepalingen van de wet van 22 mei 2001 betreffende de werknemersparticipatie in het kapitaal en in de winst van de vennootschappen evenals de deelnames in het kader van een investerings-spaarplan en onderhevig aan de belasting op de werknemersparticipatie in het kapitaal en in de winst van de vennootschappen.

16° voordelen die ten name van de verkrijger voortvloeien uit de rechtstreekse betaling door het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering van bijdragen of premies aan een pensioeninstelling voor overeenkomsten in uitvoering van de regeling van sociale voordelen voorzien in artikel 54 van de wet van 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen;

17° in zover zij niet meer bedragen dan 1.600 EUR (basisbedrag 1.250,00 EUR) per aanbod, de tussenkomsten van de werkgever ten beloop van maximum 60% van de aankoopprijs (exclusief BTW) die door de werknemers wordt betaald voor de aankoop van een geheel van pc, randapparatuur en printer, internetaansluiting en internetabonnement, alsook de voor de bedrijfsvoering dienstige software in het kader van een door de werkgever georganiseerd plan, zonder dat die werkgever op enig ogenblik zelf eigenaar van de voormelde elementen mag zijn;

De Koning bepaalt bij een besluit vastgesteld na overleg in Ministerraad de voorwaarden waaraan die vrijstelling moet voldoen.

18° de voordelen die voor de werknemers die in artikel 30, 1°, bedoelde bezoldigingen verkrijgen, voortvloeien uit de betaling van werkgeversbijdragen en -premie's als bedoeld in artikel 52, 3°, b, op voorwaarde, wanneer het een individuele toezegging betreft, dat bij de werkgever ook een collectieve toezegging bestaat

b) voordelen die, alhoewel individualiseerbaar, niet de aard van een werkelijke bezoldiging hebben;

c) geringe voordelen of gelegenhedsgeschenken verkregen uit hoofde of naar aanleiding van gebeurtenissen die niet rechtstreeks in verband staan met de beroepswerkzaamheid;

12° de vergoedingen van de vrijwilligers van de openbare brandweerkorpsen en de vrijwilligers van de Civiele Bescherming ten belope van 3.640 EUR (basisbedrag 2.850 EUR).

13° het inkomen verkregen voor prestaties geleverd in het kader van een PWA-arbeidsovereenkomst zoals bepaald in artikel 3 van de wet van 7 april 1999 betreffende de PWA-arbeidsovereenkomst tot 4,10 EUR per gepresteerd uur;

14° de kilometervergoeding toegekend voor verplaatsingen met de fiets tussen de woonplaats en de plaats van tewerkstelling, voor een bedrag van maximum 0,15 EUR per kilometer;

15° de deelnames in het kapitaal of in de winst toegekend overeenkomstig de bepalingen van de wet van 22 mei 2001 betreffende de werknemersparticipatie in het kapitaal en in de winst van de vennootschappen evenals de deelnames in het kader van een investerings-spaarplan en onderhevig aan de belasting op de werknemersparticipatie in het kapitaal en in de winst van de vennootschappen.

16° voordelen die ten name van de verkrijger voortvloeien uit de rechtstreekse betaling door het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering van bijdragen of premies aan een pensioeninstelling voor overeenkomsten in uitvoering van de regeling van sociale voordelen voorzien in artikel 54 van de wet van 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen;

17° in zover zij niet meer bedragen dan 1.600 EUR (basisbedrag 1.250,00 EUR) per aanbod, de tussenkomsten van de werkgever ten beloop van maximum 60% van de aankoopprijs (exclusief BTW) die door de werknemers wordt betaald voor de aankoop van een geheel van pc, randapparatuur en printer, internetaansluiting en internetabonnement, alsook de voor de bedrijfsvoering dienstige software in het kader van een door de werkgever georganiseerd plan, zonder dat die werkgever op enig ogenblik zelf eigenaar van de voormelde elementen mag zijn;

De Koning bepaalt bij een besluit vastgesteld na overleg in Ministerraad de voorwaarden waaraan die vrijstelling moet voldoen.

18° de voordelen die voor de werknemers die in artikel 30, 1°, bedoelde bezoldigingen verkrijgen, voortvloeien uit de betaling van werkgeversbijdragen en -premie's als bedoeld in artikel 52, 3°, b, op voorwaarde, wanneer het een individuele toezegging betreft, dat bij de werkgever ook een collectieve toezegging bestaat

vailleurs ou à une catégorie spécifique de ceux-ci de manière identique et non discriminatoire;

19° les avantages résultant, pour les dirigeants d'entreprise qui recueillent des rémunérations visées à l'article 30, 2°, du paiement incombant à l'entreprise ou à la personne morale visée à l'article 220 ou 227, 3°, de cotisations et primes visées à l'article 52, 3°, b, qui se rapportent à des rémunérations qui sont allouées ou attribuées régulièrement et au moins une fois par mois avant la fin de la période imposable au cours de laquelle l'activité rémunérée y donnant droit a été exercée et à condition que ces rémunérations soient imputées sur les résultats de cette période;

20° les avantages résultant, pour les bénéficiaires de rémunérations visées à l'article 30, 1° et 2°, de la prise en charge par le débiteur de ces rémunérations, des cotisations ou primes relatives à des engagements collectifs ou individuels visés au § 2 et les prestations effectuées en exécution de ces engagements pour autant que ceux-ci n'aient pas pour but d'indemniser une perte de revenus.

21° les indemnités forfaitaires perçues par les tuteurs désignés par le service des Tutelles du Service public fédéral Justice en vue d'assurer la représentation de mineurs étrangers non accompagnés, et qui, au cours de la période imposable, n'ont pas exercé plus de deux tutelles.

L'exonération visée à l'alinéa 1^{er}, 9°, ne peut être cumulée pour le même déplacement ou partie de celui-ci avec celle visée à l'alinéa 1^{er}, 14°.

§ 2. L'exemption prévue au § 1^{er}, alinéa 1^{er}, 20°, est également applicable aux cotisations et primes prises en charge par l'employeur ou l'entreprise au profit de travailleurs ou dirigeants d'entreprise en interruption de carrière ou en crédit-temps, prépensionnés, pensionnés ou travailleurs ou dirigeants d'entreprise qui ont changé d'employeur ou d'entreprise.

Les engagements collectifs ou individuels visés au § 1^{er}, alinéa 1^{er}, 20°, sont:

1° les engagements qui ont exclusivement pour but de rembourser des frais médicaux relatifs à l'hospitalisation, à la journée d'hospitalisation, aux affections graves et aux soins palliatifs à domicile du travailleur ou du dirigeant d'entreprise et le cas échéant de tous les membres de la famille vivant sous le même toit;

2° les engagements qui ont exclusivement pour but de rembourser les frais spécifiques provoqués par la dépendance du travailleur ou du dirigeant d'entreprise;

vailleurs ou à une catégorie spécifique de ceux-ci de manière identique et non discriminatoire;

19° les avantages résultant, pour les dirigeants d'entreprise qui recueillent des rémunérations visées à l'article 30, 2°, du paiement incombant à l'entreprise ou à la personne morale visée à l'article 220 ou 227, 3°, de cotisations et primes visées à l'article 52, 3°, b, qui se rapportent à des rémunérations qui sont allouées ou attribuées régulièrement et au moins une fois par mois avant la fin de la période imposable au cours de laquelle l'activité rémunérée y donnant droit a été exercée et à condition que ces rémunérations soient imputées sur les résultats de cette période;

20° les avantages résultant, pour les bénéficiaires de rémunérations visées à l'article 30, 1° et 2°, de la prise en charge par le débiteur de ces rémunérations, des cotisations ou primes relatives à des engagements collectifs ou individuels visés au § 2 et les prestations effectuées en exécution de ces engagements pour autant que ceux-ci n'aient pas pour but d'indemniser une perte de revenus.

21° les indemnités forfaitaires perçues par les tuteurs désignés par le service des Tutelles du Service public fédéral Justice en vue d'assurer la représentation de mineurs étrangers non accompagnés, et qui, au cours de la période imposable, n'ont pas exercé plus de deux tutelles.

L'exonération visée à l'alinéa 1^{er}, 9°, ne peut être cumulée pour le même déplacement ou partie de celui-ci avec celle visée à l'alinéa 1^{er}, 14°.

22° les interventions du Fonds d'indemnisation des victimes de l'amiante.

§ 2. L'exemption prévue au § 1^{er}, alinéa 1^{er}, 20°, est également applicable aux cotisations et primes prises en charge par l'employeur ou l'entreprise au profit de travailleurs ou dirigeants d'entreprise en interruption de carrière ou en crédit-temps, prépensionnés, pensionnés ou travailleurs ou dirigeants d'entreprise qui ont changé d'employeur ou d'entreprise.

Les engagements collectifs ou individuels visés au § 1^{er}, alinéa 1^{er}, 20°, sont:

1° les engagements qui ont exclusivement pour but de rembourser des frais médicaux relatifs à l'hospitalisation, à la journée d'hospitalisation, aux affections graves et aux soins palliatifs à domicile du travailleur ou du dirigeant d'entreprise et le cas échéant de tous les membres de la famille vivant sous le même toit;

2° les engagements qui ont exclusivement pour but de rembourser les frais spécifiques provoqués par la dépendance du travailleur ou du dirigeant d'entreprise;

die voor de werknemers of een bijzondere categorie ervan op eenzelfde en niet-discriminerende wijze toegankelijk is;

19° de voordelen die voor de bedrijfsleiders die in artikel 30, 2°, bedoelde bezoldigingen verkrijgen, voortvloeien uit de op de onderneming of op de in artikel 220 of 227, 3°, bedoelde rechtspersoon rustende betaling van bijdragen en premies als bedoeld in artikel 52, 3°, b, die betrekking hebben op bezoldigingen die regelmatig en tenminste om de maand worden betaald of toegekend vóór het einde van het belastbare tijdperk waarin de ertoe aanleiding gevende bezoldigde werkzaamheden zijn verricht en mits zij op de resultaten van dat tijdperk worden aangerekend;

20° de voordelen die voor de verkrijgers van bezoldigingen als bedoeld in artikel 30, 1° en 2°, voortvloeien uit het ten laste nemen, door de persoon die de bezoldigingen verschuldigd is, van de bijdragen of premies betreffende collectieve of individuele toezeggingen als bedoeld in § 2, en de uitkeringen gedaan ter uitvoering van die toezeggingen, voorzover die toezeggingen niet tot doel hebben een inkomensverlies te vergoeden.

21° de forfaitaire vergoedingen verkregen door voogden die door de dienst Voogdij van de Federale Overheidsdienst Justitie zijn aangewezen teneinde de vertegenwoordiging van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen te verzekeren, en die, tijdens het belastbaar tijdperk, niet meer dan twee voogdijopdrachten hebben uitgeoefend.

De vrijstelling zoals bedoeld in het eerste lid, 9°, kan voor dezelfde verplaatsing of voor een deel hiervan niet worden gecumuleerd met de vrijstelling zoals bedoeld in het eerste lid, 14°.

§ 2. De vrijstelling waarin § 1, eerste lid, 20°, voorziet, is eveneens toepasselijk op de bijdragen en premies die door de werkgever of de onderneming ten laste worden genomen ten gunste van werknemers of bedrijfsleiders met loopbaanonderbreking of tijdskrediet, met brugpensioen of gepensioneerd of werknemers of bedrijfsleiders die naar een andere werkgever of naar een andere onderneming zijn overgestapt.

De in § 1, eerste lid, 20°, bedoelde collectieve of individuele toezeggingen zijn:

1° toezeggingen die uitsluitend tot doel hebben medische kosten te vergoeden die verband houden met hospitalisatie, dagverpleging, ernstige aandoeningen en palliatieve thuiszorg van de werknemer of bedrijfsleider en in voorkomend geval van alle inwonende gezinsleden;

2° toezeggingen die uitsluitend tot doel hebben specifieke kosten te vergoeden, veroorzaakt door de afhankelijkheid van de werknemer of bedrijfsleider;

die voor de werknemers of een bijzondere categorie ervan op eenzelfde en niet-discriminerende wijze toegankelijk is;

19° de voordelen die voor de bedrijfsleiders die in artikel 30, 2°, bedoelde bezoldigingen verkrijgen, voortvloeien uit de op de onderneming of op de in artikel 220 of 227, 3°, bedoelde rechtspersoon rustende betaling van bijdragen en premies als bedoeld in artikel 52, 3°, b, die betrekking hebben op bezoldigingen die regelmatig en tenminste om de maand worden betaald of toegekend vóór het einde van het belastbare tijdperk waarin de ertoe aanleiding gevende bezoldigde werkzaamheden zijn verricht en mits zij op de resultaten van dat tijdperk worden aangerekend;

20° de voordelen die voor de verkrijgers van bezoldigingen als bedoeld in artikel 30, 1° en 2°, voortvloeien uit het ten laste nemen, door de persoon die de bezoldigingen verschuldigd is, van de bijdragen of premies betreffende collectieve of individuele toezeggingen als bedoeld in § 2, en de uitkeringen gedaan ter uitvoering van die toezeggingen, voorzover die toezeggingen niet tot doel hebben een inkomensverlies te vergoeden.

21° de forfaitaire vergoedingen verkregen door voogden die door de dienst Voogdij van de Federale Overheidsdienst Justitie zijn aangewezen teneinde de vertegenwoordiging van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen te verzekeren, en die, tijdens het belastbaar tijdperk, niet meer dan twee voogdijopdrachten hebben uitgeoefend.

De vrijstelling zoals bedoeld in het eerste lid, 9°, kan voor dezelfde verplaatsing of voor een deel hiervan niet worden gecumuleerd met de vrijstelling zoals bedoeld in het eerste lid, 14°.

22° de tegemoetkomingen van het Schadeloosstellingsfonds voor de asbestslachtoffers.

§ 2. De vrijstelling waarin § 1, eerste lid, 20°, voorziet, is eveneens toepasselijk op de bijdragen en premies die door de werkgever of de onderneming ten laste worden genomen ten gunste van werknemers of bedrijfsleiders met loopbaanonderbreking of tijdskrediet, met brugpensioen of gepensioneerd of werknemers of bedrijfsleiders die naar een andere werkgever of naar een andere onderneming zijn overgestapt.

De in § 1, eerste lid, 20°, bedoelde collectieve of individuele toezeggingen zijn:

1° toezeggingen die uitsluitend tot doel hebben medische kosten te vergoeden die verband houden met hospitalisatie, dagverpleging, ernstige aandoeningen en palliatieve thuiszorg van de werknemer of bedrijfsleider en in voorkomend geval van alle inwonende gezinsleden;

2° toezeggingen die uitsluitend tot doel hebben specifieke kosten te vergoeden, veroorzaakt door de afhankelijkheid van de werknemer of bedrijfsleider;

3° les engagements qui prévoient exclusivement le versement d'une rente dans le cas où le travailleur ou le dirigeant d'entreprise est la victime d'une affection grave;

4° les assurances de personnes ou engagements similaires autres que les engagements visés ci-avant et au § 1^{er}, alinéa 1^{er}, 18° et 19°, pour autant que ces assurances ou engagements répondent simultanément aux conditions suivantes:

a) les contrats d'assurance ou les engagements peuvent être considérés comme un complément d'avantages attribués dans le cadre de la législation en matière de sécurité sociale;

b) les contrats et engagements ne peuvent prévoir que des versements pendant le contrat de travail des personnes précitées. Des périodes de suspensions de contrat de travail sont également prises en considération.

En ce qui concerne les travailleurs visés à l'article 30, 1°, et les dirigeants d'entreprise visés à l'article 30, 2°, qui ne sont pas rémunérés régulièrement conformément aux dispositions de l'article 195, § 1^{er}, alinéa 2, un engagement individuel visé à l'alinéa précédent n'est pris en considération pour l'exonération comme avantage de toute nature qu'à la condition qu'existe dans l'entreprise un engagement collectif accessible de manière identique et non discriminatoire aux travailleurs et dirigeants d'entreprise précités ou à une catégorie spécifique de ceux-ci.

Pour l'application du § 1^{er}, alinéa 1^{er}, 20°, les termes suivants ont le sens défini ci-après:

- hospitalisation: tout séjour médicalement nécessaire d'au moins une nuit dans une institution légalement considérée comme une institution hospitalière;

- journée d'hospitalisation: le séjour médicalement nécessaire sans nuitée dans une institution légalement considérée comme une institution hospitalière;

- affections graves: les affections reconnues comme telles par le ministre qui a les Affaires sociales dans ses attributions;

- soins palliatifs à domicile: le traitement au domicile des patients en phase terminale orienté vers les besoins physiques et psychiques du patient et contribuant au maintien d'une certaine qualité de vie;

- dépendance: le besoin médicalement établi d'aide pour accomplir les activités ordinaires et instrumentales de la vie quotidienne.

§ 3. Lorsque les avantages et allocations visés au § 1^{er}, alinéa 1^{er}, 18° à 20°, font l'objet d'engagements dans le cadre d'un engagement de solidarité visé aux articles 10 et 11 de la loi du 28 avril 2003 relative aux pensions complémentaires et au régime fiscal de celles-ci et de certains avantages complémentaires en matière de sécurité sociale ou dans le cadre d'un plan avec deux ou plusieurs engagements, les exonérations

3° les engagements qui prévoient exclusivement le versement d'une rente dans le cas où le travailleur ou le dirigeant d'entreprise est la victime d'une affection grave;

4° les assurances de personnes ou engagements similaires autres que les engagements visés ci-avant et au § 1^{er}, alinéa 1^{er}, 18° et 19°, pour autant que ces assurances ou engagements répondent simultanément aux conditions suivantes:

a) les contrats d'assurance ou les engagements peuvent être considérés comme un complément d'avantages attribués dans le cadre de la législation en matière de sécurité sociale;

b) les contrats et engagements ne peuvent prévoir que des versements pendant le contrat de travail des personnes précitées. Des périodes de suspensions de contrat de travail sont également prises en considération.

En ce qui concerne les travailleurs visés à l'article 30, 1°, et les dirigeants d'entreprise visés à l'article 30, 2°, qui ne sont pas rémunérés régulièrement conformément aux dispositions de l'article 195, § 1^{er}, alinéa 2, un engagement individuel visé à l'alinéa précédent n'est pris en considération pour l'exonération comme avantage de toute nature qu'à la condition qu'existe dans l'entreprise un engagement collectif accessible de manière identique et non discriminatoire aux travailleurs et dirigeants d'entreprise précités ou à une catégorie spécifique de ceux-ci.

Pour l'application du § 1^{er}, alinéa 1^{er}, 20°, les termes suivants ont le sens défini ci-après:

- hospitalisation: tout séjour médicalement nécessaire d'au moins une nuit dans une institution légalement considérée comme une institution hospitalière;

- journée d'hospitalisation: le séjour médicalement nécessaire sans nuitée dans une institution légalement considérée comme une institution hospitalière;

- affections graves: les affections reconnues comme telles par le ministre qui a les Affaires sociales dans ses attributions;

- soins palliatifs à domicile: le traitement au domicile des patients en phase terminale orienté vers les besoins physiques et psychiques du patient et contribuant au maintien d'une certaine qualité de vie;

- dépendance: le besoin médicalement établi d'aide pour accomplir les activités ordinaires et instrumentales de la vie quotidienne.

§ 3. Lorsque les avantages et allocations visés au § 1^{er}, alinéa 1^{er}, 18° à 20°, font l'objet d'engagements dans le cadre d'un engagement de solidarité visé aux articles 10 et 11 de la loi du 28 avril 2003 relative aux pensions complémentaires et au régime fiscal de celles-ci et de certains avantages complémentaires en matière de sécurité sociale ou dans le cadre d'un plan avec deux ou plusieurs engagements, les exonérations

3° toezeggingen die uitsluitend voorzien in de uitkering van een rente ingeval de werknemer of bedrijfsleider het slachtoffer is van een ernstige aandoening;

4° andere persoonsverzekeringen of gelijkaardige toezeggingen dan die welke hiervoor en in § 1, eerste lid, 18° en 19°, zijn bedoeld, voor zover deze verzekeringen of toezeggingen gelijktijdig aan de volgende voorwaarden voldoen:

a) de verzekeringscontracten of de toezeggingen kunnen worden beschouwd als een aanvulling van de voordelen toegekend in het kader van de wetgeving inzake de sociale zekerheid;

b) de contracten en toezeggingen mogen uitsluitend voorzien in uitkeringen tijdens het dienstverband van de voornoemde personen. Periodes van schorsing van het dienstverband worden ook in aanmerking genomen.

Voor de in artikel 30, 1°, bedoelde werknemers en de in 30, 2°, bedoelde bedrijfsleiders die overeenkomstig de bepalingen van artikel 195, § 1, tweede lid, niet regelmatig worden bezoldigd, komt een in het vorige lid bedoelde individuele toezegging slechts voor de vrijstelling als voordeel van alle aard in aanmerking op voorwaarde dat in de onderneming ook een collectieve toezegging bestaat die op eenzelfde en niet-discriminerende wijze toegankelijk is voor de genoemde werknemers en bedrijfsleiders of een bijzondere categorie ervan.

Voor de toepassing van § 1, eerste lid, 20°, hebben de volgende termen de hiernavolgende betekenis:

- hospitalisatie: elk medisch noodzakelijk verblijf van ten minste één nacht in een instelling die wettelijk als ziekenhuisinstelling wordt aangezien;

- dagverpleging: het medisch noodzakelijk verblijf zonder overnachting in een instelling die wettelijk als ziekenhuisinstelling wordt aangezien;

- ernstige aandoeningen: aandoeningen die als zodanig door de minister bevoegd voor Sociale Zaken erkend zijn;

- palliatieve thuiszorg: de behandeling thuis van terminale patiënten die gericht is op de fysische en psychische noden van de patiënt en bijdragen tot het bewaren van een zekere kwaliteit van het leven;

- afhankelijkheid: de medisch vaststaande nood aan hulp voor het vervullen van gewone en instrumentele activiteiten van het dagelijkse leven.

§ 3. Wanneer de in § 1, eerste lid, 18° tot 20°, bedoelde voordelen en uitkeringen worden toegezegd in het kader van een solidariteitstoezegging als bedoeld in de artikelen 10 en 11 van de wet van 28 april 2003 betreffende de aanvullende pensioenen en het belastingstelsel van die pensioenen en van sommige aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid of in

3° toezeggingen die uitsluitend voorzien in de uitkering van een rente ingeval de werknemer of bedrijfsleider het slachtoffer is van een ernstige aandoening;

4° andere persoonsverzekeringen of gelijkaardige toezeggingen dan die welke hiervoor en in § 1, eerste lid, 18° en 19°, zijn bedoeld, voor zover deze verzekeringen of toezeggingen gelijktijdig aan de volgende voorwaarden voldoen:

a) de verzekeringscontracten of de toezeggingen kunnen worden beschouwd als een aanvulling van de voordelen toegekend in het kader van de wetgeving inzake de sociale zekerheid;

b) de contracten en toezeggingen mogen uitsluitend voorzien in uitkeringen tijdens het dienstverband van de voornoemde personen. Periodes van schorsing van het dienstverband worden ook in aanmerking genomen.

Voor de in artikel 30, 1°, bedoelde werknemers en de in 30, 2°, bedoelde bedrijfsleiders die overeenkomstig de bepalingen van artikel 195, § 1, tweede lid, niet regelmatig worden bezoldigd, komt een in het vorige lid bedoelde individuele toezegging slechts voor de vrijstelling als voordeel van alle aard in aanmerking op voorwaarde dat in de onderneming ook een collectieve toezegging bestaat die op eenzelfde en niet-discriminerende wijze toegankelijk is voor de genoemde werknemers en bedrijfsleiders of een bijzondere categorie ervan.

Voor de toepassing van § 1, eerste lid, 20°, hebben de volgende termen de hiernavolgende betekenis:

- hospitalisatie: elk medisch noodzakelijk verblijf van ten minste één nacht in een instelling die wettelijk als ziekenhuisinstelling wordt aangezien;

- dagverpleging: het medisch noodzakelijk verblijf zonder overnachting in een instelling die wettelijk als ziekenhuisinstelling wordt aangezien;

- ernstige aandoeningen: aandoeningen die als zodanig door de minister bevoegd voor Sociale Zaken erkend zijn;

- palliatieve thuiszorg: de behandeling thuis van terminale patiënten die gericht is op de fysische en psychische noden van de patiënt en bijdragen tot het bewaren van een zekere kwaliteit van het leven;

- afhankelijkheid: de medisch vaststaande nood aan hulp voor het vervullen van gewone en instrumentele activiteiten van het dagelijkse leven.

§ 3. Wanneer de in § 1, eerste lid, 18° tot 20°, bedoelde voordelen en uitkeringen worden toegezegd in het kader van een solidariteitstoezegging als bedoeld in de artikelen 10 en 11 van de wet van 28 april 2003 betreffende de aanvullende pensioenen en het belastingstelsel van die pensioenen en van sommige aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid of in

visées au § 1^{er}, alinéa 1^{er}, 18° à 20°, ne sont applicables que pour autant que cet engagement de solidarité ou que ce plan soit géré de façon différenciée par l'entreprise d'assurance ou l'institution de prévoyance de sorte qu'à tout moment, pour chaque contribuable ou redevable, l'application d'un régime spécifique en matière d'impôt sur les revenus et de taxes assimilées au timbre peut être garanti tant en ce qui concerne le traitement des cotisations ou primes que des prestations.

visées au § 1^{er}, alinéa 1^{er}, 18° à 20°, ne sont applicables que pour autant que cet engagement de solidarité ou que ce plan soit géré de façon différenciée par l'entreprise d'assurance ou l'institution de prévoyance de sorte qu'à tout moment, pour chaque contribuable ou redevable, l'application d'un régime spécifique en matière d'impôt sur les revenus et de taxes assimilées au timbre peut être garanti tant en ce qui concerne le traitement des cotisations ou primes que des prestations

het kader van een plan met twee of meer toezeggingen, zijn de in § 1, eerste lid, 18° tot 20°, beoogde vrijstellingen slechts van toepassing voor zover die solidariteitstoezegging of dat plan door de verzekeringsonderneming of verzorgingsinstelling op een gedifferentieerde wijze wordt beheerd zodat te allen tijde voor elke belastingplichtige of belastingschuldige de toepassing van het specifieke regime inzake inkomstenbelastingen en met het zegel gelijkgestelde taksen kan worden gewaarborgd zowel inzake de behandeling van de bijdragen of premies als van de uitkeringen.

het kader van een plan met twee of meer toezeggingen, zijn de in § 1, eerste lid, 18° tot 20°, beoogde vrijstellingen slechts van toepassing voor zover die solidariteitstoezegging of dat plan door de verzekeringsonderneming of verzorgingsinstelling op een gedifferentieerde wijze wordt beheerd zodat te allen tijde voor elke belastingplichtige of belastingschuldige de toepassing van het specifieke regime inzake inkomstenbelastingen en met het zegel gelijkgestelde taksen kan worden gewaarborgd zowel inzake de behandeling van de bijdragen of premies als van de uitkeringen.